

OBČINSKI PRAZNIK IN PRIZNANJA ZASLUŽNIM OBČANOM

NAZIV ČASTNI OBČAN JE PREJEL
MIHA NAGLIČ
Podeljena so bila še štiri
občinska ter dve priznanji
župana.

5

ŽIROVSKI OPUS

AKADEMIKINJA PROF. DDR. MARIJA
STANONIK, ZNANSTVENA SVETNICA

V slovenski znanosti in javnosti
se je uveljavila kot literarna
zgodovinarica, etnologinja,
slovstvena folkloristka, posega
pa tudi v jezikoslovje.

7

TEKMOVANJA

ŽIGA ENIKO ZMAGAL NA
EVROPSKEM PRVENSTVU V
ŽAGANJU

S tekmovanja v Švici je prinesel
pet pokalov; štiri kot posameznik
in enega ekipno.

21

USPEHI

OSNOVNOŠOLKA NINA CANKAR
DOBILA SEDEM ZLATIH DRŽAVNIH
PRIZNANJ

Tudi naslednje leto se bom ude-
leževala tekmovanj. Po osnovni
šoli bom odšla na gimnazijo.
Zanimata me predvsem naravo-
slovje in matematika.

24

WWW.ZIRI.SI

3

žirovske STOPINJE

GLASILO OBČINE ŽIRI

JUNIJ 2017

ŠTEVILKA 3 LETO 7

NAKLADA 1800 IZVODOV

žirovske STOPINJE

Glasilo Občine Žiri
Loška cesta 1
4226 ŽIRI
www.ziri.si

ODGOVORNA UREDNICA

Jožica Kacin
jozi.kacin@siol.net
T: 031 309 672

POMOČNICA UREDNICE

Maja Justin Jerman

ČLANI:

Amadea Jesenovec
Milena Milkavčič
Andrej Praznik

STROKOVNI SODELAVCI

Srečo Gaber
Rok Klemenčič
Gregor Mlinar
Tanja Mlinar

OGLASNO TRŽENJE

Gregor Mlinar
gregor.mlinar@ziri.si
T: 04 50 50 700

LEKTORICA

mag. Ana Tušek

OBlikOVANJE IN RAČUNALNIŠKI PRELOM

Darjan Kacin

TISK

Medium, d. o. o., Žirovnica

NAKLADA

1800 izvodov

Naslednja številka izide septembra 2017.
Prispevke zbiramo do 4. septembra 2017.

Glasilo Žirovske stopinje je vpisano v razvid medijev pod zaporedno številko 1719. Glasilo izhaja šestkrat letno. Brezplačno ga prejmejo vsa gospodinjstva v občini Žiri. Uredništvo si pridržuje pravico do krajšanja besedil glede na tehnične in materialne možnosti ter v skladu z uredniško politiko. Avtorji člankov in fotografij osebno odgovarjajo za njihovo verodostojnost in vsebino. Objavljeno je last glasila. Brez pisnega soglasja uredništva je prepovedana reprodukcija, distribucija, predelava ali dajanje avtorskih del in njihovih prispevkov.

SLIKA NA NASLOVNICI Darjan Kacin

TRAVNIŠKO CVETJE

Janez Primožič ljubiteljsko slika od leta 2003. Ker je moral zaradi bolezni opustiti hojo v hribe, se je posvetil slikanju, ko je s pomočjo vnukov prepoznal svoj likovni talent. Sprva je risal s svinčnikom, kasneje je posegel po barvah. Najraje slika pokrajino in cvetje v akrilu. 2012 je razstavljal v Galeriji v žireh. •

Maja Justin Jerman

ČLOVEK MORA IMETI SANJE

Jožica Kacin, urednica

25. junij, dan ko smo Slovenci pred šestindvajsetimi leti začeli sanjati svoje sanje o enotni, samostojni državi. Danes enotnosti ni več, in če pomislimo, kaj vse se je dogajalo v tem času in koliko denarja je spuhnelo v zrak ali na bančne računa »zaslužnih«, nam niti ne gre tako slabo. Politika nam vsak dan obljublja, da bo bolje, in verjamem celo, da bi nekateri to radi izpolnili. Toda povsod so ovire.

V teh dneh sem večkrat slišala in strinjam se, da v Žireh, če gre za skupno dobro, znamo ravnati složno. Veliko lepih besed je bilo izrečenih na taboru Nove Slovenije v nedeljo, 18. junija. Gostje so pohvalili naš razvoj, enotnost, vodenje občine, naše gospodarstvo. Za naše uspehe je slišalo okrog tri tisoč ljudi od blizu in daleč. In ker dobro rodi še boljše, se bo to širilo naprej. In ... še je upanje, da bomo nekoč tudi v državi presegli strankarska razhajanja in da ne bomo proti samo zato, ker nam tako naroča naš politični simpatizer.

Bližajo se volitve. Vsi bodo obljubljali, a če ne bo skupne politične volje, bo govorjenje zaman. Moramo res zapravljeni za referendum za drugi tir, moramo o investiciji res odločati navadni državljani? Mar nimamo strokovnjakov, ki bi morali presoditi, kaj je za nas in državo najbolje? Prav v teh dneh smo se z Ministrstvom za infrastrukturo uspeli dokončno dogovoriti o ureditvi ceste na Selu. V kratkem bo objavljen razpis za izvajalca del. »A spet se lahko zaplete z zemljišči. Vedno se najde kdo, ki nasprotuje, čas pa teče in vsi izgubljam,« nas opozarja župan mag. Janez Žakelj.

Veseli pa smo, da imamo novega častnega občana Miha Nagliča, filozofa in publicista, čigar prispevke radi prebiramo tudi v Stopinjah. Tokrat piše o akademikinji red. prof. ddr. Mariji Stanonik, znanstveni svetnici, naši prvi častni občanki, ki je maja praznovala okrogel jubilej. Tako kot Pihalni orkester Alpina in tovarna Alpina. Jernej Podobnik, ki je tudi med letošnjimi prejemniki priznanj, se rojstnim dnevom slednje ne strinja povsem. Pravi, da se je okrog tovarne veliko dogajalo že od leta 1945, zato bi morali premisliti, kdaj so v tovarni začeli z delom. A o tem kdaj drugič. Mogoče že v naslednji številki, ko bomo podrobneje predstavili častnega občana in dobitnike priznanj.

Sicer pa so tokratne Stopinje najboljše v zgodovini izhajanja. Zakaj? Ker smo jih sprejeli za svoje, ker jih radi prebiramo in ker sodelujemo s prispevki. In ker se vedno dogaja kaj novega. Predvsem je pomembno, da lahko pišemo o uspehih mladih. Žiga Eniko je evropski prvak v žaganju. Nina Cankar je dobila sedem zlatih državnih priznanj, z odličnimi uspehi pa se ponša še cela vrsta naših osnovnošolcev in drugih. Ena izmed uspešnih Žirovk je tudi Katja Pivk, ki kartingu posveča velik del svojega življenja. Ravnateljica gimnazije iz Idrije piše o zlatih maturantih. Naše gore list je tudi Jure Makovec. Mlad perspektivni fotograf obeta in prepričana sem, da bomo še slišali zanj.

Ne moremo napisati in omeniti vsega. Kje so še drugi športni, glasbeni in gospodarski dosežki? Prelistajmo Stopinje, ustavimo se tam, kjer mislimo, da bomo prebrali kaj lepega in koristnega. Zaupajmo vase in verjemimo, da zmoremo, tako kot to velja za številne uspešne občane. Ne smemo pa misliti, da je takim vedno lahko in lepo. Vsi smo ljudje s težavami, stiskami in slabostmi. »Razlika med zmagovalci in poraženci ni v tem, da so zmagovalci plačali določeno ceno, poraženci pa ne. Razlika je v tem, da so zmagovalci plačali višjo ceno, ki vključuje tudi dolgčas, ponavljanja, osamljenost in druge nadloge,« je citat iz knjige Petra Coxa Človek mora imeti sanje. Sledimo svojim sanjam. Naj se uresniči! Poletje je tu in naj bo čim lepše! •

KAZALO

- 02 ČLOVEK MORA IMETI SANJE
- 03 DRAGE OBČANKE, SPOŠTOVANI OBČANI
- 04 IZ ŽUPANOVEGA DNEVNIKA
- 05 PRAZNOVANJA IN PODELITEV PRIZNANJ
- 06 70 LET TOVARNE ALPINA
- 07 ŽIROVSKI OPUS MARIJE STANONIK
- 08 GRADNJA NOVEGA ATLETSKEGA STADIONA IN ŠPORTNE DVORANE VSE BLIŽE
- 08 NOV MERILNIK HITROSTI
- 09 S SEJE OBČINSKEGA SVETA
- 09 ŠIROKOPASOVNO OMREŽJE
- 10 PREVERJANJE PODATKOV O OBJEKTIH
- 10 KOLIKO PLAČUJEMO ZA KOMUNALNE STORITVE
- 11 TABOR NOVE SLOVENIJE V ŽIREH
- 11 OSNOVNA ŠOLA PODELILA ČIPKE
- 12 11. SLOVENSKI KLEKLJARSKI DNEVI
- 13 ŽIROKENROL
- 13 ALPININ POHOD
- 14 SLIKARSKA RAZSTAVA STANETA MLAKARJA
- 14 STAROSTI PRIJAZNA OBČINA
- 16 VIRTUALNA IN OBOGATENA RESNIČNOST
- 17 NOVA VITRAŽA V ŽUPNIJSKI CERKVI
- 17 OBISKALI SO NAS
- 18 DOMAČI GLEDALIŠČNIKI Z MIŠELOVKO
- 19 SKUPINA PRELUDE, ZMAGOVALCI VW ROCKS
- 20 10. TRADICIONALNA KONJENIŠKA PRIREDITEV
- 20 POTUJOČA RAZSTAVA DELOVIH FOTOGRAFOV
- 21 PRAZNIK MOTORISTOV IN NJIHOVIH SIMPATIZERJEV
- 21 ŽIGA ENIKO EVROPSKI PRVAK V ŽAGANJU
- 22 JUTIN DAN NA VRTU KRŽIŠNIK
- 23 NOČ KNJIGE S PISATELJEM MIHOM MAZZINIJEM
- 23 RAZPORED ODVOZA KOMUNALNIH ODPADKOV
- 24 PERSPEKTIVNA ZLATA NINA
- 25 BO KATJA PIVK Z NOVIM GOKARTOM ŠE BOLJŠA?
- 26 ZNANJE JE VREDNOTA, KI ODPIRA POT V SVET
- 26 POPESTRIMO ŠOLO
- 28 TESTIRANJE TELESNE ZMOGLJIVOSTI ZA ODRASLE
- 29 ŽIRFIT – PRVI KORAK JE STORJEN
- 30 RDEČI KRIŽ ZA ZDRAVJE IN ZDRAV NAČIN ŽIVLJENJA
- 30 AKTIVNE POLETNE POČITNICE ZA MLADE
- 31 TEKMA VSEH GENERACIJ
- 31 ŽIROVSKI KOLESARSKI KROG
- 32 KOŠARKARICE »PREŽIVELE« UVODNO SEZONO
- 32 BALINARSKI TURNIR
- 32 ČLANSKA NOGOMETNA EKIPA OBSTALA NA 3. MESTU
- 33 NAJVEČ SO POKAZALI NAJMLAJŠI
- 33 ORIENTACIJSKO TEKMOVANJE MLADINE GASILSKE ZVEZE ŠKOFJA LOKA V RAČEVI
- 34 BEOGRAJSKI MARATON
- 35 ZGODILO SE JE TOČNO PRED 100 LETI
- 35 IZJEMNE GENERACIJE MATURANTOV
- 36 MOJ KONJIČEK – JEZIKANJE
- 37 PREPREČEVATI ALI ZDRAVITI?
- 38 VODA ZMAGA
- 39 ŽIRI ŽIVIM ZELENO
- 39 POHOD PO RAPALSKI MEJI
- 40 ODPADKI SODIJO NA SMETIŠČE
- 40 OHRANJAJMO NARAVO, HVALEŽNA NAM BO
- 41 JEZIKOVNE ZANIMIVOSTI
- 41 KAKO ZAČETI NAČRTOVATI VRT
- 42 NPŽ-JI OBVEZNO TUDI V 3. RAZRED
- 42 RAZPIS ZA KREDITIRANJE MALEGA GOSPODARSTVA
- 43 JURE MAKOVEC
- 43 MARIJA STANONIK
- 44 DOGODKI V SLIKAH

DRAGE OBČANKE, SPOŠTOVANI OBČANI IN PRIJATELJI NAŠEGA KRAJA!

mag. Janez Žakelj, župan

V roči dnevi so tu in pred nami so počitnice, čas sprostitve za mlado in staro. Vsi razmišljamo, kako bomo s svojimi najbližjimi preživeli brezskrbne dopustniške dni. Morje, hribi, potovanje ali pa kar domača senca v prijetni družbi so zagotovilo, da se odpočijemo in nabereemo novih moči.

Tudi letos analize uspešnosti občin in kakovosti življenja kažejo, da gremo v pravo smer. To je spodbuda za trud v prihodnje. Pred občinskim praznikom po navadi pogledamo, kaj je zaznamovalo obdobje od prejšnjega praznovanja. Lani je bilo za Žiri leto novih in prenovljenih trgovskih centrov in novih zdravnikov, pa obnovljene zdravstvene postaje, vrtca ...

Za poimenovanje letošnjega leta je še nekoliko zgodaj. Na zadnji seji občinskega sveta je potekala burna razprava o novi športni dvorani, ki jo snujemo že nekaj let. Brez dvoma si največja investicija v zgodovini občine zasluži resen in temeljit premislek. Ni dvoma, da si večina Žirovcev želi sodobno dvorano, ki si jo po osemindesetih letih res zaslužimo. Na zadnji seji so svetniki skoraj soglasno potrdili začetni investicijski dokument (DIIP). Ta kljub pomislekom še zdaleč ni primerljiv z vladnim zakonom o drugem tiru. Izdelana je že gradbena dokumentacija (PGD), v poletnih mesecih pa bo veliko dela na popisih in odločitvah o materialih in rešitvah, ki vplivajo na ceno izvedbe. Projektanti so oddali vlogo za pridobitev gradbenega dovoljenja. S tem se vidni del projekta šele dobro začne. Če bomo uspešni na razpisu Ministrstva za šport, bomo na občini morali močno zavihati rokave, da bo dvorana konec prihodnjega leta že ponos našega kraja. Ker ne gre le za športno dvorano, ampak tudi za povezovalni del z dvema igralnicama vrtca in dvema prepotrebniima učilnicama za osnovno šolo, za novo kuhinjo in jedilnico oziroma večnamenski prostor, bo cena projekta temu primerno višja. Znesek bo bolj jasen po koncu izdelave popisov, ki bodo podlaga za izbiro izvajalca. Prepričan sem, da smo z odprto razpravo in skupnim delom sposobni ta zahtevni projekt uspešno pripeljati do konca. Tudi finančno je naša občina projekt sposobna izpeljati. Država je letos že preplastila nekaj kilometrov državne ceste od Žirov proti Škofji Loki. Od pristojnih sem dobil obljubo, da bodo preplastili tudi cesto v centru Žirov, občina pa bo sanirala odseka proti Račevi in industrijski coni, ki sta v res slabem stanju. Priprave na razširitev ceste in izgradnjo pločnikov na Selu, skupaj z mostom čez Zabrežnik, potekajo v sodelovanju z Direkcijo za infrastrukturo. Občina ima sredstva za to predvidena že v letošnjem proračunu. Župani z loškega področja in Medvod si tako kot pri mostu v Mednem skupaj prizadevamo, da bi kmalu skozi Škofjo Loko imeli dobro povezavo do avtoceste. Dela na cesti proti Logatcu v Brekovicah potekajo počasi, a je podpisana pogodba zagotovilo, da bo kmalu bolje.

Občina bo letos asfaltirala odseke od Hobovš proti Koprivniku ter dele ceste v Plastuhovi grapi in Mrzlem Vrhu. Nadaljujeta se tudi priprava projektov in pridobivanje zemljišč za ceste v industrijsko cono. Večina občanov razume, da so ceste v javnem interesu. Ni pa redko, da se zaradi lastnikov zemljišč izvedba projektov upočasni ali zastane, projekti pa se dražijo. Vsi občani to plačamo. Na občini se trudimo, da bi bilo teh primerov čim manj, občane pa prosimo za razumevanje in strpnost.

Na zadnji seji so občinski svetniki potrdili predloge za podelitev občinskih priznanj in naziva častnega občana. Iskrene čestitke vsem nagrajencem. Lepo in pestro poletje želim vsem! •

IZ ŽUPANOVEGA DNEVNIKA

10. APRIL • Občinski gasilski poveljnik Anton Beovič, ml., je predstavil letno poročilo. Pogovorila sva se o uspešnem delu naših gasilcev v preteklem letu in o načrtih za prihodnje.

11. APRIL • Svet ustanoviteljev Gorenjskih lekarn. Vodstvo zavoda je predstavilo poročila za preteklo leto in načrte za prihodnje.

18. APRIL • S predstavnico veleposlaništva Ruske federacije Zoyo Ishanovo položili cvetje na grob padlih ruskih vojakov. Gospa Ishanova je podelila ruska priznanja za ohranjanje spomina na njihove državljane.

21. APRIL • Sestanek z vodstvom Zveze študentskih organizacij, županom Občine Gorenja vas - Poljane Milanom Čadežem in poslancem Žanom Mahničem. Dogovarjali smo se o možnosti prenosa lastništva Mladinskega doma v Žirovskem Vrhu na Občino Žiri.

23. APRIL • Na odprtju likovne razstave Žirovca Staneta Mlakarja v Galeriji v zvoniku.

24. APRIL • Sestanek z ministrico Anjo Kopač Mrak. S podžupanom Branetom Jesenovcem sva ji predstavila projekt grozda manjših domov za starejše. Ministrica je povedala, da pripravljajo razpis za podelitev koncesije domovom za starejše.

26. APRIL • Odprtje Slovenskih klekljarskih dni. Naše klekljarice so nam znova ponudile veliko estetskih užitkov.

Na sprejemu novega gasilskega kombija v PGD Dobračeva. Gasilec sem zaželel, da bi moderno opremljeni avto čim večkrat uporabljali na vajah, čim manj pa na intervencijah.

5. MAJ • Na delavnici študentov in mentorjev arhitekture, zgodovine in multimedije v Žireh o raziskovanju Rupnikove linije. Za sodelovanje pri projektu se najlepše zahvaljujem članom muzejskega in turističnega društva tem vsem, ki so pomagali, da so študenti izdelali zanimive ideje in predloge.

11. MAJ • Na vaji članov PGD Dobračeva v Etiketi. Gasilci so znova pokazali veliko zavzetost. Njihova dobra pripravljenost je ob nesrečah zelo pomembna.

13. MAJ • Razglasitev rezultatov tekmovanja gasilcev Gasilske zveze Škofja Loka v orientaciji v organizaciji članov PGD Račeva.

Na premieri gledališke predstave DPD Svoboda. Z Mišelovko so domači igralci znova navdušili publiko.

18. MAJ • Na tiskovni konferenci obrtne zbornice in Razvojne agencije Sora v okviru Tedna obrti in podjetništva.

19. MAJ • Na praznovanju ob 70-letnici Alpine smo se skupaj z zaposlenimi veselili preteklih uspehov.

20. MAJ • Na odlično obiskanem 1. Žirfitu sem testiral svoje telesne zmogljivosti. Potrebne bo več gibanja! Zvečer na prireditvi 100 čutov ob praznovanju 20-letnice Društva za pomoč osebam z motnjo v duševnem razvoju Barka v Medvodah.

23. MAJ • Praznovanje 70-letnice naše častne občanke, akademikinke red. prof. ddr. Marije Stanonik, znanstvene svetnice. Zbralo se je veliko njenih prijateljev, sodelavcev in sorodnikov. Še na mnoga leta!

24. MAJ • Geologa dr. Tea Kolar Jurkovšek in dr. Bogdan Jukrovšek sta predstavnici Zavoda za varstvo narave Heleni Tehovnik, dr. Lojzetu Demšarju iz Muzejskega društva Žiri in občini predstavila rezultate lanske raziskave permsko-triasne meje. Pogovorili smo se o aktivnostih za zaščito pomembne geološke najdbe in o možnostih predstavitve javnosti.

25. MAJ • Dan odprtih vrat coworkinga Mizarnica in podjetja Lesko v okviru Tedna obrti in podjetništva na Loškem. Dobra podjetja so zagotovilo za našo prihodnost.

27. MAJ • Nagovor udeležencev na prireditvi ob 60-letnici društva tabornikov Rod zelenega Žirka. Ogled tekme in podelitev nagrad za pokal Žirov najboljšim skakalcem v Nordijskem centru Žiri.

29. MAJ • Župani šestih občin, članic konzorcija Sistema grozda manjših domov za starejše, smo predstavniku Ministrstva za delo Tomažu Čebulju predstavili našo pobudo in načrte. Pozdravil je naša prizadevanja in nas seznanil s pripravami na razpis koncesije za domove starejših. Člani grozda smo se dogovorili, da bo delovna skupina pospešeno pripravila potrebne dokumente.

5. JUNIJ • Ravnatelj OŠ Žiri Marijan Žakelj

in vodja projekta predstavitve žirovskega klekljanja na kongresu OIDFA dr. Petra Novak sta Občini Žiri v trajno last podarila čipki Kako so nastale Žiri in Zmaj Lintvern. Alpini so podelili klekljani gležnjar. Hvala učencem Čipkarske šole Žiri in izkušenim klekljaricam za trud pri izdelavi teh čipk.

6. JUNIJ • Pozdrav udeležencev strokovnega dogodka Razvoj kompetenc odraslih, ki ga je Ljudska univerza Škofja Loka organizirala v Kulturnem centru Stare Žiri.

Na odprtju seminarskih razstav na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani, v okviru katere je bila tudi zanimiva predstavitev rezultatov študentskega projekta Dediščina Rupnikove linije.

9. JUNIJ • Na 17. Večeru viž v narečju v Škofji Loki v organizaciji Radia Sora.

14. JUNIJ • Nagovor devetošolcev na valeti. Pozdrav članov športnih društev in zdravnikov na srečanju o sodelovanju pri vadbi za zdravje.

18. JUNIJ • Pozdrav udeležencev tradicionalnega vseslovenskega tabora NSi v Žireh.

Jozica Katan

19. JUNIJ • Sestanek s pediatrično Ido Rus, ki je županoma obeh občin poročala o poteku dela. Preventive je bistveno več kot kurative. Žirovske starše spodbujam, da vpišejo svoje otroke k naši pediatrijni.

21. JUNIJ • Odprtje razstave projekta Dediščina Rupnikove linije v Kulturnem središču Stare Žiri. Študenti treh fakultet Ljubljanske univerze in njihovi mentorji so predstavili zanimive ideje o predstavitvi dediščine obiskovalcem naših krajev. Lepo povabljeni na razstavo!

23. JUNIJ • Slavnostna seja občinskega sveta s podelitvijo nagrad. V cerkvi sv. Ane na Ledinici na tradicionalnem kresnem večeru.

24. JUNIJ • Pozdrav predstavnikov društva diabetikov Gorenjske ob njihovem obisku v Žireh. •

dr. Aleš Ugovšek, Barbara Šubic, Boris Pečellin, Miha Naglič, mag. Milan Kopač, Jernej Podobnik, Branko Mrak, Urška Trček, župan mag. Janez Žakelj. Tanja Mlinar

PRAZNOVANJA IN PODELITEV PRIZNANJ OB OBČINSKEM PRAZNIKU

Jožica Kacin

V petek, 23. junija, je bila v počastitev občinskega praznika, ki sovпада z dnevom državnosti, slavnostna seja občinskega sveta, na kateri smo podelili priznanja Občine Žiri, priznanja župana, letos pa tudi naziv častni občan. Program je vodila Martina Mlakar, za glasbeno spremljavo je s harmoniko poskrbel Jakob Kobal, dijaki prvega letnika Konservatorija za glasbo in balet v Ljubljani.

Slavnostni govornik je bil župan mag. Janez Žakelj. Najprej se je zamislil nad tem, da v Žireh, kotlini, obdani s hribi, v enem letu nismo mogli dobiti soglasja za prostor, kamor bi lahko obesili veliko zastavo, simbol slovenstva. Župan upa, da nam bo to uspelo do naslednjega leta. Spomnil je na nekatere aktualne dogodke v državi, ob praznikih pa vsem zaželel, da bi pogum, odločnost in suverenost, s katerimi smo oblikovali svojo neodvisnost, zmogli tudi v prihodnosti.

Čeprav smo v Sloveniji pogosto priča nepotrebnih preprirov, ko bi morali stopiti skupaj, pa župana veseli in navdaja s ponosom, da smo v Žireh lahko marsikomu zgled učinkovitega delovanja, sodelovanja in usklajevanja ter preseganja političnih in ideoloških delitev, in kadar gre za nadaljnji razvoj, razhajanj tako rekoč ni.

Razlogov za praznovanje je torej dovolj, saj nam različni kazalniki govorijo, da izstopamo po nizkih stroških javne uprave, nizki zadolženosti in visoki proračunski učinkovitosti. Ponašamo se z velikim številom delovnih mest,

nizko brezposelnostjo in visoko dodano vrednostjo. Smo občina z veliko stanovanji, dobro infrastrukturo, visokim deležem diplomantov in doktorjev znanosti. Naši osnovnošolci in dijaki dosegajo izjemne uspehe na državni in mednarodni ravni. Zavedamo se pomena svežih idej, zato smo gostili veliko študentskih skupin in delavnic, med drugimi mednarodno delavnico za medgeneracijski center, arhitekturno delavnico za ureditev centra Žirov, krajinsko delavnico za ureditev Starih Žirov, v sredo, 21. junija, smo odprli razstavo Raziskovanje kulturne dediščine Rupnikove linije, ki je plod dela treh fakultet Univerze v Ljubljani.

Za nami je kar nekaj uspešno končanih projektov, kot so sanacija vrtca, ureditev novih prostorov za opravljanje zdravstvene dejavnosti, Kreativnega centra Mizarnica, sanacija Javornikove grape, krožišče pri Binetu, rekreacijski center v Pustotniku. Nadaljujemo z načrtovanjem ureditve centra Žirov, športne dvorane, obvoznice v industrijsko cono. V teh dneh je bil zbran izvajalec za ureditev atletskega stadiona pri osnovni šoli. Z Ministrstva za infrastrukturo smo dobili sporazum o financiranju ureditve ceste in pločnikov na Selu. Država naj bi za most čez Zabrežnik in rekonstrukcijo ceste dala 900 tisoč evrov, za pločnike, ki bodo stali dobrih 200 tisoč evrov, pa bo prispevala občina.

Nadaljujemo tudi aktivnosti za medgeneracijski center. Na našo pobudo je bil ustanovljen grozd osmih občin, ki načrtujejo gradnjo manjših domov, imamo tudi investitorja, ki je pripravljen zgraditi in upravljati grozd teh domov. Na koncu je župan spomnil še na pomen podeljevanja priznanj, s katerimi se zahvalimo tistim, ki so se izkazali na področju kulture, gospodarstva in javnega življenja.

Praznovanje se je nadaljevalo s kresnim večerom na Ledinici s koncertom Moškega pevskega zbora Alpina in Grudnovimi Šmi-

klami iz Železnikov. Sobotno dopoldne je bilo v znamenju kolesarjenja in teka. Popoldne so gasilci PGD Žiri pripravili Žirovsko noč. Začela se je s predstavitvijo kartinga, v katerem uspešno tekmuje tudi Katja Pivk. Otroci so si ogledali še lutkovno igrice in čarovnika Joleta Coleta, sledila je zabava s Čuki.

NAZIV ČASTNI OBČAN

MIHA NAGLIČ, filozof, publicist, urednik in muzejski delavec, za 40-letno vsestransko kulturno delovanje, ki je postavilo Žiri na slovenski kulturni zemljevid in omogočilo, da bo ohranjen pomemben del žirovske preteklosti.

PRIZNANJE OBČINE ŽIRI

PIHALNI ORKESTER ALPINA ŽIRI ob 70-letnici, za dolgoletno, neprekinjeno in kakovostno delovanje na področju glasbenega poustvarjanja.

BRANKO MRAK, dirigent, aranžer in strokovni vodja Pihalnega orkestra Alpina Žiri, za odlično in neumorno delo s pomlajenim pihalnim orkestrom, ki ga je s svojim znanjem, delavnostjo, svežimi, novimi pristopi, glasbeno širino in strokovnostjo dvignil na doslej nevden in neslišen nivo.

MILAN KOPAČ za uspešno vodenje podjetja Kladivar Žiri oziroma Poclairn Hydraulics, d. o. o., v zahtevnih letih 1991–2015 in s tem za prispevek k blagostanju občine in občanov.

JERNEJ PODOBNIK kot dolgoletni urednik in novinar tovarniškega in hkrati krajevnega glasila Delo življenje, ustanovitelj ter urednik Radia Žiri ter spodbujevalec razvoja in napredka kraja in gospodarstva.

PRIZNANJE ŽUPANA

BORIS PEČELIN za dolgoletno plodno udejstvovanje na odskih deskah.

BARBARA ŠUBIC IN DR. ALEŠ UGOVŠEK, člana razvoje skupine M Sora, za uspešno uporabo znanstvenih izsledkov v gospodarski praksi. •

Pozdrav župana občine mag. Janeza Žaklja in predsednika državnega zbora Slovenije dr. Milana Brgleza. V sredini direktor Alpine mag. Bojan Gantar. Polona Mlakar Baldasin

Manekenke v halji – simbolu Alpine in žirovskega delavca – v obutvi za naslednjo sezono. Polona Mlakar Baldasin

Biatlonec Jakov Fak, vodja tekmovalne službe Alpine Vasja Rupnik in biatlonec Klemen Bauer. Polona Mlakar Baldasin

70 LET TOVARNE ALPINA

Nives Markelj

V petek, 19. maja 2017, smo v poznih popoldanskih urah slavnostno obeležili 70 let Alpine. Zaposlene in goste so z obiskom počastili tudi predsednik državnega zbora Republike Slovenije dr. Milan Brglez ter najuspešnejša slovenska biatlonca Jakov Fak in Klemen Bauer, ki z Alpino že več let ustvarjata izjemne športne uspehe na svetovnih tekmovanjih.

Danes skupina Alpina združuje 1.450 zaposlenih doma in po svetu, od tega jih je 324 v Žireh. Največja moč blagovne znamke Alpina je v tem, da ji je v 70 letih uspelo ustvariti in ohraniti vodilni položaj v svetu pri obutvi za smučarki tek.

Ni naključje, da smo praznovanje slavnostnega jubileja umestili v osrčje tovarne, natančneje v zapuščeno industrijsko halo, kjer so pred leti nastajali naši izdelki. Prav v tej hali bo zaživela nova Alpinina poslovalnica, ki bo združila bogato čevljarsko tradicijo s sodobno nakupovalno izkušnjo.

»Pot, po kateri bo Alpina stopala v prihodnosti, bo dinamična, inovativna, globalna, razvojno naravnana in hkrati odgovorna do ljudi in okolja,« je ob jubileju povedal direktor mag. Bojan Gantar, ki v letu 2019 napoveduje tudi prihod popolnoma nove 'outdoor' kolekcije 'light hiking' obutve. V prvi polovici tega leta pa je že stekla akcija za krepitev položaja maloprodajne mreže v Sloveniji in drugih trgih nekdanje Jugoslavije.

V Alpini imamo poleg obletnice še en dober razlog za veselje, saj se rezultati poslovanja izboljšujejo. Velika udeležba zaposlenih na slavnostnem dogodku pa je dokaz, da eno leto po protestih pred tovarno v podjetju ponovno vladata optimizem in vera v uspeh. Oboje je ključnega pomena, saj dobre rezultate lahko dosežemo le z visoko motiviranimi in inovativnimi sodelavci. •

TRUSTED BRAND LETOS ALPINA

V sredo, 24. maja, je bila v Cankarjevem domu v Ljubljani podelitev nagrad Trusted Brand, ki jih v Sloveniji podeljujejo že enajsto leto. Prejela jo je tudi Alpina in se tako uvrstila med blagovne znamke, ki jim Slovenci najbolj zaupajo. V vseevropski raziskavi blagovnih znamk so sodelovali kupci in bralci revije Reader's Digest, med njimi tudi 5.700 slovenskih potrošnikov. •

Akademikinja red. prof. ddr. Marija Stanonik, znanstvena svetnica, Dobračeva, 23. maj 2017. Tanja Milnar

ŽIROVSKI OPUS MARIJE STANONIK

Miha Naglič

Akademikinja red. prof. ddr. Marija Stanonik je žirovska rojakinja, ki se je v slovenski znanosti in javnosti uveljavila kot literarna zgodovinarica, etnologinja in slovstvena folkloristka, posega pa tudi v jezikoslovje.

Njeno delo obsega več kot tisoč objav, od tega 20 znanstvenih in strokovnih monografij, številne znanstvene članke in več kot 800 drugih strokovnih prispevkov. Leta 2002 je ustanovila strokovno revijo Slovstvena folkloristika, ki jo ureja že petnajst let. Po zaslugi Marije Stanonik imamo Slovenci zbirko slovenskih folklornih pripovedi Glasovi, ki izhajajo od leta 1988, z naslednjima dvema knjigama bo ohranjenih blizu 20 tisoč slovenskih folklornih in drugih pripovedi. Prav ta zbirka je bila povod, da je Marija maja 2017 prejela priznanje Naša Slovenija 2016, ki ga podeljuje gibanje Kultura – Natura Slovenije.

Rodila se je 23. maja 1947 na Dobračevi (zdaj Selo 72, pri Kališerju). Osnovno šolo je končala v Žireh, srednjo ekonomsko v Kranju kot štipendistka tovarne Alpina, v kateri se je nato tudi zaposlila, a le za dobri dve leti. Študij je nadaljevala na Filozofski fakulteti v Ljubljani, kjer je diplomirala najprej iz etnologije, leta 1974 pa iz slovenskega jezika in književnosti. Magistrirala je na isti ustanovi 1987 z delom Promet na Žirovskem, doktorirala pa leta 1993 na Filozofski fakulteti Vseučilišča v Zagrebu in leta 2011 še na Teološki fakulteti v Ljubljani. Po

diplomi se je zaposlila na Inštitutu za slovensko narodopisje Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti (ISN ZRC SAZU) v Ljubljani in postala znanstvena svetnica. Na Univerzi v Ljubljani je bila 2009 izvoljena za redno profesorico za slovensko književnost. Predava na Filozofski fakulteti v Ljubljani, do leta 2011 pa hkrati tudi na Pedagoški/Filozofski fakulteti v Mariboru. Pri njej je diplomiralo enainsemdešet študentov, v Ljubljani pa je bila mentorica za štiri magistrske in tri doktorske disertacije. Kot gostujoča profesorica je predavala na Poljskem, Hrvaškem in v Avstriji. Poleg razprav v angleščini ima tri prevedene knjige (v francoščino, srbsčino in nemščino – soavtorstvo).

Veliko dela je vložila v zbiranje slovenskega pesništva iz obdobja po prvi svetovni vojni (fašizem pod Italijo), med drugo svetovno vojno (vse vanje vpletene strani) in po njej (slovenski begunci). Etnološko in literarno zgodovinsko jih je obdelala v več knjigah.

Leta 1997 je izdala tudi svojo pesniško zbirko Raztrgane korenine in bila leta 1998 sprejeta v Društvo slovenskih pisateljev. Leta 2002 je bila pri reviji Jana nominirana za slovenko leta in se uvrstila v finale.

Leta 2000 je prejela Murkovo nagrado, ki velja za »etnološko Prešernovo«. V obrazložitvi nagrade je predlagatelj, Slovensko etnološko društvo, izpostavil štiri razsežnosti njenega dela: zbiranje in izdajanje slovenske slovstvene folklorne, teoretično obravnavo istega področja, zbiranje slovenskega pesništva med drugo svetovno vojno in – kar je za nas najbolj pomembno – monografsko obdelavo Žirov z etnološkega in kulturnozgodovinskega vidika. Za izredne dosežke na področju slovstvene folkloristike je leta 2012 prejela Štrekljevo nagrado. V spletni raziskavi, ki je bila objavljena 6. julija 2014, se je uvrstila med sedemintrideset najbolj izobraženih Slovencev in Slovenec.

Marija Stanonik je aprila 2015 postala prva zaslužna raziskovalka. Ta naziv od takrat dalje podeljuje ZRC SAZU upokojenim članom za najvišje raziskovalne dosežke. Junija istega leta je bila izvoljena za izredno članico SAZU.

Žirovski del njenega opusa je zajet v desetih knjigah in celi vrsti razprav ter člankov. V prvi knjigi je obdelala promet na Žirovskem (1987). Ob jubileju žirovskih čebelarjev jih je obdaruila s knjigo Čebela – žlahtna spremljevalka slovenske kulture (1995). Iz pisem prednikov je v knjigi Štiri matere – ena ljubezen (1997) povzela in etnološko razložila kroniko svoje rodbine. Dobračevske gasilce je ob njihovi stoletnici počastila z monumentalno knjigo Dobračeva gori (2002). Žirovskim pevcem je spisala knjigo Ostanite zvesti pevski kulturi Žirov (2004). Leta 2005 so izšla Hišna imena v Žireh. Žirovskim klekljaricam in čipkarski

šoli je posvetila zbornik Bele stezice v vrtincih življenja (2006). Fenomen mejne lege Žirov je celovito povzela v knjigi Žiri na meji (2007). Žirovskim sosedom in nekdanjim sofaranom Ledincem je uredila Ledinsko kroniko župnika Janeza Jelenca (2009). Spomin na nekdanjega žirovskega župnika Ivana Pečnika pa je počastila z ureditvijo njegovega zbranega dela v knjigi Vedno sem rad zidal (2014). Marsikaj žirovskega je tudi v njenih drugih knjigah.

Bila je pobudnica in urednica knjig svojih sorodnikov in domačih: Cilke Štucin – Življenjska zgodba kmetice iz Žirovskega Vrha (2007); Marije Demšar – Moje življenje (2007); Brede Karner – Spomini tovarniške delavke (2010); Cirila Stanonika – Čopič pod čevljem (2011); Jožice Kacin – Rožica (2011); Milke Bokal – Milkini ljubi kraji, ljudje in materni jezik, ujeti v njene besede (2013); Janeza Stanonika – Zlati časi, kam hitite (2014).

Največ njenih razprav in člankov z žirovsko snovjo najdemo v Loških razgledih in Žirovskem občasniku (ŽO). V bibliografskih kazalnih Loških razgledov vidimo, da je pisala o žirovskem čipkarstvu in čevljarstvu, o ledenicah v Žireh, o »žirovski tragediji« (uničenju elektrarne na Fužinah v katastrofalni povodnji 1926 in družbenih posledicah), o žirovski muzejski zbirki, pisateljih Leopoldu Suhodolčanu in Vladimirju Kavčiču, o razmerju etnologa in njegovega domačega kraja – če omenimo le nekatere.

V ŽO najdemo njene zapise o nabiralništvu in prehrani na Žirovskem, otroštvu med igro in delom, o jezuitu in filologu Martinu Nagliču ... Sestavila je »žirovsko berilo«, antologijo z naslovom Žiri in Žirovci v slovenski literaturi, ki je izšla 1987 kot posebni zvezek ŽO.

O žirovskih rečeh je pisala tudi v drugih publikacijah: o žirovskem narečju, pesništvu, priimkih, hišnih imenih, starosti, izseljenstvu ... V njeni domoznanski delavnici je gotovo še nekaj del, veliko je dragocenega gradiva, ki na svoj in njen čas še čaka.

Skratka: s svojim delom je razložila in hkrati pred pozabo ohranila številna poglavja iz materialne, socialne in duhovne kulture Žirov in Žirovcev. Iz njih že več kot 40 let nastaja imeniten kulturnozgodovinski mozaik našega kraja. Zanj si je prislužila visoka priznanja slovenske strokovne javnosti, v Žireh pa smo jo počastili s priznanjem Krajevne skupnosti Žiri ob krajevnem prazniku 1987, z redom Antona Janše III. stopnje (Čebelarska družina Žiri, 1995), z imenovanjem za častno članico Muzejskega društva Žiri (2000) in Klekljarskega društva Cvetke Žiri (2008), predvsem pa z imenovanjem za častno občanko Občine Žiri (2005).

Na njen 70. rojstni dan so jo sorodniki in prijatelji počastili v enkratnem druženju pri maši v cerkvi sv. Ane na Lednici in na srečanju v gostilni pri Zetu na njeni rodni Dobračevi. •

GRADNJA NOVEGA ATLETSKEGA STADIONA IN ŠPORTNE DVORANE VSE BLIŽE

Gregor Mlinar

Ko so v Gorenji vasi simbolično položili temeljni kamen in s tem zaznamovali začetek gradnje športne dvorane, smo v Žireh takoj slišali opazke, da so nas sosedje spet prehiteli ali da na dolini gradijo, mi pa čakamo. Mogoče na stvari le ne smemo gledati tako črno, saj sta začetek gradnje večnamenske dvorane in premik atletskega stadiona tik pred vrati. Verjetno bo zaradi temeljitega premisleka celoten šolsko športni kompleks ob osnovni šoli toliko učinkovitejši, bolje premišljen in uporaben.

V ožjo skupino pripravljavcev projekta smo povabili tudi rojaka iz Breznice, dolgoletnega profesorja na Fakulteti za šport in velikega strokovnjaka na svojem področju – prof. dr. Janka Strela, ki je s svojim znanjem veliko pripomogel k projektu.

ANKETA O ZADOVOLJSTVU OBČANOV

V zadnji anketi, ki jo je pripravil in financiral Gorenjski glas, so za mnenje o zadovoljstvu z razvojem in življenjem v občini povprašali 255 občanov. Anketa je pokazala, da je 50 odstotkov anketirancev zelo zadovoljnih, 46 odstotkov delno zadovoljnih, samo 4 odstotki vprašanih so nezadovoljni. Anketiranci so odgovarjali tudi na podvprašanje, ali Žiri potrebujejo novo športno dvorano. Pritrnilno je odgovorilo kar 82 odstotkov anketirancev, 13 odstotkov jih meni, da ni potrebna, 5 odstotkov pa jih

na anketno vprašanje ni znalo odgovoriti.

NOV ATLETSKI STADION

Jeseni bomo pričeli s prestavitvijo atletskega stadiona in izgradnjo meteornih in fekalnih kanalizacijskih vodov, elektrike in vodovoda, kar bo predpriprava za večnamensko športno dvorano s povezovalnim šolskim delom.

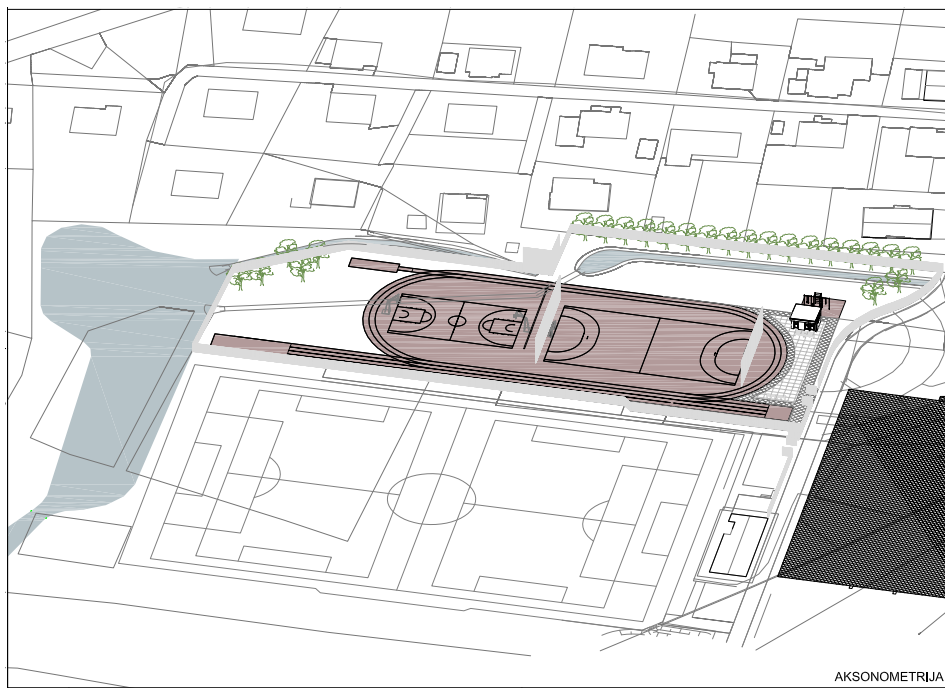
Atletski stadion bo obkrožen s tekalno stezo v dolžini 200 metrov. Poleg nje bosta 100 metrov dolga sprint steza in steza z jamo za skok v daljino, kjer bo podlaga iz umetne mase polytan oziroma tartan. V notranjem delu stadiona bo zgrajeno igrišče za košarko z enako podlago kot na tekalni stezi. Poleg košarkarskega igrišča bo na atletskega stadionu še roketno igrišče oziroma igrišče za mali nogomet, ki bo imelo podlago iz propustnega asfalta in kjer bodo lahko potekale dejavnosti vrtčevskih in šolskih otrok ter drugih uporabnikov v popoldanskih

urah. Na stadionu bodo poleg poligona tudi zunanje naprave za fitnes, ki bodo omogočale še dodatno popestritev športnih aktivnosti.

Treba je omeniti, da bodo pri izgradnji atletskega stadiona, prav tako pri večnamenskem športnem kompleksu, v celoti upoštevane protipoplavne zahteve, ki so jih predpisali pristojni na Direkciji za vode. Študijo so izdelali v podjetju Izvor, ki ima na tem področju dolgoletne izkušnje.

Projekt bo sofinancirala Fundacija za šport, saj smo bili uspešni na javnem razpisu za sofinanciranje gradnje športnih objektov v letu 2017.

Tako bomo občani lahko kmalu ponosni na še en čudovit in uporaben objekt, ki bo omogočil več možnosti za rekreacijo otrok in starejših, s tem pa tudi več zdravega življenja in gibanja v naravi. •

Aksonometrija situacije atletskega stadiona.

NOV MERILNIK HITROSTI

Dean Stepančič, mag.

vodja Medobčinskega redarstva

Skupna občinska uprava Medobčinski inšpektorat in redarstvo občin Vrhnika, Brezovica, Dobrova - Polhov Gradec, Gorenja vas - Poljane, Žiri, Borovnica, Log - Dragomer in Horjul poleg že obstoječega stacionarnega merilnika hitrosti, ki je vgrajen v vozilu Fiat Panda, uporablja tudi novi stacionarni

merilnik hitrosti motornih vozil, ki se od starejšega razlikuje predvsem v tem, da je bistveno manjši. Ob meritvah je postavljen na trinožnem stojalu in omogoča meritve na mestih, kjer ne moremo uporabljati starega. Uporabljati smo ga začeli maja.

Novi samodejni merilnik hitrosti bomo postavili predvsem na krajih, kjer zaradi neprimernih parkirnih mest ne moremo uporabljati stare naprave, to je predvsem v centrih naselij, krajih v bližini šol, vrtcev, cerkva ter drugih objektov, kjer je več pešcev in kolesarjev, oziroma tam, kjer je povečana

prisotnost najbolj ranljivih kategorij udeležencev v cestnem prometu.

Mesta merenj bodo izbrana skupaj s predstavniki Svetov za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, predstavniki občin, policisti ter na podlagi predlogov občanov.

Predvidevamo, da bodo z novim sistemom še bolj učinkovito varovane najbolj ranljive skupine udeležencev v cestnem prometu ter da bo novi radar prispeval k dvigu kakovosti bivanja občanov, saj je hitrost po vseh kazalnikih eden izmed poglavitnih razlogov za hujše prometne nesreče v naseljih. •

S SEJE OBČINSKEGA SVETA

Helena Novak

15. redna seja Občinskega sveta Občine Žiri je bila v četrtek, 1. junija. Prisotni so bili vsi občinski svetniki in svetnice.

Vodja medobčinskega redarstva mag. Dean Stepančič je svetnike seznanil z letnim poročilom Medobčinskega inšpektorata in redarstva za leto 2016 ter oceno izvajanja občinskega programa varnosti.

Občinski svet je obravnaval in sprejel sklepa o potrditvi investicijskih dokumentov prve faze rekonstrukcije in dozidave Osnovne šole Žiri z večnamensko športno dvorano in ureditve zunanje atletske steze ob Osnovni šoli Žiri (faza 2: izgradnja zunanjega športnega igrišča in prestavitve komunalnih vodov).

Občinski svet je soglašal z neodplačnim prenosom deleža Republike Slovenije v zavodu Industrijsko razvojni center usnjarske in obutvene industrije – IRCUO – na Občino Žiri. Sprejet je bil sklep o pristopu Občine Žiri k

Maja in v začetku junija je občina delno preplastila Novovaško in del ceste v Račevi, ki sta bili na nekaterih mestih v zelo slabem stanju. Jožica Kadin

projektu Sistem grozda manjših domov, georontoloških centrov v lokalni skupnosti, ki bo osredotočen na celodnevno institucionalno varstvo, obenem pa bo razvijal različne programe in dejavnosti izven institucionalnih oblik skrbi za starejše.

V letu 2017 se priznanje Občine Žiri podeli Pihalnemu orkestru Alpina Žiri, Branku Mraku, dirigentu Pihalnega orkestra Alpina Žiri, ter Milanu Kopaču in Jerneju Podobniku.

Naziv častnega občana se podeli Mihui Nagliču. •

ŠIROKOPASOVNO OMREŽJE NAJ BI BILO ZGRAJENO V TREH LETIH

Rok Prešern

Obsežna informacija o gradnji odprtega širokopasovnega omrežja v občini Žiri je bila objavljena v lanskim februarjem številki Žirovskih stopinj (številka 1, letnik 2016), ki so dostopne na naših spletnih straneh (<http://www.ziri.si/objava/45897>). Tokrat želimo podatke le posodobiti in občane seznaniti s potekom projekta, ki ga koordinira Regionalna razvojna agencija Gorenjske BSC Kranj, izvajalec je podjetje Eurocon, d. o. o., občina pa zastopa javni interes oziroma interes občanov.

Kaj je odprto širokopasovno omrežje? Odprto širokopasovno omrežje je dostopno vsem operaterjem in ponudnikom storitev pod enakimi pogoji. Gradi ga lahko operater, ki bo z omrežjem tudi upravljal, vendar sam ne sme biti ponudnik storitev končnim uporabnikom. Konkurenca med ponudniki storitev namreč povečuje kakovost storitev, znižuje cene in preprečuje neenakopravno obravnavanje končnih uporabnikov.

V prvi fazi so bile opredeljene bele lise, tj. območja, kjer širokopasovni priključki (100

Mb/s) niso omogočeni, oziroma območja, kjer ljudje nimajo možnosti pridobitve novega širokopasovnega priključka, čeprav na tem območju že obstajajo posamezni širokopasovni priključki. Bele lise predstavljajo razvojni problem za podjetništvo, turizem, izobraževanje, delo na daljavo, elektronsko poslovanje ter vplivajo na kakovost bivanja na podeželju, saj so okrnjene vse v današnjem svetu že nepogrešljive digitalne storitve. Kot rešitev je bila sprva predvidena izgradnja odprtih širokopasovnih omrežij na ugotovljenih območjih belih lis, kjer ni izkazanega komercialnega zanimanja za izgradnjo omrežja.

V drugi fazi projekta se je preverjalo obstoj komercialnega interesa za izgradnjo širokopasovnega omrežja (100 Mb/s) na območjih belih lis s strani zasebnih ponudnikov v naslednjih treh letih. Na področju cele Slovenije je komercialni interes izrazilo dvanajst ponudnikov. Tako so bila iz seznama belih lis ta območja izvzeta. V občini Žiri je tako predvidenih samo

še 208 priključkov na območjih belih lis (kjer ni bil izkazan komercialni interes) ter 727 priključkov na območjih, kjer so ponudniki izkazali komercialni interes.

Zaradi izjemnega komercialnega interesa se predvideva sprememba modela v javnem razpisu, ki ga pripravlja ministrstvo. Tako naj bi občine ne bile prijavitelj, temveč bi to vloga pripadla zasebnim investitorjem, ki so izrazili komercialni interes. Iz projekta belih lis naj bi bilo v občini Žiri zgrajenih 208 priključkov, iz projekta RuNe (Rural Networks) pa 727 (skupaj 935). V Sloveniji se bodo omrežja gradila v dveh lotih (fazah), Gorenjska je predvidena v prvem, kar pomeni, da naj bi bil projekt končan do konca 2019.

O nadaljnjem poteku projekta, razpisnih pogojih ter potrebi po aktivnosti in sodelovanju občanov oziroma gospodinjstev, ki bodo zainteresirani za priključek, vas bomo obveščali na naših spletnih straneh in v Žirovskih stopinjah. •

PREVERJANJE PODATKOV O OBJEKTIH V REGISTRU NEPREMIČNIN

Andrej Poljanšek

Glede odmere nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča – NUSZ je več občanov postavilo naslednje vprašanje: **Kako lahko sosed, ki ima enako ali celo večjo hišo, plača NUSZ v nižjem znesku?**

Občina Žiri je leta 2012 za obračun NUSZ pričela uporabljati podatke Registra nepremičnin (REN), ki je bila vzpostavljena v postopkih množičnega vrednotenja nepremičnin. Vsi objekti, ki so zgrajeni po tem datumu, se vpišejo v Kataster nepremičnin na podlagi elaborata, ki ga naredi pooblaščen geodetsko podjetje, podatki REN pa se uporabljajo za obstoječe objekte. Tudi pri odmeri komunalnega prispevka smo ugotovili, da so podatki o objektih REN napačni, saj močno odstopajo od vrednosti, ki so bile navedene v projektih za gradnjo objektov. Možnosti ste dve: ali je bil popis izveden slabo zaradi popisovalčevega ali lastnikovega nerazumevanja popisnih navodil ob popisu leta 2006 in 2007 ali pa so napake naklepne. Občina ima vpogled v vse podatke o nepremičninah v občini. Za kontrolo smo uporabili elemente iz javnih evidenc: grafično površino strehe objekta, površino zemljišča pod objek-

tom, neto tlorisno površino objekta, uporabno površino objekta in število etaž.

Z izračunom smo površine streh zmanjšali za 30 odstotkov, s tem smo odšteli napušče streh. Za dodatnih 20 odstotkov smo tako pridobljeno površine zmanjšali še na račun predelnih sten in zidov objekta ter tako pridobili neto tlorisno površino ene etaže. To število smo pomnožili s številom etaž in pridobili podatek o računski teoretični neto tlorisni površini vsakega objekta v naši občini.

To površino smo primerjali z podatkom o neto tlorisni površini objekta iz REN. Več kot 500 individualnih stanovanjskih objektov je izkazalo več kot 30-odstotno odstopanje od izračunanih vrednosti, vsekakor so bili ti objekti popisani v premajhni vrednosti.

Za kontrolo smo uporabili še površino objekta pod stavbo (tloris objekta). To smo zmanjšali za 20 odstotkov na račun predelnih sten in zidov objekta ter tako pridobili neto tlorisno površino ene etaže. To število smo pomnožili s številom etaž. Podatka sta bila, ne glede na to, ali smo izhajali iz površine strehe objekta ali površine zemljišča pod objektom, primerljiva. Rezultat pa izkazuje nerealnost podatkov o neto tlorisni površini v Registru nepremičnin in posledično napačno odmero NUSZ glede na dejansko velikost posameznega objekta.

Lastnike objektov je Geodetska uprava republike Slovenije v maju pisno obvestila o spremembi podatkov v Registru nepremičnin. Če se lastniki ne strinjajo z novimi podatki in se ugotovljeno stanje ne ujema z dejanskim, imajo pravico do

spremembe na pristojni Izpostavi Geodetske uprave v Škofji Loki, Fužinska ulica 1, Škofja Loka. Lahko se oglasite tudi na Občini Žiri, pri Andreju Poljanšku ob ponedeljkih od 8 do 15. ure ali sredah od 8. do 17. ure oziroma v času uradnih ur.

Teoretični izračun neto stanovanjske površine je narejen na podlagi upoštevanja velikosti napuščev do enega metra. Določeni objekti imajo večje napušče, zato je potrebno izračun preveriti glede na specifiko posameznega objekta. Obstaja tudi možnost, da je površina strehe v REN določena napačno. V tem primeru je posledično napačen tudi izračun.

Vsak objekt, zgrajen po letu 1960, ima projektno dokumentacijo. V njej lahko preverite površine prostorov in kontrolirate izračun. Zelo dober približek je formula: širina objekta x dolžina objekta x 0,8 x število vseh etaž, vključno s kletjo in mansardo.

Več težav se pojavlja tudi pri velikosti podstrešij naših stanovanjskih objektov. Podstrešja so lahko izdelana, urejena za bivanje, in za ta podstrešja največkrat uporabljamo izraz mansardna stanovanja. So sestavni del tlorisne površine objektov.

Če podstrešje ni obdelano s toplotno izolacijo proti strešni kritini (na podstrešju vidimo letve in strešno kritino) govorimo o prezračenemu podstrešju. Tako podstrešje ni del neto tlorisne površine objektov in se ne upošteva ne pri odmeri Nadomestila za stavbna zemljišča (NUSZ), ne kot podlaga za vrednost objekta v bodočem davku na nepremičnine. •

KOLIKO GOSPODINJSTVA PLAČUJEMO ZA KOMUNALNE STORITVE

Andrej Poljanšek

Pripravili smo pregled cen komunalnih storitev in jih primerjali s sosednjimi občinami. Izhajali smo iz izhodišča, da gre za individualno stanovanjsko hišo s petimi prebivalci, priključkom na vodovodno omrežje $\frac{3}{4}$ cole in mesečno porabo vode 20 m³. Zaradi primerjave nismo upoštevali stroškov odvajanja padavinskih

voda, ki se obračunavajo na območju Polja, Stare vasi in Plastuhove grape, ki v povprečju znaša od 3 do 3,5 evra mesečno in se ne obračunava na območju Starih Žirov, Dobračeve, Rakulka in Nove vasi.

Primerjava je pripravljena na podlagi javno objavljenih cenikov na spletnih straneh izvajalcev javnih služb in dodatnih informacij izvajalcev. Opozoriti pa je treba, da je cena čiščenja odpadne vode v Občini Železniki nižja zaradi kasnejše izgradnje čistilne naprave in se bo v prihodnjem letu zaradi večjih stroškov (npr. odstranjevanje blata ČN) povečala.

Naše cene pri vodooskrbi so še vedno med najnižjimi v Sloveniji, zelo nizka je tudi cena odvajanja komunalnih voda (tudi če prištejemo še odvajanje meteornih voda), pri ravnanju z odpadki pa smo s ceno na loškem območju relativno usklajeni. Pri čiščenju voda je naša cena višja, vendar ne najvišja. Ob tem je potrebno opozoriti, da se cene v Žireh ne subvencionirajo, pokrivajo vse stroške, vključno z amortizacijo komunalnih sistemov, in so izračunane skladno s predpisi. Ob vsem naštetem je skupni mesečni strošek naših gospodinjstev nižji od primerljivih gospodinjstev v sosednjih občinah. •

občina	VODOOSKRBA		ODVAJANJE		ČIŠČENJE		ZBIRANJE ODP.		OBDELAVA ODP.		DEPON. ODP.		MESEČNA CENA ZA GOSPOD.
	STOR.	OMR.	STOR.	OMR.	STOR.	OMR.	STOR.	JAVNA INF.	STOR.	JAVNA INF.	STOR.	JAVNA INF.	
Logatec	9,738.	7,1016	12,53	5,97	15,414	5,5841	8,125	0	4,6	0	0	0	69,0627
Idrija	18,18	7,125	3,84	6,2766	9,922	3,5399	11,551	0,589	2,5045	1,6275	0,343	0,1335	65,632
Gorenja vas	13,292	4,8771	4,26	4,9447	13,05	0,5355	6,3534	0,6377	0,6223	0,4044	0,0869	0,0339	49,0979
Škofja Loka	10,028	4,7028	2,7	5,4274	6,64	4,1134	8,0519	0	1,508	0	1,1405	0	44,312
Žiri	8,6439	1,9341	1,2242	2,7466	13,6568	4,892	6,7853	0,2467	1,2047	0,78	0,234	0,0607	42,409
Železniki	7,332	2,7331	1,46	3,4692	4,525	2,85	6,426	0,3417	1,338	0	1,203	0	31,678

TABOR NOVE SLOVENIJE V ŽIREH

Jožica Kacin

18. junija je bil v Žireh tabor Nove Slovenije – krščanskih demokratov (N.Si). Po uradnih podatkih naj bi se zbralo okrog 3.000 ljudi. Prišli so najpomembnejši predstavniki stranke: predsednica Ljudmila Novak, predsednika nadzornega odbora in razsodišča stranke Milan Matoz in Nace Polajnar, predsednik sveta stranke Matjaž Trontelj, namestnik predsednika sveta Bernard Memon, glavni tajnik Robert Ilc ter poslanci mag. Matej Tonin, Iva Dimic, Jože Horvat, Jernej Vrtovec in Zvonko Lap, evropski poslanec in predsednik prve slovenske vlade Lojze Peterle, veleposlanik Poljske Pawel Czerwiński, veleposlanica Madžarske Edit Sziláginé Bátorfi in odpravnica poslov Romunije.

Goste je najprej pozdravil župan Občine Žiri in predsednik občinskega odbora N.Si mag. Janez Žakelj, ki je izpostavil nekaj glavnih značilnosti kraja: Alpino, za katero so se lani skupaj zavzemale vse politične stranke, občani in drugi, rezultati pa so že vidni; številna uspešna podjetja, ki dajejo kruh občanom in drugim; klekljarice in klekljarsko šolo, ki že več kot 110 let ohranjajo tradicijo, ter družine, kjer se ne bojijo sprejeti več otrok. Končal je z mislijo, da je treba strniti vrste in pokazati, kaj je prav. Le poštene in pokončni ljudje bodo rešili Slovenijo.

Lojze Peterle je najprej pozval k trenutku zbranosti in tišine v čast in spomin na pred nekaj dnevi umrlega nekdanjega avstrijskega zunanjega ministra Aloisa Mocka in nemškega pred-

Tabor, ki se ga je udeležilo okrog tri tisoč ljudi, je bil tudi odločna promocija našega kraja. Številni obiskovalci so se ustavili v prodajalni Alpine ter se domov vrnili z novim parom obutve in lepimi spomini na vroč nedeljski dan. ☐ Jožica Kacin

sednika vlade Helmuta Kohla, ki sta odločilno pomagala pri osamosvajanju Slovenije. Ta je v zadnjih letih izgubila sposobnost spreminjanja, saj vidimo, da se ne zgodi nič bistveno novega in da nikakor ne moremo izpeljati prepotrebnih reform. Lojze Peterle pa z veseljem opazuje, da v Žireh ni tako. Vedno ko pride v k nam, vidi kaj novega. Občanom in mag. Janezu Žaklju je čestital za doseženo in dejal, da župan ne le govori o veselju do življenja in drugih, temveč ga v krogu družine s petimi otroki tudi živi. Vprašal se je, kaj je v Žireh drugače kot v državi, ter odgovoril, da Žirovci znamo skupne cilje postaviti na prvo mesto, občina pa napreduje, ker stranke delijo skupno voljo. Če bi tako delali tudi v državi, ne bi bilo izgub pri Teš 6, pranja denarja v Novi LB in predragega predloga za drugi tir, kjer upa, da bo prevladal razum. Predsednica stranke Ljudmila Novak se je zahvalila za tople sprejem in gostoljubje ter povedala, da gredo člani radi v kraje, kjer ima stranka podporo. Pohvalila je župana in njegovo uspešno vodenje občine, nato pa spregovorila o

izzivih, ki čakajo stranko. Slovenija potrebuje novo smer ter vesele ljudi in prav N.Si lahko vrne državi to, o čemer smo sanjali ob osamosvojitvi. Bližajo se volitve. Ljudmila Novak je svoji stranki napovedala visoko uvrstitev ter poudarila, da na parlamentarnih volitvah ne bo pomembno le, kdo bo zmagal. Ključni jezik na tehtnici bo stranka, ki bo zasedla tretje mesto. Naslednje leto bomo volili tudi predsednika. Ta predstavlja državo in mora pokazati pravo smer, biti mora zgled in se zavedati poslanstva in odgovornosti. N.Si bo na volitvah nastopila s svojim kandidatom ali kandidatko. Ljudmila Novak imen ni hotela izdati, mediji pa so še isti dan poročali, da sta v igri Ljudmila Novak in Jože Horvat.

Zbranim so spregovorili tudi poslanci stranke v državnem zboru, za družabni program pa so poskrbeli Veseli sva tje, Moravska Mara in ljudske pevke, Joškova banda in Francetovi orgličarji, za promocijo žirovskega igranja in petja pa Pihalni orkester Alpina in Moški pevski zbor Alpina. •

Marijan Žakelj, dr. Petra Novak, mag. Janez Žakelj in mag. Bojan Gantar. ☐ Gregor Mlinar

OSNOVNA ŠOLA PODELILA ČIPKE

Gregor Mlinar

Osnovna šola Žiri je na pobudo ravnateljice Marijane Žaklje in vodje projekta Živeti čipko, dr. Petre Novak, v zahvalo za sodelovanje pri projektu Občini Žiri in Alpini Žiri v trajno last podarila čipke, ki so nastale ob svetovnem klekljarskem kongresu OIDFA. Občina je prejela čipki Kako so nastale Žiri in Lintvern, Alpina pa ženski klekljani gležnjari, ki je nastal s sodelovanjem med Čipkarsko šolo Žiri in Razvojno skupino Alpina. •

11. SLOVENSKI KLEKLJARSKI DNEVI ZDRUŽENI S PRAZNOVANJEM 70-LETNICE ALPINE IN PIHALNEGA ORKESTRA ALPINE

Tanja Mlinar,
predsednica Klekljarskega društva Cvetke

Cvetke smo tudi letos pripravile Slovenske klekljarske dneve, ki so bili od 27. aprila do 2. maja. Poleg razstav čipk, ki so bile v Galeriji DPD Svoboda, prostorih Občine Žiri, kapeli Male Cvetke v župnišču in v galeriji Hiša klekljanih čipk A. Primožič 1888, je bila prireditev obogatena s spremljevalnim programom. V Galeriji v zvoniku je bila slikarska razstava, Turistično društvo Žiri je organiziralo cvetlični sejem, Balinarsko društvo tekmovanje v balinanju, potekali pa so tudi tekmovanje v klekljanju, pohod ob 70. letnici Alpine in družabno srečanje s koncertom Žirokenrol.

Slovesno odprtje Klekljarskih dnevov sta vodili učenki 9. razreda Ana Eržen in Katarina Pivk. S plesom je večer popestrila folklorna skupina OŠ Žiri pod vodstvom Darje Trček. Rebeka Cankar je recitirala svojo pesem, Jemc bend, trije bratje in sestra iz Škofje Loke, pa so vokalno-instrumentalno predstavili pesmi Julke Fortuna, ki jih je uglasbil njihov oče Jernej Jemc.

RAZSTAVA PAPIRCEV IN ČIPK FRANČIŠKE GANTAR

Na predlog Zlatke Tomažič smo članice odbora KD Cvetke sklenile, da pobrskamo po papircih Frančiške Gantar, roj. Giacomelli, in tako je nastala letošnja razstava Špice po Frančiškinih papircih.

Frančiška Gantar se je rodila 27. februarja 1905 pri Bendet v Novi vasi. Osnove klekljanja jo je naučil njen oče Franc Giacomelli, pri sedmih letih pa je začela obiskovati čipkarsko šolo, kjer je bila njena učiteljica Leopoldina Pelhan. Tam je v osmih letih pridobila bogato klekljarsko znanje in postala izvrstna klekljarica. Okrog leta 1926 je na prigovarjanje drugih pričela z risanjem papircev in tako je delo steklo od klekljanja k risanju. Leta 1931 se je poročila z Vinkom Gantarjem. Nadaljevala je s svojim delom in kadar je imela veliko naročil, ji je pomagal mož, občasno pa tudi sestra Ivanka Giacomelli, poročena Albreht, svakinja Silva Jan Giacomelli in Dora Jereb (Martinova). Tako je nastala bogata zapuščina, ki smo jo odkrivali, in upam, da bomo s tem še lahko nadaljevali.

Seveda gre velika zahvala Tinci Slabe, hčerki Frančiške Gantar, ki je vneto sodelovala pri pripravi razstave, predvsem pa, ker je mamine papirce dolga leta hranila. Ne samo to, celo rešila jih je pred uničenjem. V starosti se je Frančiška nekega dne odločila, da bo svoje papirce skurila v domači peči, rekoč: »Kadu ba pa tu še nucau.« Tinka se je odločno postavila zanje in tako jih je večina lepo ohranjenih.

Da je Tinka kljub svojim štiriinosemdesetim letom še vedno hitra in odlična klekljarica, ki se je te veščine naučila od mame, je dokaz tudi njena zmaga na klekljarskem tekmovanju, česar smo bile organizatorke in tudi ona sama zelo vesele.

Mojca Albreht in Tinka Slabe, zmagovalka letošnjega tekmovanja v klekljanju. Tanja Mlinar

NATEČAJ TORBICA S ČIPKO

Tudi za natečaj smo izbrali papirc Frančiške Gantar, ki naj bi ga klekljarice pritrdile na ustrezno torbico. Izbor barv in materialov je bil prepuščen izdelovalkam. Prispelo je petinštirideset torbic iz vse Slovenije, ena tudi iz Hrvaške. Komisija je izbrala šest najboljših. Prvo mesto je pripadlo Mariji Pfeifer iz Sevnice. Letos smo prvič dali možnost glasovanja obiskovalcem. Ti so največ glasov namenili torbici domačinke Nade Jereb. Izdelek je v celoti njeno delo (od ideje do šivanja in klekljanja).

Torbica, ki jo je v celoti izdelala Nada Jereb in je dobila največ glasov obiskovalcev. Tanja Mlinar

SALONAR S ČIPKO

Med papirci smo našli tudi »muštar« za salonar. Pred skoraj 50 leti je želel Emil Strlič združiti čipkarstvo in čevljarstvo in tako sta nastala dva para salonarjev s čipko. Poleg zlatega, ki ga hrani Muzej v Žireh, je bil izdelan tudi salonar s srebrno čipko, ki pa je skrivnostno izginil. Želeli smo »oživiti« vsaj srebrnega, a smo na koncu dobili tudi še eno zlato različico. Srebrno čipko je naklekljala Tinka Slabe, zlato pa Zlatka Tomažič. Salonarje so izdelali v Alpini.

Salonar, ki je nastal v sodelovanju med klekljaricami in Alpino. Tanja Mlinar

JULKA FORTUNA GANTAR

V kapeli Male Cvetke je bila dokumentarna razstava »Le klekljaj, dekle, klekljaj«, ki je s sodelovanjem in pomočjo Julkine hčerke Marije Grampovčnik nastala lani na Vrhniki, ob 100-letnici rojstva Julke Fortuna Gantar. Razstavo je pripravila dr. Katarina Oblak Brown, predsednica Muzejskega društva Vrhnika, ki je ob odprtju razstav v Žireh tudi predstavila delo ter življenje klekljarice in ►

pesnice Julke.

Julka Fortuna Gantar se je rodila leta 1916 v Malenskem Vrhju in se leta 1935 poročila v Podlipo. Organizirala je številne tečaje klekljanja na Vrhniki, v Ljubljani in drugod po Sloveniji. Na turističnih prireditvah doma in na tujem je nastopala kot klekljarica v gorenjski narodni noši in predstavljala slovensko čipko. Prav ona je povabila Marico Albreht in učence čipkarske šole, da so se v enakih oblačilih in opremljeni z transparenti, ki so sporočali, od kot prihajajo, udeleževali Kmečke ohceti v Ljubljani. Julka je bila tudi stalna gostja Lipice z znamenitimi lipicanci in je ob večjih dogodkih k sodelovanju povabila tudi žirovske učence. Skupaj so razstavljali čipke, klekljali in prepevali ljudske pesmi.

Julko Fortuna pa se bomo spominjali tudi po njenih pristrčnih klekljarskih in drugih pesmih, ki so izšle v zbirki Iz srca do srca.

Julka Fortuna Gantar (levo) v spremstvu učenk žirovske čipkarske šole, ki jih vodi Marica Albreht (zadaj) na Kmečki ohceti v Ljubljani, okrog leta 1982. Arhiv Marica Albreht

SRČEVKE, DRUŠTVO ZASAVSKIH KLEKLJARIC

V občinskih prostorih sta se predstavila Čipkarska šola Žiri s klekljanimi zgodbami Živeti čipko ter Srčevke, mlado društvo, ustanovljeno leta 2015, ki šteje štiriinšestdeset članic. V njem delujejo tri skupine: v Trbovljah, v Zagorju in v Hrastniku. Pripravili so zanimivo razstavo na temo srca in narave ter domiselno predstavili svoje izdelke. •

Folklorna skupina OŠ Žiri. Tanja Mlinar

D'Zombies in Pihalni orkester Alpina Žiri. Tanja Mlinar

ŽIROKENROL

Nives Markelj

V večernih urah je za zabavni program poskrbel pihalni orkester, ki je skupaj z Alpino organiziral prvi festival take vrste, poimenovali so ga **Žirokenrol**. Na njem so nastopili glasbeniki, ki so sodelovali pri nastajanju istoimenske zgoščenke (izšla je lani decembra kot uvod v praznično leto orkestra). Ta se je na odru najprej pridružil skupini D'Zombies, nato pa v nadaljevanju združil moči še z žirovskimi legendami LokalPatrioti ter gostujočo zasedbo Josip Brass. Glasbeni program je bil

res raznolik, vsak izmed poslušalcev, ki so napolnili prizorišče, je zagotovo našel skladbo po svojem okusu.

Za spretno vodenje glasbenikov na odru velja pohvaliti dirigenta orkestra Branka Mraka, za odlično organizacijo dogodka pa tovarno Alpina in predsednico orkestra Urško Trček z ekipo. Nastopajoče, prireditelje in goste je pozdravil tudi direktor Alpine, mag. Bojan Gantar, ki je dejal, da so s tem projektom vsi udeleženi pokazali, da se lahko s trdim delom, odrekanjem in medsebojnim sodelovanjem realizirajo vse ideje. Tako tovarna kot orkester jih bosta v prihajajočih mesecih praznovanja zagotovo predstavila še kar nekaj. •

ALPININ POHOD

Nives Markelj

29. aprila se je na parkirišču pred Alpino zbralo več kot dvesto pohodnikov. Pot nas je vodila mimo cerkve sv. Martina, čez Soro do Stare šole. Sledil je krajši postanek ob informacijski tabli Rapalske meje z ogledom portala Štalarjeve hiše. Nato smo se povzpeli na Žirk pod križem, od koder se razprostira lep pogled na Žiri in Alpino, ter pot nadaljevali mimo mejnika 39 na Breznico, kjer smo se ustavili ob tabli in gotski cerkvi sv. Kancijana. Po makadamski cesti smo krenili proti Mrzlemu Vrhju mimo

kmetij s prelepim razgledom na Žiri in okolico. Pri kmetiji Brce smo zavili desno navzdol čez Planino do Ledinice, kjer so nam pri cerkvi sv. Ane zapeli pevci Moškega pevskega zbora Alpina. Po potki ob levem bregu Sore smo se vrnili nazaj do Kržišnikovega vrta in končno do izhodiščnega mesta pri Alpini.

Ob koncu smo športnemu duhu dodali še humanitarno noto, saj so pohodniki v zameno za knjigo alpinista Vikija Grošlja darovali sredstva za pomoč žrtvam potresa v Nepal. Tja se namreč Viki Grošelj pogosto vrača in z zbranimi sredstvi pomaga domačinom. Sledilo je potopisno predavanje, na katerem je alpinist spregovoril o svojih vzponih po himalajskih poteh. •

Stane Mlakar ob razstavi slik v Galeriji v zvoniku, maj 2017. Jožica Kacin

SLIKARSKA RAZSTAVA STANETA MLAKARJA

mag. Lucija Rupret

V nedeljo, 23. aprila, je bila v Galeriji v zvoniku odprta slikarska razstava domačina Staneta Mlakarja. Uvodnemu pozdravu in predstavitvi razstavljavca je sledil nastop kitarskega dueta učencev Glasbene šole Škofja Loka, Rebeke Cankar in Timoteja Pivka. Avtorja je pozdravil tudi župan mag. Janez Žakelj.

Stane Mlakar, rojen leta 1948, je že v otroških letih izkazoval talent in veselje do likovnega ustvarjanja, vendar ga je tok življenja zanesel drugim. Ustvarja ljubiteljsko, za svojo dušo ►

STAROSTI PRIJAZNA OBČINA OSKRBA V AVSTRIJSKI OBČINI GRAFENWÖRTH

dr. Jože Ramovš,

Inštitut Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje

V Sloveniji je nekaj občin, kjer čutijo perečo potrebo po sodobni ureditvi oskrbe starostno onemoglih, kronično bolnih in invalidnih ljudi. Pred očmi imajo tako tisto četrtino, ki se preseli v dom za stare ljudi, kot tudi tiste tri četrtine, za katere s tiho prizadevnostjo skrbijo svojci. Po Evropi je uveljavljeno pravilo, naj bo dom za stare v domačem kraju, enako kakor vrtec in osnovna šola za otroke.

Poleg doma se naglo razvija ducat programov, ki pomagajo onemoglim in njihovim domačim na domu, da lahko starejši ostanejo čim dlje doma – na primer prilagajanje stanovanj, oskrba na domu, razbremenilna pomoč svojcem, dnevno in nočno varstvo, zlasti pa usposabljanje svojcev, ki negujejo svoje domače. Naglo naraščanje deleža starih ljudi nas sili, da tudi Slovenija sledi temu razvoju. Pri nas imajo nekatere občine velike domove, druge jih nimajo, zato se morajo iz njih najbolj ranljivi stari ljudje odseliti v dom za stare v njim neznan kraj. Nekaj slovenskih občin, ki čutijo perečo potrebo po gradnji lastnega manjšega sodobnega doma, se v tem prizadevanju med seboj povezuje v iniciativo, da bi skupaj prišli do grozdaste povezave takšnih domov; skupaj s krajevnim domom pa hočejo seveda uvajati celoten nabor sodobnih programov za

razbremenilno pomoč pri oskrbi in staranju na domu. Pri tem prizadevanju sodelujejo s podjetjem Firis, d. o. o., ki pri nas usposablja za kakovostno sodobno oskrbo v domovih, in Inštitutom Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje, ki vodi slovensko mrežo starosti prijaznih občin in mest ter razvija sodobne programe za kakovostno staranje, medgeneracijsko sodelovanje vseh občanov in razbremenilno pomoč družinskim članom pri oskrbovanju svojca.

Z župani in predstavniki občinskih uprav iz sedmih slovenskih občin – Komende, Loške Doline, Ivančne Gorice, Pivke, Šentjerneja, Železnikov in Žirov – smo si 1. in 2. junija letos ogledali, kako deluje sodoben občinski dom z drugimi sodobnimi programi za oskrbo v majhni avstrijski podeželski občini Grafenwörth, petdeset kilometrov zahodno od Dunaja. Kaj smo videli?

Dom je lepa pritlična stavba sredi trga. Pred dobrimi desetimi leti so ga zgradili na mestu, kjer je bil prej velik krajevni mlin; ta je zaposloval trideset občanov, sedanji dom jih skupaj z drugimi socialnimi in zdravstvenimi dejavnostmi zaposluje več kot sto. V isti stavbi imajo namreč vrsto programov za ta kraj, med drugim tudi dve enoti krajevnega vrtca. Sodelovanje vzgoje najmlajših za medgeneracijsko sožitje v kraju in kakovostna oskrba najbolj onemoglih občanov sta tako tesno prepleteni v obojestransko korist, da to človeka res navduši. Lepega sožitja s starimi ljudmi se namreč ne otroci in odrasli ne moremo učiti na daljavo ali ob slikanicah, ampak samo v živem osebnem stiku. Stari ljudje so najbolj

srečni, ko gledajo otroke pri igri – arhitektura je zasnovana tako, da otroci in starejši delno uporabljajo skupne prostore, tudi nekatere dejavnosti imajo oboji skupne. To imajo radi tako otroci kakor starejši, zlasti najbolj ne-bogljivi, ki so v celoti odvisni od oskrbe. V tem domu je večina takih: imajo bodisi hudo demenco ali pa so tako oslabele, da bi sicer ves dan ležali v postelji. Ko smo dopoldne hodili po tem domu, pa smo videli, da so oslabele večinoma na vozičkih pri raznih dejavnostih, prav tako tisti z demenco, zato je dom na svoj način podobno živahen kot vrtec, ki ga starejši gledajo skozi okno.

V domu sodelujejo poleg zaposlenih tudi občani prostovoljci – kar šestdeset različno starih, od upokojencev do mladih, jih imajo na seznamu –, ki kako uro tedensko pomagajo, da je ta dom tako domač. V delo doma, ki skrbi za njihovo usposabljanje in organizacijo, so tako lepo vključeni, da pri ogledu človek ne prepozna, ali je določena oseba, ki se z nekim stanovalcem pogovarja, mu bere ali dela skupino, zaposleni strokovnjak ali prostovoljec. Očitno doživljajo isto, kar doživljamo tudi pri nas, ko po občinah in domovih usposabljam prostovoljce. Ti pogosto rečejo, da več dobijo zase, kakor dajo starejšim s tem, ko jim posvetijo nekaj svojega časa in moči. Od starejših, ki se s prostovoljci tedensko družijo v skupini za kakovostno staranje, pa sem velikokrat slišal stavek: »Ura našega srečanja v skupini je najlepša ura v tednu.«

Dom v občini Grafenwörth vodi družba Sene Cura, ki je v Avstriji najbolj znana in razvojno naravnana na področju oskrbovanja in ►

in prijatelje ter se preizkuša. Poklicno je prevozil in ljubiteljsko prepotoval precejšen del sveta in tudi danes kot upokojenec ostaja aktivno razpet in navdušen nad alpskim visokogorjem in Dalmacijo. Na razstavi smo si lahko ogledali motivno raznovrstna dela: žirovske motive, kot je denimo gostilna Pr' Župan, stari pokriti most čez Soro na Ledinici, žirovske cerkve in drugo; upodobitvi Jalovca in Matterhorna; serijo dalmatinskih prizorov; fotografije fresk in žirovsko maskoto Žir. Predstavljeni likovni jezik Staneta Mlakarja je raznovrsten. Riše s flumastri, kemičnimi svinčniki, ogljem; slika v akvarelni tehniki; preizkusil se je celo v slikanju na svež omet, torej v freskarstvu. Avtor sicer ni »institucionalno izbrušen« likovni ustvarjalec, a v mnogih risbah in akvarelih izkazuje izrazito likovno nadarjenost. Ob opazovanju del na razstavi bolj kot pomanjkljivosti izstopajo šte-

vilne kakovostne rešitve, ki jih je avtor uspel doseči, če lahko tako rečem, »le« s pomočjo likovnega talenta. Risbo razume kot strukturo, močan konstrukcijski element izdelka. Črti spreminja obliko, intenzivnost in gostoto niza, ter s tem oblikuje bolj ali manj zapolnjene površine, ustvarjajoč ritmično razgibano površino formata. Tudi senčenje mu ni tuje. Pri oblikovanju kompozicije razporeja elemente na formatu dinamično, a v ravnovesju. Blizu mu je motiv vedute – upodobitev mest, vasi, trgov, ulic in podobno. Posebej mu je pri srcu vasica Komiža na otoku Vis, ki jo je upodobil že ničkolikokrat. Skoraj praviloma je njene upodobitve podprl s pravilno rabo perspektive. Druga lastnost, ki jo lahko opazimo v njegovih slikarskih delih, so poskusi iskanja ustreznih odtenkov in njihovega razporejanja v tehniki akvarelnega slikanja. Najkakovostnejša je upodobitev obalne vrste hiš z ustrezno barvno

lestvico, dinamično kompozicijo in občutkom za podrobnosti. Stane Mlakar si pri ustvarjanju pomaga s fotografskimi predlogami, kar ni nič nenavadnega tudi v profesionalnem svetu umetnosti. Iz slovenske realistične in impresionistične zakladnice omenimo le dva primera – Sejalca, delo slovenskega impresionističnega slikarja Ivana Groharja, ali pa prizor gospodične z otrokoma na vrtu, imenovan Poletje, delo realistične slikarke Ivane Kobilce. Omenjeni ikoni slovenskega slikarstva sta le dva primera sicer priljubljenega sodelovanja slikarstva in fotografije, v slovenski in evropski likovni umetnosti značilnega ob prelomu v 20. stoletje in uporabnega tudi v sodobnem času.

Slikarska razstava Staneta Mlakarja v Galeriji v zvoniku je bila del ponudbe letošnjih klekljarskih dni in je bila odprta do 2. maja. •

drugih socialnih storitev, prav tako tudi zdravstva, zlasti rehabilitacije. Sene Cura je del velike evropske družbe Orpea, ki ima sedež v Parizu, in vodi v devet evropskih državah oskrbovalne in zdravstvene ustanove. Sene Cura zadnjih deset let zelo uspešno uvaja te ustanove na Češkem, pripravljena pa je z vlaganji, izkušnjami in znanjem sodelovati tudi s Slovenijo.

Značilnost Sene Cure je tesno sodelovanje s potrebami krajevne skupnosti. V Avstriji in drugod, kjer jih nek kraj povabi k sodelovanju, vprašajo, kaj potrebujejo, nato z njimi naredijo človeško in strokovno kakovosten ter finančno vzdržen načrt in ga brez odlašanja uresničujejo v praksi. Pri tem tesno sodelujejo s krajevnim vodstvom in vsemi strokovnimi, gospodarskimi in drugimi subjekti, ki delujejo v kraju: predsednik vodstvenega sosveta nove ustanove je krajevni župan, krajevni strokovnjaki so člani, hrano kupujejo lokalno, koristijo storitve, ki so v kraju. Videli smo, da njihovo geslo Bliže ljudem ni reklamna fraza, ampak temeljna usmerjenost.

Ena od njihovih odlik je tesna povezanost sociale in zdravstva v kraju. V današnjih razmerah razvitega sveta ne zdravstvo ne sociala ne moreta delati uspešno, če sta ločena. Isti ljudje so starostno onemogli in imajo kronične bolezni ali zlom po padcu. Njihova rehabilitacija za čim večjo samostojnost, socialna oskrba in socialna mreža, v kateri živijo, je ena sama celota. Samo če so strokovni in upravni sistemi v občini ali državi povezani v skladno celoto, je njihovo socialno in zdravstveno delovanje za ljudi lahko kakovostno, obenem pa je ta povezanost tudi pogoj za finančno

Srečanje starejših občanov, november 2016 Jožica Kacin

zdržnost, saj je ob enoviti organizaciji veliko cenejše. Sene Cura nikjer ne da svoji krajevni ustanovi imena dom za stare ljudi, ampak socialno središče. V njegovem okviru smo v tem kraju s tri tisoč prebivalci videli krajevni dom za stare ljudi, vrtec, izjemno živahen fitness center za starejše, pomoč na domu, prvo medicinsko pomoč, izobraževalni center za delo z demenčno bolnimi (validacija) itd. Kako delujejo centri Sene Cure, nam je ob temeljitem prikazu delovanja doma razložila vodja tega doma, medtem ko sta delovanje celotne družbe prikazala njen direktor gospod Anton Kellner in odgovorni strokovnjak za razvoj programov oskrbe mag. Johannes Wallner. Vsi so nam zelo odprto in jasno odgovarjali na vsa naša raznovrstna vprašanja.

Slovensko skupino je v domu izredno prijazno sprejel tudi krajevni župan, mag. Alfred Riedl. Njegov nagovor nam je razodel skrivnost, zakaj to krajevno socialno središče Sene Cure deluje tako dobro. Sam je, osebno ter tudi kot podjetnik, razgledan, socialno čuteč in organizacijsko uspešen človek. Je tudi poslanec v parlamentu,

zveza več kot dva tisoč avstrijskih občin in mest ga je izbrala za predsednika. Kako tesno je tudi sam povezan z domom in krajevnim socialnim centrom Sene Cure pove že dejstvo, da predseduje društvu prostovoljcev, ki pomagajo v centru. Njegovo predavanje o sodobni politiki za kakovostno življenje starih ljudi, za sodelovanje generacij, zlasti pa o decentralizirani politični vlogi krajevnih skupnosti pri tem je prekosilo predavanje kakršnega koli strokovnjaka. Odgovor na vprašanje, zakaj ta občinski dom za stare ljudi in celotni krajevni socialni center deluje tako vzorno, da ga je vodstvo Sene Cure izbralo med stotinami svojih ustanov, da bi slovenskim županom in stroki pokazalo dober primer v praksi, je tudi občina sama. Ta se je pred petnajstimi leti odločila, kaj potrebuje, povabila je k sodelovanju Sene Cure, od tedaj pa tesno sodelujejo pri uvajanju in izvajanju vsega, kar občina na socialnem in zdravstvenem področju potrebuje. To je sodoben politični in upravni pristop k reševanju nalog ob staranju prebivalstva, da je lahko občina prijazna staranju in v njej sobivajo vse generacije. •

Tehnologije virtualne in obogatene resničnosti se vedno bolj uporabljajo tudi v izobraževalne namene. Darjan Kacin

VIRTUALNA IN OBOGATENA RESNIČNOST – NOVA MEJNIKA INFORMACIJSKIH TEHNOLOGIJ

Darjan Kacin

V sklopu Tedna obrti in podjetništva na Loškem je bila tudi predstavitev Kreativnega centra Mizarnica, ki mladim bodočim in sedanjim podjetnikom ponuja urejen prostor za ustvarjanje in razvijanje svojega posla. Največ pozornosti je bila deležna predstavitev virtualne in obogatene resničnosti (vodila sta jo Matej Kalan in Valentin Jesenko), ki lahko v prihodnosti popolnoma spremeni način gledanja videa, uporabe računalnika, igranja iger, spremljanja športnih ter drugih dogodkov in našega zaznavanja sveta nasploh.

Pravzaprav je tehnologija virtualne (VR) in obogatene (AR) resničnosti že med nami. Velika vplivna svetovna tehnološka podjetja, kot so Samsung, Sony, Oculus, Facebook, Microsoft, Google in drugi, pospešeno vlagajo v nakupe in razvoj teh tehnologij.

Kaj sploh je virtualna in kaj obogatena resničnost? Mogoče najbolj znana VR rešitev je trenutno Googlov Street View, kjer se lahko virtualno sprehajate po praktično vseh cestah po Sloveniji in svetu. Ali pa Googlov videoportal Youtube, kjer lahko nekatere posnetke po želji obračate v vse smeri in si tako sami določate vidno polje. Tak posnetek

je bil posnet s posebno 360-stopinjsko kamero, ki je sposobna istočasno zajemati sliko iz vseh smeri. Če si nadenete še posebna VR očala z zaslonom, se boste počutili, kot da ste del dogajanja – vidni kot posnetka se bo spreminjal z vašim premikanjem glave. V VR videotehnologiji so delno že producirali lanske olimpijske igre v Riu, nogometni EURO 2016, preko Youtuba je bilo lani že mogoče prvič spremljati tudi koncert skupine A-ha iz Osla. Trend VR tehnologij bo le še rasel, in kot napovedujejo strokovnjaki in analitiki, bo v prihodnosti ta industrija presegla igričarstvo in zabavno industrijo. Kot zelo praktično je bodo lahko izkoristili arhitekti, ki bodo lahko svojim strankam z očali virtualne resničnosti razkazali notranjost in zunanost objekta, ki sploh še ni zgrajen.

Na drugi strani pa imamo obogateno resničnost (AR), za katero je direktor Applle že lani napovedal, da bo v naših življenjih postala še bolj pomembna kot virtualna resničnost. AR tehnologija z dodatnim informacijami nadgradi sliko resničnega sveta. To doseže s pomočjo računalniško ustvarjenih učinkov, kot so slika, zvok ali besedilo. Tu naše zaznavanje okolja ni povsem računalniško, ampak so realnemu okolju le dodani določeni virtualni elementi. Zadnji vsem znan primer AR-ja je igra Pokemon Go, kjer je mlado in staro po vsem svetu po naravi in mestih množično iskalo ta virtualna bitja, ki so se na telefonu prikazovala v resničnem okolju. Mlajši prav gotovo poznate Snapchatove filtre, s katerimi lahko fotografijam in videom dodajate razne 3D elemente, si na glavo narišete živalska ušesa, nos, drugačne oči, spreminjate obliko obraza ... Vendar AR tehnologija ne bo uporabna le za zabavo – Google je denimo že leta 2013 predstavil

svoja prva očala za obogateno resničnost, ki uporabniku med gibanjem nudijo določene informacije. Tehnologija se bo lahko dobro uporabila tudi v izobraževalne namene, saj bodo predavanja in predstavitve lahko veliko bolj zanimive in poučne. Prav tako bodo AR tehnologijo lahko uporabljala podjetja pri razvoju izdelkov ter celo pri izvajanju zelo preciznih gibov, ki jih človek ni sposoben – na primer pri sestavljanju in virtualizaciji določenih elementov. AR tehnologijo razvija tudi avtomobilska industrija. Zagotovo ste že slišali za pametna sprednja stekla pri avtomobilih, ki vozniku med vožnjo prikazujejo določene koristne informacije. Prav tako bo uporabna pri načrtovanju domov, kjer si boste lahko še v praznem stanovanju ogledali vašo končno postavitev elementov v prostoru.

Prihodnost VR-ja in AR-ja je vznemirljiva in za nekatere morda zastrašujoča. Bodo današnje pametne telefone nadomestila pametna AR očala in ure? Ali pa bomo namesto tega uporabljali kar pametne očesne leče? Informacijska doba, v katero smo vstopili, bo očitno nov mejnik v dobi človeka. •

Ob 11. Tednu obrti in podjetništva na Loškem – TOP 2017 – je bil 25. maja v Žireh dan odprtih vrat v Kreativnem centru Mizarnica, nato pa so si obiskovalci ogledali še primer dobre prakse podjetja Lesko. Ustanovitelj in lastnik Anton Erznožnik je v letu 2016 prijel priznanje Obrtniški vzor, ki ga podeljuje Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije, o čemer smo pisali lani decembra. •

NOVA VITRAŽA V ŽUPNIJSKI CERKVI

Igor Jereb,
župnik

Izdelava in montaža barvnih oken v naši župnijski cerkvi se je uspešno končala. V celoti so novi vitraži delo umetnika Marka Luisa Jermana. Aprila 2017 smo dobili še zadnja vitraža – medaljona Žalostne Matere Božje in sv. Janeza od Križa (zanj sta darovala ++ Janez in Terezija Trček) ter sv. Jakoba Mlajšega in Igorja Kijevskega (darovalci ne želijo biti imenovani).

Vsebina vseh novih vitražev spodbuja obiskovalce cerkve k razmišljanju o življenju, veri, medsebojnih odnosih, vrednotah in pomembnih stvareh v življenju. Hkrati so vitraži umetniško delo, ki lepo dopolnjujejo stara barvna okna in govorijo tudi o sposobnostih človeka umetnika ter tako vsakega od nas vabijo, naj sam razmišlja o svojih močnih področjih in sposobnostih, ki jih lahko, če seveda želi, da tudi na razpolago v blagor skupnosti.

Kratka razlaga vitražev:

Žalostna Mati Božja predstavlja najvišji zgled sprejemanja Božje volje, ki se spremeni v največje trpljenje, ko spremlja trpljenje in smrt svojega sina Jezusa. Na vitražu je upodobljen trenutek Jezusovega padca pod križem, ko Marija med množico spremlja to ponižanje in bolečino svojega otroka. Ležeči križ je tudi

Na levem vitražu sta upodobljena Žalostna Mati Božja in Janez od Križa, na desnem pa apostol Jakob Mlajši in Igor II. Foto Viktor

simbol **sv. Janeza od Križa**, ki je upodobljen na desni strani. Janez od Križa je živel v Španiji v 16. stol. v času kriz v Katoliški cerkvi in reformacije. V mladosti je služil kot bolniški strežnik in se filozofsko poglobljaj pri malo prej ustanovljenih jezuitih. V karmeličanski red je vstopil pri enaindvajsetih letih in se odlikoval kot mislec in mistik. Svoja videnja je izrazil v bogatih besedilih, zaradi katerih je pustil pečat tudi v literaturi. Njegovo delovanje je izraženo s peresom in knjigo, na kateri je geslo »Trpeti in biti preziran«.

Apostol Jakob Mlajši, upodobljen na levi strani vitraža, je bil po izročilu Jezusov bratranec, v Svetem pismu pa je predstavljen kot Jakob, Alfejev sin. Umril je mučeniške smrti, vržen čez obzidje in pobit s kijem. Mučeništvo predstavlja palmova veja, ki je tudi atribut **pravoslavnega svetnika Igorja II. Kijevskega ali Ruskega**. Igor, pranečak sv. Vladimirja, prvega krščanskega vladarja v Kijevu, je nasledil brata kot kijevski knez, a je

bil v srditih bojih za oblast prisiljen k umiku. Po begu in trpinčenju v ujetništvu se je lahko umaknil v samostan, kjer je prevzel ime Ignacij. Sovražna množica je vseeno iskala njegovo smrt, naposled so vdrli v samostan, ga presenetili med molitvijo pred ikono Božje Matere in ga umorili na stopnicah, truplo pa vlekli in razkazovali po mestu.

Jakob Mlajši je bil udeležen v samem rojstvu krščanstva, medtem ko je Igorjevo svetništvo postavljeno v sredo med Jezusovim delovanjem in našim časom. Igor je živel v času po razkolu med zahodno in vzhodno Cerkvijo; njegovo pravoslavno veroizpoved na vitražu poudarjata pogled v drugo smer ter pravoslavni križ v medaljonu. A katoliška in pravoslavna veroizpoved imata skupni temelj, ki ga simbolizira steber v sredi med svetnikoma. Skupne temelje pa naj bi imeli tudi vsi ljudje dobre volje: to so spoštovanje, sobivanje ter sodelovanje v vsej različnosti. Naj bodo ti temelji čim bolj trdni. •

OBISKALI SO NAS SODELAVCI SEKCIJE ZA TERMINOLOŠKE SLOVARJE INŠTITUTA ZA SLOVENSKI JEZIK FRANA RAMOVŠA ZRC SAZU

Jožica Kacin

V petek, 9. junija, so Žiri obiskali sodelavci Sekcije za terminološke slovarje Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša Znanstveno-raziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti (ZRC SAZU). Srečanje je pripravila naša rojakinja Milka Bokal. Obisk so pričeli pri slikarju Pavlu Sedeju, ki je goste seznanil s slikarsko družino Sedej in jim pokazal umetniško zbirko slik. Sledil je

Gostje pri slikarju Pavlu Sedeju. Foto Jožica Kacin

ogled Muzeja Žiri, kjer jim je kraj in njegovo preteklost opisal Miha Naglič. Lepo popoldne je bilo kot nalašč za ogled Ledinice in cerkve

sv. Ane, druženje pa so končali s kosilom pri Županu in z ogledom trgovskega podjetja Metalika. •

Levo zadaj Gospod Paravicini – Branko Pečelin, Gospa Boyle – Milena Padovac, v sredini Mollie Ralston – Damijana Jesenko Capuder, desno zadaj Christopher Wren – Klemen Poljanšek, detektiv narednik Trotter – Rok Klemenčič. Tanja Milnar

DOMAČI GLEDALIŠČNIKI Z MIŠELOVKO SPET DOKAZALI, DA SODIJO MED NAJBOLJŠE V REGIJI

Ludvik Kaluža

V soboto, 13. maja 2017, se je v Žireh naselila ena najznamenitejših pisateljic kriminalk – Angležinja Agatha Christie, in sicer s premiero svoje svetovno znane drame *Mišelovka*, ki jo v Londonu igrajo neprekinjeno že od leta 1952. Na oder DPD Žiri jo je povabila in jo tam uspešno predstavlja igralska družina v sestavi: Damijana Jesenko Capuder, Matic Dolenc, Klemen Poljanšek, Milena Padovac, Boris Pečelin, Barbara Burnik, Branko Pečelin, Rok Klemenčič in Jana Jenko.

Pod skrbnim in domiselnim vodstvom režiserja Matije Milčinskega so žirovski ljubiteljski igralci duhovito in dinamično predstavili Agathine zapletene in po svoje sumljive značaje v igri ter razrešili vprašanje, kdo je skrivnostni morilec v zasneženem gostišču. Da je bila igralska skupina pri svojem delu učinkovita in prepričljiva, je pokazal tudi dolg in navdušen aplavz premierskega občinstva. Kdor ne verjame in je radoveden, ga Agatha vabi, naj se o tem prepriča na kateri izmed ponovitev predstave.

Po nekakšnem srečnem naključju sem bil us-

peha te predstave deležen tudi sam. Naključje pa ni zgolj naključje, pač pa tudi okoliščina, da me je k sodelovanju v pripravah na predstavo kot lektorja povabil režiser *Mišelovke* v Žireh. Z Matijo Milčinskim se pozna in sodelujeva že skoraj štirideset let, natančneje sedemintrideset. Prvič sva se delovno srečala leta 1980, in sicer ob pripravah na snemanje slovenskega filma *Prestop*. Tedaj mi je kot fonetiku in učitelju zbornega govora na Radiu Ljubljana (tam sem skrbel za učinkovit in naraven govor tudi pri snemanjih radijskih iger) poveril lektoriranje dialogov z namenom, da bi bili bolj naravno in manj »literarno« govornjivi. Očitno je bil z mojim delom zadovoljen, saj me je naslednje leto pritegnil k snemanju radijske dramske priredbe *Beležk o kranjskem tepežu* pisatelja Frana Milčinskega. Tedaj sem sodeloval neposredno na snemanju, potem ko sem na Matijevo željo pripravil dialoge v različnih slovenskih narečjih. Skupaj z nastopajočimi poklicnimi igralci smo se na snemanju imenitno zabavali. In zabavam se še danes ob ponovnem poslušanju te radijske igre. Matija me je povabil tudi na govorne priprave igralcev pred snemanjem lutkovnega filma *Coprnica Zofka* po scenariju Svetlane Makarovič.

Tako se je med nama ustvarilo nekakšno ustvarjalno zaupanje, s čimer se je nadaljevalo najino dolgoletno, in brez zadrege rečem, tudi uspešno gledališko sodelovanje. Mene je pri njem pritegnila njegova metoda dela: vnaprej skoraj do potankosti pripravljena režijska zasnova predstave, ki vključuje tudi jezikovno-govorno podobo besedila. To zasno-

vo med delom, vajami z igralci za mizo in na odru dograjuje le v finesah, tako da se zlasti igralci ob delu počutijo varne, ker jim ni treba spreminjati načina igranja in popravljati že naučenega, temveč svojo igro lahko le dograjujejo in poglobljajo do čim večje popolnosti. Matija pa je odprto in z zaupanjem sprejel moj način dela z jezikom in igralci. Na vaje tudi sam prihajam z izdelano govorno zasnovo besedila, vnaprej dogovorjeno in usklajeno z režiserjem. Vaje so tako lahko tekoče, moje zahteve glede govora osredotočene ne samo na fonetiko temveč tudi na logiko govora (smiselno poudarjanje in gradnja dialoga), hkrati pa tudi na osebnost igralca. Ob vsem pa igralce spodbujam (izzivam) z nenadnimi vprašanji, s katerimi jih pripravim, da s spontan odgovorom sami odkrijejo, kaj je v govoru najbolj prav, in si tako bolje zapomnijo, kar morajo prav povedati. Ob zaključnih vajah na odru pa skupaj dodelamo še tiste podrobnosti govora, ki jih je treba uskladiti z dogajanjem. In tako še skoraj štiri desetletja tvorno sodelujeva na odrih ljubiteljskih gledališč po vsej Gorenjski, največ pa seveda v Škofji Loki, kjer sva v sezoni 1995/96 prav tako pripravila *Mišelovko* Agathe Christie.

Ko me je Milčinski lani konec novembra prosil, da bi kot lektor sodeloval na pripravah *Mišelovke* v Žireh, me je najprej zaskrbelo, ko mi je povedal, da namerava igro izpeljati v visokem meščanskem govoru, kar je pomenilo pogovorni jezik, ki je le malo oddaljen od zbornega govora, in da ga skrbi izraziti narečni govor predvidenih igralcev. Zaskrbelo me je, ker se zavedam trdoživosti poljansko-žirovskega narečja, v katerem poleg akanja v prednaglasnih in ponaglasnih zlogih zelo izstopa priporniški (namesto zaporniški) izgovor pridahnjenega g-j (ki ga Nežirovci slišimo kot h; najbolj znana, posmehljiva, ponazoritev tega glasu je tista o Ivanu Omanu: mi smo na volitvah »zmahali«) ter za poljansko narečje v celoti značilen premik naglasa v nekaterih besedah s pričakovanega mesta v osrednjih govorih proti začetku besede, od koder preskoči celo na predlog ali naslonko pred njo (vrata bóm pustil ódprta; zdej pa láchku kár grem ...) kar ustvarja posebno stavčno melodijo v govoru, ki je Nežirovcu oziroma Napoljancu nedosegljiva. Trenutna zaskrbljenost pa se je kaj hitro spremenila v izziv in vabilo sem sprejel.

Prva skupna bralna vaja. Malce radovedni, malce nezaupljivi, morda tudi malce prestrašeni pogledi navzočih igralcev. Kaj bo z nami ta lektor počel? Najprej sem jim razložil svoj način dela in povedal, da nameravam vztrajati pri svojih zahtevah in da nad igralcem nikoli ne obupam. Ko sem jim predlagal, da se ►

med seboj kar tikamo, ker je tako nekoliko lažje (vsaj po mojih izkušnjah) delati, so se ti njihovi občutki najbrž še okrepili; ko pa smo začeli brati in sem posegal v branje s svojimi zahtevami in pripombami, sem opazil, da ta zaskrbljenost počasi popušča, posebno še ob spodbudnih režiserjevih pripombah. Najbolj je nekatere igralce skrbelo odpravljanje tistega g-ja in značilne žirovske govorne melodije. Zdelo se mi je, da je nekaj navzočih začelo celo razmišljati, da bi se umaknili, češ: saj ne bom zmogel. Uspelo mi jih je nekako prepričati in delo ter volja sta z vsako vajo naraščala, za igralce z manj izkušnjami in najmanj občutka za nenarečni govor pa smo se dogovorili za dodatne vaje. Sčasoma so tudi do sebe najbolj nezaupljivi igralci spoznali, da so jim moja navzočnost, vztrajne zahteve in navodila v resnično pomoč, in naše sodelovanje je bilo z vsako vajo bolj prijateljsko, veselo in učinkovito, ko se je pokazalo, da tudi največji dvomljivci zmorejo.

Na zaključnih vajah na odru, na katerih sem po daljši odsotnosti spet sodeloval, sem moral ugotoviti, da mi ne preostane drugega, kot da sem z govornimi dosežki igralcev zadovoljen. Popravili smo le še nekaj neskladij v smiselnem poudarjanju besedila glede na situacijo na odru – in pripravljeni smo bili (ob obojestranski tremi) oditi na premiero. Ker mi je po zadnji vaji predsednica društva prišepnila, da se me igralci kot lektorja bojijo, sem bil začuden in sam prestrašen nad to vestjo. Kako naj jih pomirim in spodbudim? Povedati jim moram, kaj ob njih čutim. In sem jim pred razhodom povedal: »Draga prijateljska igralska ekipa, da ne bo dvomov – skupaj smo s to predstavo naredili več, kakor sem si na začetku upal pričakovati!« Vzdihi olajšanja in zadovoljstva so napovedovali, da premiera mora uspeti. In je. Občinstvo je igralce nagradilo z gromkim in navdušenim ploskanjem. Sproščeno in veselo druženje po premieri na Žirovskem vrhu pa je naše zaupanje in prijateljstvo še utrdilo. Hvala in srečno, Žirovci! •

POSEBNO PRIZNANJE DAMIJANI JESENKO CAPUDER

Gledališka skupina DPD Svoboda Žiri se je s predstavo Agathe Christie: Mišelovka, uvrstila na 20. regijsko srečanje gledaliških skupin Gorenjske, ki je potekalo od 15. do 18. junija 2017 na Dobu pri Domžalah. Žirovci so se obiskovalcem predstavili v petek, 16. junija. Damijana Jesenko Capuder je dobila posebno priznanje za glavno žensko vlogo Mollie Ralston. •

Po zmagi: Davor Loštrek, Aljaž Trček, Dragan Bulič, Vlado Balazinec, Blaž Arnolj, Klemen Mlinar, Jaka Avguštin in Stojan Šubic.

SKUPINA PRELUDE, ZMAGOVALCI VW ROCKS

Aleš Kacin

V začetku leta 2017 je avtomobilski gigant Volkswagen razpisal natečaj, s katerim je želel odpreti vrata mladim slovenskim bedom, jim ponuditi možnost nastopanja na velikem zaključnem koncertu v Ljubljani, zmagovalca pa poslati na turnejo z legendami slovenskega rocka.

Na natečaj se je prijavilo 126 skupin. Izziv je sprejela tudi žirovska progresivna hard rock skupina Prelude. Publiki so se v okviru natečaja prvič predstavili v kranskem KluBarju. Žirija, ki so jo sestavljali Matjaž Jelen, Cveto Polak (Šank Rock), Tomaž Okroglič Rous (Siddharta) in Vlado Štupica (Volkswagen) je prepoznala njihovo nesporno kakovost in odličan nastop ter jih je uvrstila med 30 najboljših. Kmalu zatem je uspeh potrdila tudi publika, ki jih je prek spletnega glasovanja popeljala med 10 najboljših in na zaključni koncert.

12. maja se je Gospodarsko razstavišče v Ljubljani spremenilo v avtomobilsko-glasbeni spektakel, ki je postregel s širokim spektrom rokenrola. Slišali smo vse, od eksperimentalnega, klasičnega, progresivnega rocka do žanrsko težko določljivih glasbenih izdelkov. Skupina Prelude je izstopala z energičnim nastopom, prepoznavnim zvokom in glasbenimi kompozicijami. Odigrali so avtorske

skladbe Pohlep, Povej na glas in Timeless. Pevec Davor Loštrek je nastopal s poškodovanim gležnjem in bil na odru nekoliko bolj statičen, a to ni niti malo pokvarilo razpoloženja, prej obratno. S tehnično zahtevnimi in pestrimi deli na kitari je Klemen Mlinar navdušil množico oboževalcev in oboževalk. Blaž Arnolj na bas kitari in Aljaž Trček na bobnih sta izvrstno vzdrževala glasbeno podlago.

Tako je žirija, ki jo je med drugim zastopal tudi Tomi Meglič (Siddharta), na koncu najbolj prepričala prav žirovska skupina. Za nagrado se bodo poleti odpravili na turnejo z legendarno skupino Šank Rock, v studiu bodo posneli dve pesmi, sledilo pa bo tudi snemanje videospota. Fantje pravijo, da jim je cilj ustvariti čim več nove avtorske glasbe, zanima pa jih tudi koncertiranje v tujini. V naslednjem letu si želijo glasbene ideje urediti v nov studijski album.

Skupina Prelude je potrditelj, da postaja glasbena scena na območju Žirov vedno bolj kakovostna in da je mogoče združevati različne žanre in okuse ter jih povezati v nove glasbene celote. •

Majico skupine Prelude, ki jo je za to priložnost priskrbel njen podpornik in oboževalec Stojan Šubic, so pred koncertom podarili legendarnemu glasbenemu uredniku in radijskemu voditelju Draganu Buliču. Obljubil je, da jo bo nosil, če bo skupina zmagala. Dragan je obljubo izpolnil takoj po razglasitvi. •

10. TRADICIONALNA KONJENIŠKA PRIREDITEV DOSEGLA PRIČAKOVANJA

Jožica Kacin

28. maja je bila na posestvu Konjeniškega kluba Žiri že 10. tradicionalna konjeniška prireditev. Program, ki zajema spretnostno jahanje za mladino in odrasle, hitrostno štafeto in jahanje okrog sodov (barell), je bil popestren z aktivnostmi za gledalce, ki so se lahko preizkusili v jahanju bika, vlečenju vrvi, ugotavljanju, na kateri višini je obešen pršut, mladina pa je z navdušenjem prodajala srečke. Tudi jedače in pijače ni manjkalo.

Tekmovanja se je udeležilo štiriintrideset konjenikov iz različnih krajev Slovenije, kar je največ doslej. Med domačini je najboljši rezultat (drugo mesto) dosegal mladinec Janez Naglič s konjem Kanom. Pri odraslih je bil Blaž Kavčič z Vihro peti, nastopili pa so še Karin Bernik, Mojca Bajželj, Špela Krvina, Janez Naglič in Luka Oblak. Pri jahanju okrog sodov je bila med domačini najboljša Mojca Bajželj na osmem mestu.

Kot zanimivost lahko povemo, da je bila najmlajša udeleženka Neja Levpušček iz Grgarja, ki je ob nadzorstvu očeta jahala konja Pedija. Med dvanajstimi tekmovalci je bila osma, kar

Najboljši domačin, ki je nastopil tako v mladinski kot v članski ekipi, Janez Naglič s konjem Kanom v akciji. Anja Pečelin

obeta dobre rezultate v prihodnosti. Predsednik žirovskih konjenikov Blaž Kavčič je prireditev ocenil kot uspešno tako po številu tekmovalcev kot po prijetnem razpoloženju, ki so ga ustvarili številni gledalci. Tovrstna srečanja so se začela predvsem kot druženja ljubiteljev konj, sčasoma pa kljub amaterizmu prinesla več tekmovalnega duha, saj so nekateri postali že pravi mojstri konjeniških veščin. Premalo časa za treninge in slabša pripravljenost sta tudi vzroka, da se na hipodromu pojavlja vedno manj domačinov.

Žirovsko društvo šteje osemindeset članov. Tako kot pri večini društev je dejavna le dobra tretjina, kar pa je še vedno dovolj, da vsako

leto uspešno izvedejo nekaj že tradicionalnih prireditev, kot so blagoslov konj, delovna in čistilna akcija, memorial v spomin na umrle člane ter konjeniška prireditev.

Člani se udeležujejo tudi tekmovanj izven kraja. Če jim dopušča čas in če so razdalje primerne, na srečanja jezdijo s konji. Pri tem izbirajo makadamske poti, ki so konjem prijazne. Žirovski konjeniki so se 17. junija tako odpravili v Dolenjo vas v Selški dolini. Čeprav je tekmovanje v nedeljo, so se od doma čez Žirovski vrh, Gorenjo vas, Javorje in naprej v Selško dolino podali že en dan prej. Konec julija se bodo srečali v Cerknem in na Banjski planoti, septembra v Slapu ob Idrijci, letošnja druženja pa končali oktobra v Šenčurju. •

POTUJOČA RAZSTAVA DELOVIH FOTOGRAFOV

Neža Kavčič

Kljub majhnosti Gimnazije Jurija Vege Idrija smo dijaki aktivni na različnih področjih. V začetku maja smo imeli čast, da smo kot prva šola v Sloveniji gostili potujočo razstavo Delovih fotografov z naslovom Slika nad besedo.

Fotografije devetih avtorjev so bile razstavljene na stopnišču šole. Vsaka je predstavljala nek življenjski dogodek, brez režiranja in posebnih efektov, lahko bi rekli: novice v sliki. Motivi fotografij so bili zelo različni: šport, volitve, naravne katastrofe, obisk papeža, promet vseh vrst, delo in drugi. V sklopu dogodka smo se pred odprtjem razstave dijaki pogovarjali z glavnim urednikom Sobotne priloge Alijem

Žerdinom, fotografom in urednikom fotografije pri Delu Matejem Družnikom in Delovim novinarjem in regijskim dopisnikom Blažem Močnikom.

Pogovarjala sem se z Matejem Družnikom. Na pogovor sem se prej pripravljala, a nisem vedela, kakšna so lahko moja pričakovanja, saj sem za avtorja prvič slišala, pa tudi podatkov nisem našla veliko in moje sogovorniške izkušnje niso ravno obsežne. So me pa navdušile njegove fotografije, saj ponazarjajo trenutke, ki so malokrat ujeti v objektiv drugih fotografov. Na eni izmed njegovih fotografij je Tina Maze, ki s kozarcem v roki zamišljeno zre skozi okno v ameriškem smučarskem središču Beaver Creek, kjer je na svetovnem prvenstvu osvojila dve zlati in srebrno kolajno. Ta fotografija se mi je zdela najbolj zanimiva, saj smo slovensko smučarko večinoma vajeni med vijuganjem med smučarskimi vratci, tukaj pa jo vidimo v razmišljujočem, zaskrbljenem trenutku. V pogovoru nam je fotograf povedal, kako nastaja dobra fotografija in kakšne so pripra-

ve nanjo. Vidi se, da je Družnik fotograf, ki najraje fotografira športne dogodke. Bil je že večkrat na olimpijskih igrah in vsako leto je glavni »iskalec« najboljših fotografij na športnih spektaklih v Sloveniji. Čeprav je na začetku pogovora rekel, da se raje izraža s fotografijo kot z besedami, je pogovor minil v sproščenem razpoloženju.

Sledil je še pogovor z Alijem Žerdinom in Blažem Močnikom. Prvi z besedami ni skoparil, razgovoril se je o novinarskem poslanstvu, ki se upira poenostavljeni alternativni resnici, ki so ji na široko odprle vrata zadnje ameriške volitve. Dopisniku Blažu Močniku je vseeno uspelo pokritizirati nezainteresiranost urednikov večjih časopisov in revij za objavljanje novic, ki zadevajo regije, npr. Idrijsko-Cerkljanske. Po koncu pogovora je sledilo še odprtje razstave na šolskem stopnišču z razlago Mateja Družnika ob fotografijah. Bili smo veseli, da smo iz prve roke izvedeli nekaj o ozadju delovanja časopisa Delo in njegovih ustvarjalcev. •

PRAZNIK MOTORISTOV IN NJIHOVIH SIMPATIZERJEV

Miro Podobnik

Kot običajno smo tudi letos težko čakali drugi konec tedna v juniju, ko je v Žireh tradicionalno mednarodno srečanje. Letos je bilo še posebej slovesno, saj Moto klub Sairach praznuje dvajset let obstoja oziroma delovanja.

V teh letih smo po vsej Evropi in širše stkali mrežo poznanstev in tako nas marsikje po svetu ne poznajo samo po čevljih iz Alpine, ampak tudi po motoristični plati. Za člane kluba (mimogrede: nas je že več kot štirideset) se vse skupaj začne že kmalu po novem letu. Organizacija take prireditve je velik zalogaj tako v smislu priprave kot tudi finančno. Zadnjo besedo na koncu pa ima še vreme, ki nam je letos res postreglo s tremi čudovitimi dnevi. Prvi obiskovalci iz tujine so pri nas že v četrtek in v veselje mi je, da lahko postavijo šotore na vsako leto lepše urejenem Pustotniku. Člani kluba se trudimo, da bi gostje v teh dneh, ko so tukaj, iz Žirov odnesli čim več

20-letnica Moto zbora v Žireh je dobro uspela. Prišlo je skoraj tri tisoč ljudi, ki so uživali v programu in tokrat tudi lepem poletnem vremenu. Na sliki bosansko-hercegovaška skupina Divlje jagode, ki glasbeno sceno zaznamuje že od 1977 in je med začetniki heavy metala in hard roka na ozemlju takratne Jugoslavije. Gregor Mlinar

lepih vtisov. Postrežemo jim z dobro hrano in pijačo, uživajo v motorističnih igrah, napolnujejo se dobre glasbe različnih glasbenih skupin.

Zadnja leta organiziramo tudi panoramsko vožnjo, kjer jim razkažemo znamenitosti v bližnji okolici. Z veseljem pa jih odpeljemo do naše lepo urejene klubske hiše.

Letos smo bili z obiskom zelo zadovoljni, saj

nas je v treh dneh obiskalo malo manj kot tri tisoč ljudi oziroma več kot sto štirideset moto klubov iz Slovenije in tujine. Tujci so prišli iz petnajstih različnih držav. Seveda pa ne smemo pozabiti na naše simpatizerje iz Žirov in okolice, brez katerih zbor ne bi bil to, kar je. Zelo smo veseli, ko vidimo, koliko ljudi nas podpira, in že kujemo načrte za prihodnje leto, ko bomo skušali stvari še izboljšati. •

ŽIGA ENIKO EVROPSKI PRVAK V ŽAGANJU

Jožica Kacin

Od 25. do 28. maja je bilo v švicarskem mestu Maienfeld 16. evropsko mladinsko prvenstvo v gozdarskih veščinah. Tekmovanja se je udeležilo dvainsedemdeset dijakov iz osemnajstih držav. Slovenijo so zastopali dijaki Srednje gozdarske in lesarske šole Postojna. V štiričlansko ekipo se je na šolskem izboru prebil tudi Žiga Eniko s Sela, dijak tretjega letnika smeri gozdar. Uspeh je še toliko večji, saj je bil Žiga edini v ekipi, ki je obiskoval poklicni program, vsi sotekmovanci – Domen Lahajner, Matej Mivšek in Blaž Pajnič – so tehniki.

Žiga je v disciplini zasek in podžaganje premagal vse nasprotnike in postal evropski prvak. V kombiniranem rezu je bil drugi, v preciznem rezu ter obračanju meča in menjavi verige pa tretji in domov kot posameznik prinesel štiri pokale. Enega so osvojili še ekipno s tretjim mestom v poznavanju gozda.

Žiga Eniko na tekmovanju v Švici. Arhiv Žiga Eniko

Dijaki postojnske gozdarske šole, ki so trenirali pod vodstvom mentorjev Janeza Medena (tehnične discipline), Tomaža Ščuke in Gregorja Češarka (poznavanje gozda) ter Dragana Babuderja (prva pomoč), so bili ekipno četrti, v tehničnih disciplinah pa na odličnem šestem mestu, kar je za mlade gozdarje odličen uspeh. Žiga je povedal, da se pri tehničnih disciplinah tekmovalci pomerijo v žaganju, poznavanje gozda pa obsega ocenjevanje površine gozdov, prostornine, prepoznavanje drevesnih vrst in drugega rastlinja, gozdnih živali ter prvo pomoč ob morebitnih nesrečah.

»Že v prvem letniku so profesorji iskali dijake za tekmovalno ekipo. Bil sem izbran, letos, ko smo se pripravljali na evropsko prvenstvo, pa

smo morali še posebej trenirati,« je razložil Žiga, ki se v gozdarskih veščinah kali tudi na domači kmetiji. Tu je izoblikoval tudi svoje delovne navade ter spretnost in natančnost, ki sta potrebni pri delu gozdarja. Rad ima gozd in naravo, zato si je izbral ta poklic. Letos je končal tretji letnik in njegova želja je, da bi se čim prej zaposlil. Misli, da pri tem ne bo težav, saj je pripravljen pridno delati pri sečnji in spravilu lesa, takih ljudi pa danes ni na pretek. Velik uspeh na tekmovanju ga je spodbudil, da se bo pomeril tudi v domačem okolju. Za to je bila priložnost že 24. junija, ko je bil na mednarodnem gozdarskem tekmovanju v Radovljici, sledita pa še Tacen in Rakov Škocjan. •

Vrt Kržišnik je 13. maja 2017 gostil ustvarjalce sodobnega nakita. Prireditev, ki bo združevala različne ustvarjalce, bo postala tradicionalna. Arhiv Vrt Kržišnik

JUTIN DAN NA VRTU KRŽIŠNIK

Maja Kržišnik

Pred štirimi desetletji smo sanjali o vrtu, ki bi povezoval notranji bivalni prostor s krajino, o vrtu kot prostoru ustvarjalnega prepleta funkcionalnih površin z rastlinami, živalmi, reko in s travnikom. Srečali sta se ustvarjalnost in znanje oblikovalke vrta, arhitektke Jute Krulc, in slikarja mag. Tomaža Kržišnika, ki sta se dopolnjevali v občutenju prostora.

Vrt je nastajal postopoma, se razvijal, rasel in se spreminjal v desetletja dolgem procesu. Sooblikovali so ga naše veselje in potrpljenje ter ne vedno naklonjeni vremenski in drugi pojavi. Danes na vrt gledamo kot na dragoceno dediščino, ga spremljamo v njegovem razvoju, mu sledimo in z njim živimo naprej.

Odkrivanje številnih podob vrta je predstavljalo izziv različnim ustvarjalcem. Zato smo se odločili, da bomo v spomin Juti Krulc vsako leto pripravili dogodek, ki bo združeval različne ustvarjalce. Letos smo povabili oblikovalce nakita, ki so na pripravljenih razstavnih površinah soočili svoje izdelke z ambientom vrta. Nakit namreč postaja vse bolj specifično in avtonomno likovno področje, ki ga ne vrednotimo zgolj po njegovi funkciji. Pomembni so tako njegov koncept kot odnos do uporabnika in prostora. Razstavljalci Aleksandra Atanasovski, Petra Bole, Romi Bukovec, Nataša Grandovec, Anda Klančič, Sandra Kocjančič, Olga Košica, Maja Licul, Martina Obid Mlakar, Christoph Steidl Porenta, Huberto Široka, Nina Zidanič in Neža Žehelj sodijo med najbolj uveljavljene in izstopajoče oblikovalce in izdelovalce nakita v Sloveniji. Vsak z različnim pristopom, vsak s svojo lastno zgodbo in različnim odnosom do materiala, iščejo svoje izrazne izpovedi. Področje drobnih, do potankosti izdelanih dragocenih osebnih predmetov so zamenjale nove oblike razmišljanja, nov konceptualno zastavljen svet predmetov, ki skuša preseči v preteklosti zastavljene meje umetnoobrtnih izdelkov nakita – a vendar je to še vedno nakit. Razstavljalci so bili nad novim prizoriščem navdušeni, prav tako so bili veseli dobrega sprejetja in odziva obiskovalcev, ki se jih je nabralo blizu dvesto.

Pokušina kulinarčnih presenečenj avtorjev Tadeja Kržišnika in Sonje Krompič je povezala dogodek in poskrbela za prijetno razpoloženje. Številne pohvale in lepi odzivi z vseh strani nam veliko pomenijo in potrjujejo našo odločitev o prirejanju tovrstnih ustvarjalnih srečanj tudi v bodoče. •

Kresni večer na Ledinici – Moški pevski zbor Alpina in Grudnove Šmikle iz Železnikov.

Žirovska noč – obiskovalci so se lahko preizkusili v vožnji z gokartom.

Žirovska noč – Jole Cole vsako leto požanje zanimanje in velik aplavz.

Žirovska noč – Čuki najprej poskrbijo za najmlajše.

NOČ KNJIGE S PISATELJEM MIHOM MAZZINIJEM

Maja Justin Jerman

Muzejsko društvo Žiri se je 21. aprila prvič pridružilo vseslovenskemu nočnemu branju knjige in v goste povabilo Miha Mazzinija.

Z dvema podkovanima sogovorcema se je obetal presežen večer, saj je lanskega kresnikovega nagajenca izpraševal Miha Naglič, ki je pogovor poznavalsko usmerjal po širokih področjih Mazzinijevega umovanja. Skoraj nam je za knjigo Otroštvo zmanjkalo časa ali pa bi morali Noč knjige vzeti bolj dobesedno. Že na začetku se je pogovor zasukal okrog znamenite none, ki je izklesala Mazzinijevih prvih pet let otroštva in v romanu prerastla v figuro magičnega realizma. Življenje z nono in materjo v garsonjeri na Jesenicah je snov, iz katere je pisatelj črpal negotove spomine iz najrosnejših let svojega življenja. Namige, šifre, zanke, ki jih v romanu različno zaznava, razvzroča tako dolgo, dokler se ne priklopi do pravega občutka, do resnice, ki bi mu sicer kljuvala nekje v podtalju spomina. Sogovorca sta v nadaljevanju prepletala literarne in resnične zgodbe osrednjih ženskih figur – Mihove mame in stare mame, v Žireh in na Jesenicah, in razodelo se je, da je tudi Mazzinijeva ljubezen do filma v povezavi z njima, saj sta bili

biljeterki v prvem žirovskem kinematografu v Partizanu. Kar ponudil se je namig, da Mihova ljubezen do filma izvira prav iz tistih zaprašenih časov njegove mame in stare mame, ki jih je tako zavzeto dopolnjeval film.

Sogovorca sta se kasneje zaustavila v zunaj-literarnih vodah, ko sta ugotavljata, da sta žirovsko in jeseniško sceno močno ustvarjali veliki materi tovarni. Na Jesenicah Železarna in v Žireh Alpina. Obe sta znali poskrbeti za vse: za zdravstvo, zabavo, počitnice, kulturo in predvsem za predvidljivo prihodnost, ki pa se ji je pisatelj z odhodom na gimnazijo odločno uprl.

Seveda pogovor ni mogel mimo vprašanja, ki je ob avtobiografski prozi še posebej zapeljivo, kaj je res in kaj je fikcija. Sploh zaradi paradoksalnega napotila v romanu, ki pravi, da so vse osebe in dogodki izmišljeni oziroma literarno obdelani, a se pisatelj obenem zahvaljuje očetu, materi in stari materi, brez katerih romana ne bi bilo. Tukaj Mazzini ponudi zanimivo razlago, ki dokazuje, da je velik poznavalec delovanja možganov, saj jih je v svoji doktorski nalogi tudi raziskoval. Pravi, da spominov ne shranjujemo tako kot film, ampak jih vsakič sproti sestavimo na novo pod močnim vplivom trenutnega razpoloženja in stanja. Obstajajo sicer neka dejstva: stara mama, ki je brala Življenja svetnikov, mama, ki se je preselila na Jesenice in morala skrbeti za ostarelo mamo, a vse ostalo je močno literarno obdelano. Prav tako lik strica Vinkota, ki je pomemben spomin na možkega – kot grešnika in hkrati

odrešitelja, ki so ga ženske in mali deček ljubili. Kot da je vzlet iz kakšnega Fellinijevega filma. Sploh Mazzini na koncu ugotavlja, da so bile včasih Žiri precej prometne, da so ponujale priložnosti različnim prišlekem. Vse to dokazuje Mihova in še kakšna (nenazadnje tudi moja) žirovska družinska zgodba, ki pa se vse zgledno prilegajo in prijetno vznemirjajo rahlo utesnjeno kotlinsko »štimgungo«.

Od spominov smo spet preskočili h knjigi. Bolj k problemom okrog nje. Mazzini se v svoji gromovniški maniri čudi, da se kljub obsežnemu ustvarjalnemu opusu od tega ne da živeti, ampak, nenavadno – lahko pa preživijo vsi, ki se na drugačen način ukvarjajo s knjigo: knjigarne, knjižnice in založbe. Le avtor mora to početi kot dopolnilno dejavnost. Vredno premisleka, če upoštevamo (kar je tudi povedal gost večera), da je Cankar s svojim delom prav dostojno živel. Dotaknil se je še fenomena novih tehnologij, ki jim je sicer naklonjen, a s pripombo, da moramo ob kratkih sporočilih vzdrževati tudi kondicijo branja zahtevnejših člankov ali knjig, sicer nam bo razumevanje sveta zaradi pešanja koncentracije delalo še večje težave ali, kot pravi Pavček, nas bo pobralo.

Večera nismo končali s knjigo, ampak z ogledom kratkega filma Miha Mazzinija. Nekaj vprašanj na koncu pa je potrdilo ali ovrglo gostovo tezo, da pripadniki majhnih skupnosti neradi sprašujemo. Vsebinsko bogat večer, ki res ni več dopustil veliko pripomb, ampak predvsem razmišljanje o povedanem. •

OBČINA ŽIRI

RAZPORED ODVOZA KOMUNALNIH ODPADKOV, LOČENO ZBRANE EMBALAŽE, BIO ODPADKOV IN LOČENO ZBRANEGA PAPIRJA OD 1.7.2017 DO 31.8.2017

	JULIJ							AVGUST					
P		3	10	17	24	31	P		7	14	21	28	
T		4	11	18	25		T	1	8	15	22	29	
S		5	12	19	26		S	2	9	16	23	30	
Č		6	13	20	27		Č	3	10	17	24	31	
P		7	14	21	28		P	4	11	18	25		
S	1	8	15	22	29		S	5	12	19	26		
N	2	9	16	23	30		N	6	13	20	27		

OBMOČJA:

1

TRG SVOBODE
STAROVAŠKA ULICA
PARTIZANSKA CESTA
PLASTUHOVA GRAPA
JEZERSKA ULICA
LEVSTIKOVA ULICA
GREGORČIČEVA ULICA
ŽUPANČIČEVA ULICA
DRAŽGOŠKA ULICA
OB POTOKU
MLADINSKA ULICA
KAJUHOVA ULICA
TRIGLAVSKA ULICA
POD GRİČI

2

STROJARSKA ULICA
INDUSTRIJSKA ULICA
CESTA NA LEDINICO
DOBRAČEVSKA ULICA - DEL
(od Župana do Mavsarja)
POT V SKALE
LOŠKA CESTA 83,84,85,88,92,94
SELO
JARČJA DOLINA
ZABREŽNIK
NOVOVAŠKA CESTA
RAČEVA
SNOPKOVA GRAPA
OŠ ŽIRI

3

ČEVLIARSKA ULICA
TAVČARJEV ULICA
IGRIŠKA ULICA
KOSOVELOVA ULICA
DELAJSKA ULICA
PRVOMAJSKA ULICA
ULICA MAKSIMA SEDEJA
DOBRAČEVSKA ULICA-DEL
(od Trčka do Mavsarja)
POT NA KOČE
OPEKARSKA ULICA
BEDRIH
RAKULK
LOŠKA CESTA

4

SLOVENSKA POT
RUDNIŠKA ULICA
GASILSKA ULICA
RAKOVNIK
PIONIRSKA POT
BLOKI: PARTIZANSKA,
JEZERSKA, TRIGLAVSKA,
ZADRUŽNI DOM
POLJE
JOBSTOVA CESTA
STAROŽIROVSKA CESTA
POT NA ROVT
TABOR
LOGAŠKA CESTA
SEJMIŠKA ULICA
IDRIJSKA CESTA
OSOJNICA
POT V GOROPEKE
POD ŽIRKOM
NA STUDENCU
BREKOVICE
SOVRA
RAVNE
PODKLANEC
IZGORJE
BREZNICA
GOROPEKE
OPALE
LEDINICA
INDUSTRIJSKA ULICA
(NESTANOVANJSKI OBJEKTI)
STROJARSKA ULICA
(NESTANOVANJSKI OBJEKTI)

- RAZPORED ODVOZA BIOLOŠKIH ODPADKOV Z OBMOČJA CELOTNE OBČINE (na isti dan tudi odvoz papirja)

Tokrat vam posredujemo razpored odvozov le za julij in avgust 2017. 13. julija se namreč konča zbiranje ponudb za zbiralca in prevoznika odpadkov za naslednje štiriletno obdobje. Občina mora izvajalca izbrati na javnem razpisu, ki ga mora glede na določila zakona ponoviti vsake štiri leta. Če bo prišlo do kakršne koli spremembe urnika odvozov, boste pravočasno obveščeni v lokalnih medijih in občinski spletni strani.

Nina Cankar. Arhiv OŠ Žiri

PERSPEKTIVNA ZLATA NINA

Barbara Peterneel

Naša učenka 8. a razreda Nina Cankar je vsestranska, saj njena zanimanja segajo na najrazličnejša področja našega življenja. Najlepše pa je, da je na vseh tudi zelo zelo uspešna. Dobiti zlata državna priznanja iz znanja logike, sladkorne bolezni, slovenščine, fizike, matematike, kemije in Vesele šole ter še srebrno iz biologije je nemogoče, pa vendar Nina dokazuje nasprotno, saj jih je osvojila v letošnjem šolskem letu. Trdo delo, motivacija, nadarjenost ... in kaj drugega ji je še pomagalo do izvrstnih rezultatov, izvemo iz pogovora.

Nina, kako se počutiš ob rednem šolskem delu/pouku? Se dolgočasiš?

Pri pouku se nikoli ne dolgočasim. Tudi če mi je snov že znana, se vedno najde dovolj dela. Večino časa tako ali tako rešujemo naloge (dobimo tudi dodatne) ali zapisujemo v zvezek. Sicer pa pogosto tudi kaj razložim sošolcem in jim pomagam, da lažje razumejo snov.

Veselošolska prvakinja si že nekaj let, torej od četrtega razreda dalje. Kako poteka tekmovanje iz Vesele šole? Katera področja zajema? Zakaj se ga rada udeležuješ?

Tekmovanje iz Vesele šole je vsestransko, najbolje pa je, da sploh ni odvisno od šolskega uspeha in tako primerno za vsakogar. Poteka na šolski in državni ravni, udeležijo se ga lahko učenci od 4. do 9. razreda. Vsak mesec na spletni strani Vesele šole in v reviji PIL objavijo novo temo, ki jo moramo poznati za tekmovanje. Teme zajemajo različna področja (kemija, zgodovina, biologija, psihologija, književnost, prehrana, geografija, tehnologija ...), zato lahko vsak najde kaj zase. Poleg tega je na

tekmovanju ena izmed nalog vedno logična, zadnja pa angleška oziroma nemška. Meni je za tekmovanje povedala učiteljica Mateja Velkavrh, mentorica Vesele šole, ki je bila takrat moja razredničarka. Tekmovanja se zelo rada udeležujem, saj se vedno naučim veliko novega. Primerno je za vsakogar, ki je pripravljen kaj narediti. Trud pa je tudi poplačan – prvaki so nagrajeni s praktičnimi nagradami.

Kako potekajo priprave na tekmovanja iz znanja iz različnih področij? Zakaj meniš, da se jih ne udeleži več učencev oziroma sošolcev/sošolk?

Priprave na tekmovanja potekajo zelo različno, povsem odvisno do predmeta. Pri slovenščini gre predvsem za branje, tudi pri sladkorni bolezni, biologiji in Veseli šoli je potrebno pregledati precej literature. Pri matematiki, fiziki in logiki pa gre bolj za reševanje nalog iz prejšnjih let. Tako spoznaš strukturo nalog in različne načine reševanja. Kemija je nekje vmes.

V bistvu ne vem, zakaj so tekmovanja v naši generaciji tako neprijazna. Je pa res, da je

za uspeh potrebnega veliko dela. Brez vztrajnosti ne bo nič!

Katero zlato priznanje ti je najljubše, na katerega si najbolj ponosna oziroma za katerega si se najbolj skrbno pripravljala?

Za vsa tekmovanja je bilo potrebnih veliko priprav. Največ časa sem verjetno vložila v priprave za Cankarjevo tekmovanje. Na vsa priznanja sem zelo ponosna in nimam najljubšega. Vsak je povezan z neko zgodbo, dolgoletno željo, »tradicijo« ... Priznanja zame niso le potrdilo o dosežku, so tudi nekakšen spomin.

Kakšna je zahtevnost vprašanj med različnimi stopnjami (šolsko, regijsko, državno)?

Šolska tekmovanja so seveda najlažja. Poznati moraš predvsem osnovne podatke ali rešiti tudi že težje naloge. Regijsko tekmovanje je bilo samo pri fiziki in slovenščini. Naloge so le malo težje, vendar so sotekmovalci »močnejši«, zato je npr. ocenjevanje spisov pri slovenščini strožje. Državna tekmovanja so povsod res, res težka. Nanje se pripravljaj kakšen mesec, poznati moraš vsako najmanjšo podrobnost. Zadnji večer pred tekmovanjem se nikoli ne učim, raje grem spat. Pomembno je, da sem na tekmovanju sproščena in da se potem ne sekiram, saj je veliko odvisno tudi od tega, kako so pisali drugi.

Ker si tudi glasbenica, nam lahko zau-paš, kako glasba vpliva na tvoje odlične rezultate?

Glasbo zelo rada poslušam, vendar nikoli med učenjem, saj se potem osredotočim na glasbo namesto na snov. Sicer pa se pri igranju instrumenta (igram klavir) naučimo predvsem vztrajnosti, ki jo potrebujemo na vseh področjih. Poleg tega mi glasba pomaga, da se umirim in sprostim, ko imam že vsega dovolj.

Ob trdem delu je pomembna tudi nadarjenost, kajne? Spretna si pri pisanju, kar dokazujejo tudi zlato priznanje iz znanja slovenščine ter že objavljene avtorske pesmi, ki so bile nagrajene na različnih natečajih. Ali pišeš pesmi ob posebnih priložnostih ali po potrebi?

Pesmi pišem predvsem po potrebi, ker mi primanjkuje časa. Sicer pa ob praznikih in obletnicah pogosto z družino skupaj spesnimo kakšno krajše voščilo. Nekatere pesmi pa v glavi nosim tudi več mesecev in jih ob natečaju samo še zapišem.

Odlična poznavalka in bralka knjig si. Katero knjigo prebiraš trenutno? ►

Katero knjižno delo si prebrala večkrat in zakaj? Katero knjigo bi priporočila v branje? Mogoče tudi knjižno novost?

Trenutno prebiram serijo knjig o Plošči (Discworld) avtorja Terryja Pratchetta. Njegove zgodbe se dogajajo v čisto drugem svetu in so polne zapletenih besed, hkrati pa se pisatelj tudi norčuje iz različnih človeških navad. Že večkrat sem prebrala serijo knjig o Harry Potterju, Septimusu Heapu (1. knjiga Magija) in trilogijo Njegova temna tvar. Večkrat sem jih prebrala, ker mi je všeč vsebina, pa tudi ker so dolge in sem prvič mogoče zgorela kakšno podrobnost. Vsem (odraslim in mladim) bi priporočila knjigo Čudo, ki se me je zelo dotaknila. Knjižnim novostim ne sledim preveč; od novejših priporočam knjige Eleanor

in Park, Harry Potter in otrok prekletstva, Krive so zvezde ter SLOLvenski klasiki.

Zaupaj recept za uspehe, ki jih dosegaš?

USPEH = 1 % nadarjenosti + 99 % radovednosti in vztrajnosti
Veliko seveda pripomoreta spodbuda ter pomoč učiteljev in domačih. Če imamo veliko obveznosti, pomaga dober urnik ali koledar, pri čemer sta sodelovanje in usklajenost v družini ključnega pomena. Brez podpore družine zagotovo ne bi prišla tako daleč.

Večina ljudi misli, da moramo biti za takšne uspehe zelo nadarjeni, pametni, in da na to ne morejo vplivati. V resnici je nadarjenost le temelj, in to zelo krhek. Osnovna je radovednost, s trdim delom in vztrajnostjo pa si zgradimo

pot, po kateri se povzpemo do neba.

Kakšni so tvoji načrti za prihodnost?

Tudi naslednje leto se bom pridno udeleževala različnih tekmovanj (želim si pridobiti Zoisovo štipendijo). Po končani osnovni šoli bom odšla na gimnazijo, poklica pa še nimam izbranega. Zanimata me predvsem naravoslovje in matematika. Predvsem pa želim ljudi seznaniti (ne nujno v poklicu) s problemi človeštva (onesnaževanje, revščina, potrošništvo) in preprostim rešitvami zanje.

Hvala preprosti Nini za pogovor in velike besede mlade osebe, ki osrečuje sebe, svoj notranji svet, svoje domače, ki jo na njeni poti spodbujajo, hrabrijajo in ji stojijo ob strani.

Katja Pivk s pokalom za 1. mesto v državnem prvenstvu 2016, v kategoriji Rotax 125 Max, in novim gokartom, s katerim je začela tekmovali v letošnji sezoni. Jozica Kacin

BO KATJA PIVK Z NOVIM GOKARTOM ŠE BOLJŠA?

Jozica Kacin

Med prireditvami Žirovske noči so na parkirišču Alpine ponujali tudi predstavitev kartinga, profesionalne opreme ter možnost vožnje. Na svoji stojnici je zadnje pokale, gokarte ter znanje in spretnosti obiskovalcem pokazala tudi Katja Pivk, trikratna državna in pokalna prvakinja ter trikratna državna in šestkratna pokalna podprvakinja v kartingu.

Katja Pivk je dijakinja Srednje medijske in grafične šole v Ljubljani. Letos je končala tretji letnik in pravi, da je izbrala pravo smer. To je

še bolj začutila, ko je poleti 2015 sodelovala pri snemanju celovečernega filma Nika in združila znanja in teorijo iz šole s prakso. Film govori o šestnajstletnem dekletu, ki obožuje vožnjo z gokarti.

Katja je tej sezoni odpeljala že pet dirk v Sloveniji, na Hrvaškem in v Italiji, pred njo so še tri preizkušnje. Je na odličnem drugem mestu in uvrstitev na svetovno prvenstvo na Portugalskem, kamor gre le prvi, ji še ni povsem spolzela iz rok. Potrudila se bo, vendar ne bo lahko, saj so za uvrstitev potrebne zmage v članski ekipi, kjer tekmuje in kjer dirkajo tako moški kot ženske.

Letos je zamenjala gokart, saj stari, s katerim je nastopala pet let in z njim dosegala odlične rezultate, ni več ustrezal merilom. »Moj gokart je močan in dosega hitrost tudi do sto štirideset kilometrov. Okvir je drugačen, bolj je vodljiv in se bolje prilagaja stezi, privajanje

na nov način vožnje pa zahteva svoj čas,« pravi Katja, ki jo konec junija čaka tekma na Vranskem.

»Šola in treningi, to je moje življenje,« razloži tekmovalka, ki skoraj vsak konec tedna v spremstvu očeta Sebastjana vadi na katerem izmed poligonov. Oče je tudi njen mehanik, predvsem pa ji vedno stoji ob strani. Podpirajo jo tudi drugi domači, sponzorji in simpatizerji, kar ji veliko pomeni. »Ne bi znala živeti brez dirkanja. Lani, ko smo morali zamenjati okvir pri vozilu, pa ni bilo denarja, sem bila ob misli, da bom morala končati s tekmovanji, zelo žalostna. Zato pa je bilo veselje, ko mi je sponzor podaril čisto nov gokart, toliko večje,« je s posebnim žarom povedala Katja Pivk, prijazno dekle, ki ji uspehi niso stopili v glavo. So ji pa spremenili in ji usmerjajo življenje, saj njo in njeno družino dirke ter z njimi povezane aktivnosti spremljajo že trinajst let. •

ZNANJE JE VREDNOTA, KI ODPIRA POT V SVET

Barbara Peternel

Izobraževanje je ena izmed temeljnih otrokovih pravic, zapisana tudi v Konvenciji o otrokovih pravicah. Čeprav nam je včasih težko priti v šolo, bi nam bilo brez znanja še težje. Znanje je moč. Kdor ima znanje, ima v rokah svojo usodo in ima moč, da se ne ustraši izzivov.

Izzivov se niso ustrašili naši najuspešnejši učenci, ampak so se z njimi spopadli prav odlično ter dokazali, kako imajo usodo v rokah, kar dokazujejo državna priznanja, ki so jih osvojili na različnih področjih.

Prvo državno tekmovanje iz logike se je končalo že novembra. Učenka **Nina Cankar** iz 8. razreda je prejela zlato, učenec 7. razreda **Lovro Vehar Menegatti** pa srebrno priznanje. Novembra je bilo tudi državno tekmovanje iz znanja o sladkorni bolezni. Učenec 9. razreda **Erazem Stanonik** in **Nina Cankar** iz 8. razreda sta dobitnika zlatega, **Miha Eržen** iz 9. razreda pa srebrnega priznanja.

Državnega tekmovanja iz biologije, ki je bilo v decembru, sta se udeležila **Nina Cankar** iz 8. a in **Miha Eržen** iz 9. a razreda. Pokazala

sta veliko znanja o invazivnih tujerodnih rastlinskih in živalskih vrstah in osvojila srebrno proteusovo priznanje.

Erazem Stanonik se je udeležil državnega tekmovanja iz astronomije, kjer je osvojil srebrno Dominkovo priznanje.

Državnega prvenstva v judu za starejše dečke in deklice se je udeležila **Urša Sedej** iz 6. b in postala državna prvakinja v kategoriji starejših deklic U14 do 32 kilogramov.

Osvojeno tretje mesto košarkaric v državi je velik športni dosežek naše osnovne šole v tem zahtevnem in množičnem tekmovanju, ki poteka pod okriljem Košarkarske zveze Slovenije. Izjemen uspeh so priigrale **Nina Kristan, Zoja Čadež, Lucija Frlic (kapetanka), Metka Frlic, Mija Gantar, Lara Kavčič, Nastja Lapajne (izbrana v 1. peterko turnirja), Nina Mohorčič, Nuša Moroz, Nika Stanonik, Kristina Strlič in Manca Šubic**.

Na državnem tekmovanju mladih glasbenikov sta **Rebeka Cankar** in **Timotej Pivk** (oba 5. b) v disciplini kitarski duo, 1. A-kategorija, prejela zlato plaketo in 3. nagrado.

Državnega tekmovanja iz slovenščine za Cankarjevo priznanje se je udeležila osmošolka **Nina Cankar**, ki je v eseju povezovala misel »vse se spreminja – ali se dejansko kaj spremeni« s temama družine in vztrajnosti v življenju, tekmovalce pa je v izhodišču navodila za pisanje nagovoril sam avtor literarnih del Hotel sem prijeti sonce in Moj ata, socialistični

Nace Kristan, ki obiskuje glasbeno šolo v Logatcu, je konec maja v Radljah ob Dravi osvojil zlato priznanje v kategoriji klavirski solo. Tanja Milnar

kulak – knjig, ki so jih učenci letos prebrali in ob njih razmišljali – Tone Partljič. Nina je na tekmovanju dobila zlato Cankarjevo priznanje. Na državnem tekmovanju iz znanja zgodovine Slovenci v 1. svetovni vojni, je **Erazem Stanonik** iz 9. b osvojil srebrno priznanje.

Na državnem tekmovanju iz matematike so zlato priznanje prejeli: **Nika Dolenc** iz 6. razreda, ki je bila državna prvakinja in dobila prvo nagrado, **Rebeka Cankar** in **Sara Ferreira** iz petega razreda sta bili tretji, zlato priznanje pa sta dobila še **Nina Cankar** iz 8. razreda ter **Jošt Erznožnik** iz 6. razreda. Poleg tega je še deset učencev osvojilo srebrno priznanje: **Lenart Erznožnik, Eva Strel**, ►

POPESTRIMO ŠOLO

Miša Bakan, Sanja Kranjc

Popestrimo šolo 2017–2021 je program, namenjen vnašanju vzgojno-izobraževalnih aktivnosti, ki niso del rednega izobraževalnega programa in izobraževanju strokovnih delavcev za krepitev kompetenc šolajočih.

S programom, ki ga sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada, želimo s pomočjo magistric psihologije vnesti dodatne popoldanske vsebine, namenjene učencem vseh razredov. Ponujene bodo štiri vzporedne oblike poučevanja, posvetovanja in sodelovanja z učenci in strokovnimi ter vodstvenimi delavci.

PROGRAM ZA UČENCE

V šolskem letu 2017/2018 bodo učencem ponujene izvenšolske dejavnosti: Poklic na klic, Okusi kulture, Raziskovanje vsakdana in Po(govor), izražanje sebe in soočanje s svetom. Učencem od 1. do 5. razreda bo na voljo ak-

tivnost Igrajmo se psihologijo, kjer bomo skozi igro spoznavali osnovne duševne procese in osnove delovanja človeške duševnosti. Z učenci od 6. do 9. razreda pa bomo imeli pogovorne urice, povezane s pogledom nase in na druge. Odpirali bomo aktualne tematike, prav tako pa bomo spoznavali psihološke fenomene s pomočjo psihodramskih tehnik.

Učencem bo vse šolsko leto na voljo individualno delo Učenje učenja.

Med počitnicami bomo pripravili tabore, in sicer bo prvi Izzivnik že v juliju. Namenjen bo učencem od 4. do 9. razreda in bo na odmaknjeni lokaciji, kjer bomo zaiskrili ideje, zagreli misli in telo!. Poleti bo vsaj še eno tako srečanje.

Več informacij glede projekta Popestrimo šolo lahko dobite na naslednji povezavi: (<http://popestrimoosziri.splet.arnes.si/>).

VODJA PROJEKTA MIŠA BAKAN – DODATNE VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNE VSEBINE

S programom smo pričeli maja z uvodnimi aktivnostmi, ki so namenjene učencem in učiteljem. Zamisel projekta sem učencem predstavila prek vsebinskega seznanjanja s

programom za prihodnje leto. Želela pa sem tudi, da učenci začutijo, kako bodo videti te aktivnosti, zato sem zasnovala Ustvarjalnico. Njen namen je bilo sodelovanje in kreativno snovanje v odprti skupini, ki se srečuje enkrat do dvakrat na teden. Skupina je uspešno zaživela in skupaj smo pričeli prenavljati kabinet, namenjen dejavnostim programa Popestrimo šolo. Individualno posvetovanje Učenje učenja smo uspešno pričeli, saj se je maja vanj vključilo devetnajst učencev.

Moja naloga je uspešno vodenje poglobljanja spretnosti učencev na področju bralne pismenosti in jezikovnih ter socialnih spretnosti. Vsebine programa bodo temeljile na spodbujanju kritičnega mišljenja, zastavljanju izzivov, ki spodbujajo mišljenje na višjih zahtevnostnih ravneh, kar pomeni, da bom miselno podpirala učence pri razumevanju, preobračanju, spajanju in primerjanju misli. Aktivnosti bom zasnovala tako, da bodo spodbujale ali vsaj ohranjale ustvarjalnost, inovativnost in raziskovalno žilico učencev. Prav tako pa je moja naloga podpiranje in izobraževanje strokovnih delavcev, z namenom razvoja omenjenih spretnosti.

Imeti priložnost in podporo ministrstva ►

Nace Kristan in Luka Perić iz 5. razreda, **Maja Govekar in Benedikt Praznik** iz 6. razreda, **Pika Bogataj** iz 7. razreda, **Krištof Trček in Lučka Kozamernik** iz 8. razreda ter **Erazem Stanonik** iz 9. razreda.

Z državnega tekmovanja v znanju iz Vesele šole so naši udeleženci prinesli naslednja priznanja: **Nina Cankar** iz 8. razreda je ponovno postala veselošolska prvakinja in tako prejemnica zlatega priznanja, prejemniki srebrnega priznanja so **Rebeka Cankar, Sara Ferreira, Urh Mur, Nika Dolenec in Rok Filipič**.

Miha Eržen si je prislužil srebrno priznanje iz znanja angleščine.

Na Pedagoški fakulteti v Ljubljani je bilo državno tekmovanje iz znanja fizike. Oba učenca naše šole sta se s težkimi nalogami uspešno spopadla. **Nina Cankar**, 8. a, je dobila zlato Stefanovo priznanje, **Erazem Stanonik**, 9. b, pa srebrno Stefanovo priznanje.

Državno tekmovanje iz kemije je obsegalo naloge srednješolske ravni, pri katerih se je odlično izkazala **Nina Cankar** iz 8. razreda in bila 4. v državi ter prejela zlato Preglovo priznanje.

Učenke in učenci turističnega krožka – **Tina Mlakar, Ivana Novak, Ana Jereb, Laura Krek, Luka Čadež, Jurij Erznožnik, Nuša Moroz, Lovro Vehar Menegatti** – so na festivalu Turizmu pomaga lastna glava uspešno zastopali našo šolo. Z nalogo Lintvernove skrivnosti in dobro predstavitvijo so osvojili srebrno priznanje.

Košarkarice tretje v državi. Od leve proti desni - spredaj: Nastja Lapajne in Nina Mohorčič, druga vrsta: trenerka Kristina Erznožnik; Lucija Frlc, Mia Gantar, Nina Kristan, Nuša Moroz, Manca Šubic, zadnja vrsta: trenerka Nina Dolenc; Lara Kavčič, Metka Frlc, Zoja Čadež, Nika Stanonik, Kristina Strlič. Bogdan Erznožnik

V Ljubljani je potekalo državno tekmovanje iz konstruiranja in tehnologij obdelav. Tekmovanja so se udeležili učenci v kategoriji D1 – izdelek iz učenčeve domače delavnice.

Urh Mur iz 6. b razreda je suvereno zmagal in osvojil prvo mesto in zlato priznanje.

Mladi raziskovalci so se pomerili v Murski Soboti. **Neja Brence in Blažka Cankar** sta prejeli srebrno priznanje za nalogo iz slovenščine z naslovom Pripravljeni ali ne, tukaj sem – nelegalni javni napisi. Srebrno priznanje

za nalogo s področja tehnike in tehnologije z naslovom Starodobniki pa sta dobila **Janja Pagon in Matija Pagon**.

Nace Kristan, učenec 5. a, se je 29. maja v Radljah ob Dravi udeležil mednarodnega klavirskega tekmovanja. V kategoriji klavirski solo je bil zelo uspešen in osvojil zlato priznanje.

»... slovenska beseda je beseda praznika, petja in vriskanja« so besede Ivana Cankarja, s katerimi se ob teh dosežkih naših učencev danes še kako strinjamo. •

ter gostujoče institucije, torej OŠ Žiri, je v figurativnem smislu dobiti v najem dobro pognojeno in pripravljeno rodovitno prst za sejanje, presajanje in vzgajanje »učnih gredic«. Zato bom neposredno skozi aktivnosti z učenci in posredno skozi delo z učitelji spodbujala ustrezne vzgojno-pedagoške prijeme za čim uspešnejšo rast in uspevanje bolj ali manj odpornih, manjših ali večjih, zdaj v razcvetu, zdaj ovenelih rastlinic.

Naj bodo naše učne gredice čim bolj razgibane, svoje, zanimive in pripravljene na svoboden razrast.

ŠTUDENTKA SOCIALNE PEDAGOGIKE SANJA KRANJC – ŠOLA NI ŠALA

»Šola ni šala,« so nam govorili starši, učitelji, sosedi in starejši prijatelji, ki so vso to »muko« že končali. Ne, šola prav zares ni šala. Tam nas čakajo celi kupi učbenikov in zvezkov in pa neskončno debelih knjig. Strašni učitelji in še hujše domače naloge, s katerimi nas zasuvajo. V šoli ni dopusta, obiskati jo je potrebno prav vsak dan. In joj, gorje ti, če si kdaj drzneš zjutraj nekoliko dlje pospati in posledično zamuditi pouk! Ker šola prav zares ni šala, pa četudi smo doma v Žireh, kjer črko O radi

spreminjamo v A.

Kolikor se lahko vživim v spomin male Sanje, ki je v šolske klopi prvič stopila pred približno petnajstimi leti, se mi v glavi pojavi takšna slika. Morda nekoliko manj ostra in polna strahu, a polna neke notranje napetosti. Sama sem strah pred šolo, nekako vsrkan iz okolice, hitro premagala. V za moje tedanje pojme ogromno stavbo na drugem koncu Žirov sem rada hodila in nanjo imam večinoma lepe spomine, vredne obujanja in ohranjanja.

A ni bilo pri vseh tako.

Šola je za otroka nekaj novega, drugačnega. Šolski red in vsakdanji urnik ter z njim povezane zahteve se kar precej razlikujejo od tega, česar je otrok vajen od doma. Poleg sprememb se je učenec primoran soočiti še s pričakovani in zahtevami, ki izhajajo iz njega samega ali pa sveta, v katerem biva. Če temu prištejemo še raznorazne težave tako na učnem kot tudi na čustveno-vedenjskem ali socialnem področju in jim dodamo še vpliv že tako zmedenih najstniških let, lahko razumemo, zakaj je otrok resnično prepričan, da »šola ni šala« in kot taka več kot le občasno zabavna obveza ne more biti. Utopično in nesmiselno bi bilo verjeti, da bodo otroci tisti, ki se bodo spremenili in čez noč

spoznali, da je šola namenjena njim. Ne da jih muči in trpinči, temveč da jim pod nogami pomaga postaviti trdna tla, na katerih bodo gradili svoje življenje.

Veliko bolj smiselno, kot da učence na silo poskušamo približati šoli, je, da obrnemo optiko in na vse skupaj pogledamo z druge strani. Kaj pa, če bi šolo približali učencem? Upam si trditi, da OŠ Žiri skozi projekt Popestrimo šolo počne prav to. Sodeč po navdušenju otrok bi rekla, da ji kar dobro uspeva. Kajti četudi šola ni šala, to še ne pomeni, da mora biti zaradi tega dolgočasna. Lahko jo jemljemo resno in iz dneva v dan bogatimo svoje znanje ter se obenem naučimo sprostiti, odkrivamo nova in nova spoznanja o sebi ter poleg teoretičnih podatkov in splošne razgledanosti pridobimo še praktična, v vsakdanu uporabna znanja.

Le srečen otrok je lahko uspešen.

Kolikor sem v štirinajstih dneh študijske prakse uspela spoznati program in koordinatorko, ki ga usmerja, lahko rečem, da je še eden izmed točk žirovske šole, ki v skladu z zgoraj navedenim načelom, vodi razvoj omejene ustanove v lepši jutri. •

Tek na 600 metrov, ki je bil med izbirnimi disciplinami. ☐ Srečo Gaber

TESTIRANJE TELESNE ZMOGLJIVOSTI ZA ODRASLE

Bojana Žakelj

V soboto, 20. maja, smo imeli priložnost preizkusiti svojo telesno zmogljivost na ŽirFitu, ki sta ga organizirala zavod Fitlab (ambulanta družinske medicine Arcus Medici) in Športno društvo Tabor Žiri. Pri merjenju so sodelovali prostovoljci iz Žirov in s Fakultete za šport.

Vnaprej se je prijavilo dvesto trideset udeležencev, na dan dogodka pa se jih je pridružilo še štiriindvajset. Po spolu je bilo število bistveno večje v korist udeleženk (167 : 87). Najmlajši so bili stari triindvajset, najstarejši pa je štel kar sedeminosemdeset let. Veliko večino so na testiranje napotili osebni zdravniki, nekateri pa so se prijavili na pobudo delodajalcev, ki so tudi sponzorji dogodka (Občina Žiri, Osnovna šola Žiri, ŠD Tabor, Etiketa, Alpina, M Sora in Lesko). Nemalo je bilo občanov, ki svojega zdravnika nimajo v Žireh, pa so vseeno želeli priti na testiranje.

Pred začetkom so udeleženci rešili standardizirani varnostni vprašalnik o svojem zdravstvenem stanju. Sledilo je merjenje krvnega tlaka in srčnega utripa v mirovanju. Nato so opravili test hitre hoje na dva kilometra po obvoznici ob Sori, pri čemer je bil merjen tudi vmesni čas na šeststo metrih. Ob koncu hoje so ponovno izmerili srčno frekvenco. Najhitrejši so pot prehodili v štirinajstih minutah, nihče pa jih ni rabil več kot šestindvajset.

Po testu hitre hoje je bilo v telovadnici testiranje, podobno kot za športnovzgojni karton. Med drugim so testirali enonožno stojo na blazini in na tleh, predklon trupa sede, moč stiskanja dlani ter dotik dlani za hrbtom. Nekaterih vaj starejši od sedemdeset let niso smeli opravljati, vaja »vstani in pojdi« pa je bila namenjena izključno njim; pri tem preizkusu testiranec vstane s stola, gre okrog stožca in nazaj. Najzmogljivejši udeleženci so se lahko preizkusili še v vesi v zgibi, poligonu nazaj (kjer se po nogah in dlaneh zadenjsko splazimo skozi obroč in čez skrinjo) ter v teku na šeststo metrov.

»Zanimiva izkušnja,« je dogodek komentiral eden izmed udeležencev. »Redko imamo priložnost, da nam kdo izmeri telesne zmogljivosti.«

Tudi Srečo Gaber, ki je na stadionu meril čas teka na šeststo metrov, je bil z rezultati zadovoljen. »V povprečju so rezultati precej dobri. Tudi pri tistih, ki se s športom ne ukvarjajo prav pogosto.«

Na podlagi dobljenih rezultatov testiranja bodo osebni zdravniki svojim pacientom predpisali preventivne ukrepe. Eden od ciljev ŽirFita je namreč najti ljudi, ki so zaradi nizke telesne zmogljivosti in neaktivnega življenjskega sloga bolj ogroženi za bolezni sodobnega časa (arterijska hipertenzija, sladkorna bolezen, kronična pljučna obolenja, osteoporoza ...), in poskrbeti, da jih kaj takega ne doleti. Organizatorji si prizadevajo, da bi bil dogodek odslej vsako leto, tako da bi lahko udeleženci skupaj z zdravniki redno spremljali svojo telesno zmogljivost in skupaj z diagnostično obravnavo v ambulantah bolj kakovostno in pravočasno ukrepali ob poslabšanju zdravstvenega stanja. V ambulanti Arcus Medici načrtujejo, da bi v letu 2018 tovrstna testiranja izvajali tudi ambulantno, v sklopu preventivnega zdravstvenega pregleda, ki je namenjen starejšim od trideset let. Takšno testiranje je priporočljivo na tri do pet let. •

ANALIZA TELESNE ZMOGLJIVOSTI

Individualna analiza telesne zmogljivosti za udeležence ŽirFit-a bo pripravljena do začetka septembra 2017.

Občani, ki imajo osebnega zdravnika v Žireh, bodo z rezultati seznanjeni pri izbranem zdravniku. Drugi imajo možnost osebnega prevzema in interpretacije doseženega pri zdravnikih ambulante Arcus Medici oziroma bo analiza poslana zdravnikom, ki so bili navedeni ob prijavi. Več informacij lahko dobite na www.arcusmedici.si, na telefonski številki 0820 50 170 ali elektronski pošti: dr.strel@arcusmedici.si, dr.pecev@arcusmedici.si •

ŽIRFIT – PRVI KORAK JE STORJEN

Jaka Strel, dr. med. spec.,
prof. Janko Strel

Sobota 20. maj je bil dan, ko smo se zbrali v Žireh, da preverimo svojo telesno zmogljivost. Udeleženci so se soočili s petnajstimi testi. Dvanajst jih je opredeljevalo moč spodnjih in zgornjih okončin, gibljivost, koordinacijo gibanja, ravnotežje in aerobno vzdržljivost, trije izbirni pa so bili zahtevnejši in niso bili primerni za vse udeležence. Z večino preizkusov so se udeleženci srečali že v času šolanja pri testiranju za športnovzgojni karton, kar odpira dodatne možnosti za analize.

Testiranja so se izvajala na treh lokacijah: na nasipu pri Petrolu, v telovadnici Osnovne šole Žiri in na stadionu pri šoli.

Zaradi številnih testnih nalog in veliko udeležencev na treh lokacijah je bil za ekipo petinštiridesetih strokovnjakov s področja zdravstva, športa in šolstva, organizirati dogodek ter poskrbeti, da so bili izpolnjeni pogoji za varnost in udobje udeležencev ter opravljene strokovne in natančne meritve, velik izziv.

Zanimive so tudi prve analize rezultatov. V prispevku smo se omejili na najbolj značilne in tiste, ki so deloma vzrok za zdravstvene težave, s katerimi se pogosto srečujemo v ambulantah. Podrobnejša analiza bo na voljo na www.arcusmedici.si.

ANALIZA NEKATERIH POKAZATELJEV TELESNE ZMOGLJIVOSTI OBČANOV IN OBČANK, STARIH OD 22 DO 88 LET

V analizi želimo poudariti najbolj problematične rezultate merskih postopkov telesnega fitnesa, ki so vzrok za številna bolezenska stanja in bolečine, s katerimi se srečujemo v ambulantah.

Na ugotavljanju nekaterih zdravstvenih in gibalnih pokazateljev zdravja in telesnega fitnesa pacientov je bilo 254 občanov, od tega 167 žensk in 87 moških, starih od 22 do 88 let. Prevladovala so ženske med 40. in 65. letom, to je v starostnem obdobju, ki je zelo

pomembno za pravočasne zdravstveno preventivne ukrepe. Zelo spodbuden je podatek o primerni udeležbi žensk v starosti nad 65 let. Čeprav je bil najstarejši udeleženec moški, je bilo število predstavnikov močnejšega spola pod pričakovanji. Še posebej to velja za gospode med 55 in 65 letom, to je v obdobju, ki je zelo pomembno za preventivne ukrepe za preprečevanje kroničnih nenalezljivih bolezni (arterijska hipertenzija, sladkorna bolezen ...).

GIBLJIVOST RAMENSKEGA OBROČA

Najšibkejši člen telesnega fitnesa je slaba gibljivost v ramenskem obroču, ki je težava pri vseh starostnih skupinah, še posebej izrazito pa pri starejših od 50 let. Rezultati so tako slabi, da zelo resno ogrožajo zdravje in so med vzroki za nastanek poškodb v prsnem in vratnem delu hrbtenice, še zlasti pa v ramenih. Rezultati odražajo stanje v ambulantah, saj obravnavamo zelo veliko pacientov zaradi težav v ramenskih sklepih in vratni hrbtenici, zato bodo potrebni temeljiti posegi za izboljšanje.

SREDNJE VREDNOSTI REZULTATOV MIŠIČNE MOČI TRUPA ZA MOŠKE IN ŽENSKE, STARE OD 22 DO 88 LET

Mišična moč trupa moških in žensk v občini je pomembno slabša od otrok in mladostnikov, kar še posebej velja za starejše od 50 let. Menimo, da je mišična moč trupa zlasti pri starejših obeh spolov prenizka, še posebej če upoštevamo, da so razlike med merjenci zelo velike. Spodbudna pa je ugotovitev, da so razlike med moškimi in ženskami bistveno manjše kot med fanti in dekleti v osnovni ali srednji šoli. Omenjeni podatek nas usmerja k predvidevanjem, da je ženski del populacije v Žireh v boljši telesni pripravljenosti kot moški, če upoštevamo specifičnosti telesnega fitnesa obeh spolov.

SREDNJE VREDNOSTI REZULTATOV VZDRŽEVANJA RAVNOTEŽNEGA POLOŽAJA Z ODPRTIMI OČMI ZA MOŠKE IN ŽENSKE, STARE OD 22 DO 88 LET

Vzdrževanje ravnotežnega položaja (število poskusov – manj jih je, boljši je rezultat) tako z odprtimi kot z zaprtimi očmi je zelo skromno v starosti od 50 let naprej, še posebej pa pri starejših od 65 let, kjer je izjemno slabo in predstavlja resno nevarnost za nastanek poškodb. Razlike med posamezniki so relativno

velike. Sposobnost vzpostavljanja ravnotežnega položaja je pri moškem delu vzorca merjencev še nekoliko slabše kot pri ženskah. Ugotovitve podatkov se skladajo z ugotovitvami projekta Zdravje v občini (<http://obcine.nijz.si/Vsebina.aspx?leto=2017&id=208>), kjer je bilo izpostavljeno, da je število zlomov kolka pri starejših od 65 let v Žireh višje od slovenskega povprečja.

Povprečne vrednosti mišične moči nog, koordinacije gibanja pa tudi aerobne zmogljivosti so med vsemi gibalnimi zmogljivostmi udeležencev in udeleženk na primerni ravni in predstavljajo najboljši del telesnega fitnesa ter omogočajo dobro osnovo za izboljšanje drugih gibalnih zmogljivosti. Moramo pa izpostaviti, da so bile med udeleženci zelo velike razlike v rezultatih merskih postopkov. Telesni fitnes manjšega dela udeležencev je bil zelo visok, pri večini pa so bile dosežene vrednosti za dobro zdravstveno stanje prenizke.

ZAKLJUČEK

Nekaj več kot 5-odstotni delež od celotne populacije občanov ali nekaj manj kot 10-odstotni delež tistih, ki so starejši od 25 let in so se dejavno udeležili preverjanja telesne zmogljivosti in nekaterih zdravstvenih pokazateljev, je zelo spodbuden in zavidanja vreden rezultat. Ob tem je treba poudariti zelo dobro interdisciplinarno sodelovanje strokovnjakov ter pomoč gospodarskih družb, Osnovne šole Žiri, Občine Žiri, PGD Žiri in Dobračeva pri organizaciji ter Radia Sora in Radia Slovenija pri medijskem pokrivanju dogodka. S tem smo tudi dokazali, da imamo v lokalnem okolju podporo in dovolj dobrih strokovnjakov za izvedbo zahtevnejših projektov.

Občina Žiri je tako nedvomno občina, ki je v tako zasnovano preventivno akcijo vključila največji delež občanov v Sloveniji. ŽirFit predstavlja del preventivnega zdravstvenega sistema, ki ima potencial, da v naslednjih letih zajame večino odraslih občanov. Njegov cilj je visoko strokovna zdravstvena in kineziološka obravnava, ki zdravstveno in gibalno ogroženim predlaga ustrezne intervencije in ukrepe za ohranjanje ali izboljšanje zdravja. Družinski zdravniki v Žireh si želimo, da bi v naslednji letih večina odraslih občanov imela oceno telesne zmogljivosti. •

Merjenja krvnega sladkorja pred »blagovnico«, ki ga je opravljala Bernarda Lukančič, se je udeležilo sto petinosemdeset občanov.

RDEČI KRIŽ ZA ZDRAVJE IN ZDRAV NAČIN ŽIVLJENJA

Marija Kokalj

Kmalu bo za nami prva polovica leta in v organizacijah ter društvih že ocenjujemo, kako uspešni smo bili pri izvedbi načrtovanih dejavnosti. Če sodimo po odzivu in sodelovanju občanov, smo v Krajevnem odboru RK lahko zadovoljni z narejenim in motivirani za bodoče aktivnosti. Nekatere potekajo prek celega leta, v nadaljevanju pa naj predstavim letošnje, ki so bile namenjene večjemu številu občanov in skrbi za zdravje.

Marca je bilo uvodno zdravstveno predavanje Dejavniki za srčno-žilno ogroženost, in sicer o arterijski hipertenziji. Predaval je zdravnik Ivan Pecev, udeležba občanov pa je bila nad pričakovanji, prišlo je namreč skoraj sto ljudi. Zadovoljni so se še po koncu uradnega dela pogovarjali z doktorjem, s katerim bomo v prihodnje še sodelovali.

28. marca so bile ultrazvočne meritve kostne gostote na petnici, ki jih v Žireh že več kot šestnajst let opravlja Milena Zupin iz Društva bolnikov z osteoporozo Kranj. Opaža, da se pozna – v pozitivnem smislu – da se pri nas občani veliko gibljejo. Z udeleženci se ob meritvi tudi pogovori ter svetuje. Pri nekaterih je priporočen posvet z zdravnikom ali meritev

kostne gostote na denzitometru, nekaterim premislek, kako bi lahko s spremembo življenjskih navad zmanjšali tveganje, da zbolijo za osteoporozo. Za večino sicer zdravih ljudi pa ni nikoli odveč poudarjati, da za svoje kosti lahko poskrbimo sami z zdravimi življenjskimi navadami in da je dobro, da občasno preverimo stanje svojih kosti, kar velja predvsem za ženske po 50. letu. Merjenja se je udeležilo petdeset žensk in dva moška.

V Tednu RKS smo eno dopoldne spet postavili stojnico pred trgovino Mercator. Ob njej je Bernarda Lukančič tri ure in pol zainteresiranim občankam in občanom merila krvni sladkor in jim svetovala. Letos se je za to odločilo kar 185 ljudi, od tega 50 moških. Medicinski material za meritve nam je priskrbel žirovska patronažna sestra Valerija Šinkovec.

Za nami je tudi že druga krvodajalska akcija, ki je potekala dva dneva v poslovni stavbi Ike. Udeležba je bila odlična, saj se je za darovanje krvi prijavilo 311 krvodajalcev. Hvala vsem in ponovno vabljeni na tretjo akcijo, ki bo 20. in 21. septembra.

Na koncu naj omenim, da smo s pomočjo finančnih sredstev občine na novo uredili skladišče na podstrešju zdravstvenega doma. Namenjeno je za začasno shranjevanje oblačil, obutve, posteljnine – česar občani ne želijo oddati v zabojnike, ampak darovati v humanitarne namene. Darovanega pohištva, vzmetnic in gospodinjskih aparatov pa ne moremo skladiščiti. Za skladišče, prevzem in oddajo oblačil še naprej skrbi Staša Levec. •

AKTIVNE POLETNE POČITNICE ZA MLADE

Srečo Gaber

ŽIROVSKI TABORNIKI SE VRAČAJO NA STARO LOKACIJO

Žirovski taborniki, Rod zelenega Žirka, so lansko poletje taborili v Bohinjski Beli, ob Savi Bohinjski. Letos tabor ponovno pripravljajo na Slapu ob Idrijci, v terminu od 8. do 15. julija. Priprave se pričnejo že kakšen dan prej, ko starejši taborniki pripravljajo tabor. Starešina letošnje »Idrijce« je Nejc Vončina - Krok, taborovodja bo Peter Prijatelj. Tokrat bodo na sosednjem travniku taborili tudi kranjski taborniki, program pa bo tako še bolj pester.

NOGOMETNA ŠOLA

Nogometni klub Žiri jubilejno petnajsto leto pripravlja nogometno šolo za otroke, ki bo med 21. in 25. avgustom na nogometnem stadionu v Žireh. Vabljeni deklice in dečki od 6. do 10.

leta starosti (letnik 2007 do vključno 2011).

KOŠARKARSKÉ PRIPRAVE V STRUNJANU

Med 21. in 25. avgustom bo ŠD Tabor Žiri v primorskem letovišču Strunjan organiziral vsakoletni tradicionalni košarkarski tabor. Poleg treningov bo čas tudi za prijetno druženje, plavanje, odbojko na mivki in še kaj.

HURA, PROSTI ČAS

Tudi letošnje poletje Trim As organizira poletne počitniške aktivnosti za mlade, ki potekajo

pod sloganom Hura, prosti čas. Aktivnosti bodo večinoma v Športnorekreacijskem centru Pristan na Selu. V tednu med 3. in 7. julijem se bodo družili mladi osnovnošolci in otroci, ki letos vstopajo v 1. razred. Animatorji jim v dopoldanskem času pripravljajo pester športne in ustvarjalne delavnice. Prevoz na Selo je organiziran. Še en malo skrajšan teden počitniških aktivnosti bo med 14. in 18. avgustom, prav tako na Selu.

V teniški vrtec, ki bo med 21. in 25. avgustom, se lahko vključijo otroci, stari med 5 in 8 let. •

15. poletna otroška nogometna šola Žiri

21. - 25. 8. 2017

- ★ **ZA KOGA?** Za dečke in deklice od 6 do 11 let
- ★ **KJE?** Nogometni stadion Polje v Žireh
- ★ **KDAJ?** Od ponedeljka do petka, od 9h do 12h

• več informacij: klub-žiri.si, e.slova.valcar13@gmail.com, 040 425 106

V boju med starši in otroki je zmagala mladost. Oboji so bili zadovoljni, dogodek pa kronali še s skupno fotografijo. Kristina Erznježnik

TEKMA VSEH GENERACIJ

Kristina Erznježnik

V četrtek, 25. maja 2017, je Športno društvo Tabor Žiri organiziralo maratonsko tekmo, na kateri so se pomerile košarkarice in košarkarji vseh selekcij društva.

Svoje znanje in borbenost je na tekmi pokazalo čez sto mladih košarkarskih upov od 1. do 9. razreda, zraven pa je sodelovala tudi ekipa pogumnih staršev in članic Košarkarskega kluba Žiri.

Njihove akcije so bile nagrajene z glasnim

aplavzom s tribun, kjer so tekme spremljali njihovi starši in sorodniki.

Zelo izenačena in borbeno pa je bila tudi zadnja tekma med starši in otroki. Več zbranosti in natančnosti so na koncu pokazali »ta mladi« in tekmo na njihovo veselje tudi dobili.

Tako je bila s prijetnim športnim srečanjem zaključena dolga in izjemno uspešna tekmovalna sezona za vse košarkarske ekipe društva, v kateri so dosegli nekaj izjemno lepih rezultatov in uvrstitev na državni ravni. V močni konkurenci prve državne košarkarske lige so bila mlajša dekleta U13 deveta, starejša dekleta U15 pa osma. Obe ekipi sta bili tudi zelo uspešni na državnem šolskem prvenstvu. Starejši dečki U15 pa so se v letošnji sezoni prebili iz druge v prvo državno ligo.

Tako dobri rezultati se dosežejo le ob dobrem in sistematičnem delu od 1. razreda naprej, je poudaril predsednik društva Bogdan Erznježnik in ob tem izpostavil požrtvovalno in kakovostno delo vseh trenerjev. Pohvalil je tudi zelo dobro sodelovanje s starši.

Vsi udeleženci tega lepega košarkarskega dogodka so si bili na koncu enotni, da mora biti načrtovana nova telovadnica zgrajena čim prej, saj bodo tako končno imeli pogoje za treninge in tekme tudi najmlajši, ki zdaj večino treningov opravljajo kar na hodnikih in v drugih za njihov razvoj neustreznih prostorih. Košarkarice in košarkarji se bodo v takem številu ponovno srečali na tradicionalnih košarkarskih pripravah v Strunjanu, ki jih bo avgusta letos organiziralo društvo. •

ŽIROVSKI KOLESARSKI KROG PREVOZILI TUDI NAJBOLJŠI SLOVENSKI BIATLONCI

Jožica Kacin

24. junija letos je Turistično društvo Žiri pripravilo tradicionalni 16. Žirovski kolesarski krog. Poleg vožnje s kolesom, kjer so udeleženci lahko izbirali med šestinpetdeset, osemindvajset ali dvajset kilometrov dolgimi progami, je bil rekreativcem ponujen še družabni tek na sedemindvajset ali trinajst kilometrov.

Novosti letošnje prireditve so bili sejem rabljenih koles, predstavitev in testiranje gorskih koles Scott ter pustolovščina za najmlajše. Ta je poleg kolesarjenja vključevala še postanek na Pustotniku, kjer so se otroci preizkusili na kolesarskem poligonu in v risanju koles, v Županovem kotu na Ledinici pa v prepoznavanju kolesarskih rekvizitov z zavezanimi očmi. Prireditve se je udeležilo okrog sto sedemdeset

Tako so začeli kolesarji, ki so se odločili za najdaljšo, šestinpetdeset kilometrov dolgo pot. Jožica Kacin

kolesarjev in tekačev.

Samo Capuder, ki je bil zadolžen za organizacijo, je v goste povabil tudi člane slovenske biatlonske reprezentance. Prišli so: Teja Gregorin, Klemen Bauer, Rok Tršan, Miha Dolžan, Mitja Drinovec, Lenart Oblak, vodja biatlonskih reprezentanc Matej Oblak in

trener Miha Podgornik. Ekipo so spremljali tudi Vasja Rupnik, nekdanji biatlonec, zdaj pa vodja tekmovalne službe v Alpini, ter direktor Alpine mag. Bojan Gantar z ženo Gordano ter vodja razvoja Robert Križnar. Kot zanimivost lahko povemo, da je žirovski krog odpeljal celo kolesar, ki je prišel iz Beograda. •

KOŠARKARICE »PREŽIVELE« UVODNO SEZONO

Srečo Gaber

Članice Košarkarskega kluba Žiri so najlepše prihranile prav za zadnjo tekmo sezone. Proti ekipi ŠD Felix Zasavje so v domači dvorani dosegle četrto prvenstveno zmago ter tako v novoustanovljeni razvojni Extra ligi med osmimi ekipami osvojile končno šesto mesto.

Dekleta so se po začetni nervozi sprostita ter s kolektivno igro ter domiselnimi akcijami prišla do prepričljive zmage z rezultatom 78 : 54. Uspeh jim je vlil novih moči za pripravo na naslednjo sezono. Nina Dolenc ima največ zaslug, da se je ženska članska vrsta po toliko letih ponovno zbrala in odigrala vse tekme.

»Naši cilji so bili predvsem »preživeti« in ekipi priključiti mlade igralko,« je povedala Nina. »Oboje nam je nekako uspelo. Tako ne bomo več izgubljali generacij košarkaric, ampak bodo imele tudi po končani šoli možnost trenirati dalje. To je tudi naša vizija. Vsi vemo, da Žirovke znamo igrati košarko, svoje znanje in veselje do tega športa pa želimo ohraniti tudi v prihodnosti. Največje težave so se pojavile takoj na začetku, saj v telovadnici ni bilo mogoče dobiti terminov za redne treninge in tekme. Na srečo smo pri uporabnikih prostora našli razumevanje in vse se je nekako izšlo. Druga prav tako pereča težava je bila finančna podpora. Trenutno iščemo glavnega sponzorja, ki bi nam omogočal nadaljevanje začrtane poti. Naslednjo sezono se bomo z deklicami U13 udeležili uradnega tekmovanja pod okriljem Košarkarske zveze Slovenije, članice pa bomo nadaljevale tekmovanje v Extra ligi.«

Z leve proti desni – spodnja vrsta: Kristina Erzenožnik, Nikita Trček, Nina Vehar, Eva Kopač, Lili Poljanšek, Manca Hafner, Petra Pivk Lukančič, Klavdija Oblak, zgornja vrsta: trener Sašo Pečelin, Nastja Lapajne, Nina Mohorčič, Kristina Strlič, Lucija Frlic, Nina Dolenc, Ana Albreht, Maja Andreuzi, Tina Mlinar Rozinger, Eva Pečelin. Lovo Erzenožnik

Krstna sezona tako imenovane razvojne lige je bila videti dokaj organizirana, čeprav je nastala na pobudo nekaterih posameznih klubov. »Ideja za ligo izven Košarkarske zveze Slovenije se je pojavila aprila lani, ko nas je k sodelovanju povabila Elvira Rosič iz ŽKD Ledita. To se je zgodilo predvsem zaradi ukinitve 2. ženske lige, ki je spadala pod okrilje košarkarske zveze. Novo ligo smo ustanovili štirje klubi, ki smo skrbeli tudi za organizacijo tekem, v katerih so se pomerile ekipe iz Slovenije, Avstrije in Hrvaške. V dvokrožnem sistemu je vsako moštvo odigralo štirinajst tekem, najboljša štiri so se srečala še na zaključnem turnirju v Domžalah. Za popularizacijo smo poskrbele s tekmo All stars v Trbovljah, kjer so pred številno publiko nastopile najboljše igralko iz posameznih klubov. Vesele smo, da se bo liga z osmih razširila na enajst ekip, kar nekaj klubov pa še kaže zanimanje za sodelovanje.«

Tudi Sašo Pečelin, trener ekipe, je zadovoljen. »Cilj, da iz meseca v mesec napredujemo, je bil izpolnjen, čemur so pričali tudi dobri rezultati v drugi polovici sezone. Najpomembnejše pa je, da smo postavili temelje za uspešno nadaljevanje ženske članske košarke v Žireh. Jedro ekipe za naslednje leto ostaja enako, pridružilo pa se bo še nekaj mladih perspektivnih igralk.« Mlada dekleta so prijetno presenetila s svojo vnmemo in željo, da naredijo nekaj več. Zadnja leta so enkrat tedensko po eno uro obiskovala termin rekreacije v košarki, nekatere tudi v odbojki, kar pa jim ni več predstavljalo dovolj velikega izziva. Tudi v tem primeru se je izkazalo, da pogojev za resno delovanje kluba v dvoranskem športu v Žireh nimamo. Dekleta bodo v prihodnji sezoni enkrat tedensko med drugim trenirala tudi v telovadnici v Lučinah, kar pa je vse prej kot olajševalna okoliščina. »Morda pa bo iz tega nekoč zraslo kaj več,« je optimistična Nina. •

BALINARSKI TURNIR

Janez Bizjak,
referent za šport pri DU Žiri

Društvo upokoencev Žiri in Balinarsko društvo Žiri sta 29. aprila v okviru prireditve ob čipkarskih dnevih izvedla balinarski turnir. Sodelovale so štiri ženske in pet moških ekip, in sicer iz Polhovega Gradca, Cerkna, Idrije, Gorenje vasi, Poljan in Žirov. Po celodnevem tekmovanju so pri ženskah zmagale Žirovke, sledila sta Idrija in Polhov Gradec. Pri moških so zmagali Idrijčani, drugi so bili domačini, tretji pa balinarji iz Cerkna. Za prihodnje leto upamo, da bomo število ekip še povečali in da bo postal turnir tradicionalen. •

ČLANSKA NOGOMETNA EKIPA OBSTALA NA 3. MESTU

Srečo Gaber

Nogometni klub Žiri je imel v sezoni 2016/17 sedem različnih selekcij. Mladinska ekipa ima mlado in obetavno moštvo, članska ekipa se je vse do zadnjega kroga potegovala za sam vrh lestvice, žal pa prav na koncu izgubila najverjetnejše napredovanje v 3. slovensko nogometno ligo. V troboju z ekipo Bohinja in SIJ Acroni Jesenice so v zadnjem krogu potegnili najkrajšo. Proti moštvu Bohinja so v gosteh po vodstvu z 1 : 0 prejeli zadetek v 85. minuti, kar je Bohinjcem prineslo naslov prvaka Gorenjske. Z zmago na Visokem je ekipi Jesenic uspelo Žirovce potisniti na tokrat nehvaležno 3. mesto, saj tudi drugo mesto po vsej verjetnosti še prinaša napredovanje na višjo raven tekmovanja.

Končni vrstni red na vrhu 1. Gorenjske lige je: 1. mesto Bohinj – 49 točk, 2. mesto SIJ Acroni Jesenice – 49 točk in 3. mesto NK Žiri – 47 točk. •

NAJVEČ SO POKAZALI NAJMLAJŠI

Nastja Kavčič, Primož Mlinar

S tekmami v Športni dvorani Poden v Škofji Loki se je 9. aprila 2017 z zaključnim turnirjem končala še ena dokaj uspešna sezona za žirovski floorball. Zaključni turnir je postregel z zelo dinamičnimi in skrajno napetimi tekmami mlajših selekcij U9, U11, U13 in U16.

Selekcija U9 je skozi celotno sezono dominirala in na koncu le še potrdila več kot zaslužen prvo mesto. To je naša edina ekipa, kjer poleg fantov nastopajo tudi dekleta, kar je, lahko rečemo, zmagovalna kombinacija. Otroci so skupaj s trenerjem Mihom Mlinarjem po zadnji tekmi ponosno pozirali z zlatimi medaljami in pokalom za prvo mesto.

Malo manj uspešni so bili dečki selekcije U11, ki so končali na nehvaležnem četrtem mestu. Dejstvo je, da je ekipa sestavljena iz igralcev, ki so bil še prejšnjo sezono v nižji selekciji, vendar se kaže napredek in bodo z malo več moči pridobili tudi na rezultatih.

Selekcija U13 se je letos v rednem delu tekmovanja zelo izkazala, saj so vodili vse do zaključnega turnirja, v finalu pa so z malo smole morali priznati premoč fantom z Mojstrane. Trener Blaž Kavčič je kljub temu skupaj z njimi ponosno prejel srebrno medaljo in pokal za drugo mesto. Selekcija U16 je podobno kot U11 v fazi dozorevanja in se jim letos ni uspelo uvrstiti na finalni turnir. S trudom in motivacijo bodo v prihodnjih sezonah zagotovo med najboljšimi.

Poleg dobrih rezultatov pa smo lahko izredno ponosni še na osebne uspehe naših igralcev.

Lovrenc Kokelj je prejel pokal za najboljšega strelca v kategoriji U9 (na sliki v modri majici, stoji tretji v prvi vrsti z desne proti levi). Jure Beovič je prejel pokal za najboljšega vratarja v kategoriji U13 (sedi drugi z desne proti levi) in Janez Naglič, ki je dvignil pokal za najboljšega

Primož Mlinar

Trenerja Blaž Kavčič (levo druga vrsta) in Miha Mlinar (desno druga vrsta) ter mladi igralci iz selekcij U9, U11 in U13, ki so sodelovali na zaključnem turnirju v Škofji Loki, 9. aprila 2017.

strelca v kategoriji U13 (v rjavi majici, stoji četrti z leve proti desni). Sezono je že pred tem dogodkom v rednem delu državnega prvenstva končala članska selekcija. S šestim mestom se žal ni uspela uvrstiti v končnico. Razlog je predvsem v tem, da smo letos ekipo osvežili z nekaj novimi igralci. Žirovska članska ekipa je dokaj mlada, zato pričakujemo v naslednjih letih napredek v igri, posledično pa tudi boljše rezultate. Konec sezone smo v veliki telovadnici Konec sezone smo v veliki telovadnici OŠ Žiri obeležili z družabnim dogodkom, na katerem so najmlajši člani kluba pokazali svoje znanje staršem, sorodnikom in drugim gledalcem. Sledilo je druženje v Gostišču pri Županu, kjer smo za piko na i uspešni sezoni poskrbeli za zaslužen prigrizek in druženje otrok, staršev in vodstva kluba. Seveda je kakšna beseda stekla tudi v smeri kovanja načrtov za prihodnjo sezono.

In kot zaključje naši igralci pred tekmo: A smo? Smo! •

ORIENTACIJSKO TEKMOVANJE MLADINE GASILSKE ZVEZE ŠKOFJA LOKA V RAČEVI

An Galičič

V soboto, 13. maja 2017, je v organizaciji Prostovoljnega gasilskega društva Račeva potekalo orientacijsko tekmovanje mladine Gasilske zveze Škofja Loka. Tekmovanja se je udeležilo 93 ekip iz prostovoljnih gasilskih društev občin Žiri, Gorenja vas - Poljane, Škofja Loka in Železniki.

Mladina je tekmovala v treh starostnih kategorijah in ločeno za dekleta in fante: pionirji in pionirke (6–11 let), mladinci in mladinke (12–16 let) ter pripravniki in pripravnice (16–18 let).

Vse ekipe so startale na začetku Snapkove grape v Račevi, od kjer so se podale na različno dolge proge: pionirji/ke 2,5 km, mladinci/ke 4 km in pripravniki/ce 6 km. Hitro po začetnih metrih so tekmovalci zagrizli v klanec proti Žirovskemu Vrh, vmes pa so svoje gasilsko znanje in spretnosti izkazali na kontrolnih točkah. Tudi število kontrolnih točk in naloge na njih so bili razdeljeni glede na kategorije, tako so imeli pionirji/ke 4, mladinci/ke in pripravniki/ce pa 6 kontrolnih točk. Končni rezultati so bili preračunani iz skupnega časa teka in časov izvedbe vaj na kontrolnih točkah ter kazenskih točk, ki so jih morda prejeli zaradi napak pri izvedbi. Ekipe so se po pešpoteh, kolovozih in cestah Račeve ter Žirovskega Vrha dobro znašle, saj je bilo potrebno iskati le eno ekipo mladincev. Kmalu po prihodu vseh ekip v cilj je na igrišču ob gasilskem domu v Račevi potekala razglasitev rezultatov, na kateri so poleg vodstva PGD Račeva tekmovalce, mentorje, sodnike in organizatorje pozdravili

Tekmovalci in mentorji mladine PGD Račeva. Neca Galičič

tudi župan Občine Žiri, podpoveljnik Občinskega gasilskega poveljstva Žiri in častni poveljnik Gasilske zveze Škofja Loka.

Tekmovanja se je iz žirovskih prostovoljnih gasilskih društev udeležilo 24 ekip, od tega po 8 iz PGD Račeva in PGD Dobračeva, 5 iz PGD Žiri in 3 iz PGD Brekovice, ki so dosegle odlične rezultate. V kategoriji pionirjev sta se prvega in drugega mesta veselili ekipe PGD Dobračeva, tretjega mesta pa ekipa PGD Račeva. V kategoriji pionirk se je tretjega mesta veselila ekipa PGD Žiri. V kategoriji pripravnikov je prvo mesto zasedla ekipa PGD Račeva, tretjega pa ekipa PGD Dobračeva. Med pripravnicami pa so se zmage razveselile tekmovalke iz ekipe PGD Račeva. Poleg uvrstitev na zmagovalni oder so odlične uvrstitve dosegle tudi preostale ekipe. Na regijsko tekmovanje, ki bo v Žirovnici, sta se tako uvrstili dve ekipe pionirjev iz PGD Dobračeva in ekipe pionirjev, pripravnikov in pripravnic iz PGD Račeva. •

Vsi so bili zmagovalci. Miran Jesenko

BEOGRAJSKI MARATON

Milan Frelih

Marsikdo se bo verjetno vprašal, kaj ima Beograjski maraton opraviti z našim krajem. Pa ima, saj se je letošnjega že 30. po vrsti udeležilo kar nekaj Žirovk in Žirovcev. Ne, to ni bila nostalgija po naši »bivši Jugi«, temveč predvsem in samo druženje tekačev iz različnih delov sveta, ki jim tek pomeni način življenja.

Krivec, da smo se odločili za ta podvig, je naša neumorna trenerka teka in rekreacije Katja Rakušček. Že ob koncu lanskoletne sezone nas je navdušila za sodelovanje, saj je to dober uvod v novo tekaško sezono. Zadevo smo vzeli zelo resno in se s pomočjo trenerjev SportKe zavzeto pripravljali na zimski vadbi v telovadnici ter treningih teka v naravi.

V četrtek, 20. aprila, smo z avtobusom domačega prevoznika Pečelina odpotovali na podaljšani vikend v Beograd. V dobrem razpoloženju smo se odpeljali proti Vrhniku in naprej po avtocesti proti državni meji s Hrvaško. Običajno prestopi na teh prehodih niso predstavljali težav, tokrat pa so bili na meji tragikomike, saj so nas preverjali in pregledovali na vse možne načine. Na srečo smo stvar vzeli kot nujno zlo in se celo veselilo zabavali. V večernih urah smo prispeli v deževen Beograd ter se porazdelili po sobah nekdanje zelo moderne hotela Kasina na znani beograjski ulici Terazije.

V petek smo takoj po zajtrku odšli po startne številke. Dopoldne smo izkoristili za posa-

mično ogledovanje mesta, popoldne pa nas je naš prijazen šofer Borut odpeljal na ogled mestnih znamenitosti, kot so hiša cvetja na Dedinjah, nogometni stadion Crvene Zvezde in znamenita cerkev sv. Save, kjer smo se povsem slučajno srečali z ambasadorji Beograjskega maratona. Ljubitelji atletike se zagotovo spomnite legendarnega H. Sotomayorja, K. Younga, B. Beamona, M. Powella in drugih, zato smo z veseljem izkoristili priložnost za fotografiranje z njimi.

Po ogledu mesta in večerji smo se odpravili k počitku. Žal smo nekateri imeli sobe ravno nad ulico, kjer je bil naslednji dan cilj maratona, zato smo vso noč poslušali preizkuse ozvočenja in montiranja ograj in tribun.

V soboto smo se navsezgodaj zbrali pri zajtrku, stekle so priprave za start. Jutro je bilo dokaj hladno, vendar na srečo brez dežja. V prijetnem razpoloženju smo se ogrevali in pripravljali na maraton. Točno ob desetih se nas je okoli 6.000 tekačev maratona in polmaratona pognalo po ulicah starega in novega Beograda, nato pa nazaj na Terazije, kjer je bil cilj.

Ob progi so nas spodbujali številni navijači in gledalci. Sam sem tek polmaraton. Najbolj mi bo ostal v spominu del trase v Novem Beogradu s čudovitim mostom čez reko Savo na Adi. Po uri in desetih minutah so prvi polmaratonci začeli prihajati v cilj. Nekaj naših spremljevalcev, med drugimi tudi moja žena Milena, nas je bodrilo, po opravljeni preizkušnji pa mi je Milena takoj poročala o uspehih naših fantov in deklet. Od Žirovcev je ciljno črtno prvi pretekel Luka Čadež, pri ženskah pa Sonja Bogataj. Skupaj smo počakali še na junakinje in junake, ki so pretekli cel maraton.

Prvi so za 42,195 kilometra potrebovali dve uri in enaindvajset minut.

Iz naše skupine je največji uspeh dosegla naša trenerka Katja Rakušček, ki je zmagala v svoji starostni skupini in bila skupno na 9. mestu ter najboljša Slovenka. Od moških je z 2. mestom v svoji starostni skupini najboljšo uvrstitev dosegel Miro Sporiš, Matej Poljanšek pa je bil v svoji kategoriji 3. in z 12. mestom v skupnem seštevku najboljši slovenski tekač. Pri tem naj omenim, da je kar nekaj naših tekačic in tekačev prvič preteklo cel maraton, kar je velika osebna zmaga, ne glede na uvrstitev in doseženi čas. Sam sem z nastopom zadovoljen, saj sem se od vseh moških v polmaratonu uvrstil v prvo polovico. Po teku je prijala nadomestitev izgube tekočine v obliki piva, nato pa tuš in počitek.

Zvečer je sledila skupna večerja v stari gostilni na znameniti Skadarliji, kjer smo ob ponudbi srbskih specialitet z žara ter živi glasbi pocomentirali in analizirali dopoldansko dogajanje. V nedeljo smo se po zajtrku polni vtisov poslovili od Beograda. Sledila je vožnja do doma. Ko smo se razhajali, pa smo že delali načrte, kaj bo kdo počel naslednje dni, kje se dobimo, kdaj bomo tekli in kateri maraton v tujini je na vrsti prihodnje pomlad. •

POPRAVEK

V prejšnji številki Stopinj je pri prispevku Dvajset let vikenda športa in zabave, stran 22, je prišlo do napake pri navedbi avtorice. Prispevka ni napisala Maja Vehar, temveč **Neža Kopač**. Za napako se opravičujemo. •

ZGODILO SE JE TOČNO PRED 100 LETI, NOVA MAŠA JERNEJA SELJAKA

Rok Klemenčič

Pisalo se je leto 1917, binkoštna nedelja, 27. maj. V Žireh so na tistem obhajali praznik nove maše rojaka patra Jerneja Seljaka, Abrahtov'ga iz Sovre (1893–1968). Pripadal je frančiškanskemu redu. Od tu ime oče Konstantin ali don Kosto. V žirovski župnijski kroniki lahko beremo: »Radi vojne je vsaka druga slovesnost izven cerkve, tako pogostitev ipd., odpadla. Svet je bil v primežu prve svetovne vojne. Možje in fantje na frontah. Matere z otroki in dekleti doma. V zvoniku farne cerkve je zvonil samo en zvon – ta vel'k, ostale je pred nekaj meseci pobrala vojska. Pomanjkanje in otopenost ljudi.«

Na ta dogodek se je ohranila pričujoča fotografija novomašnika z dekleti in deklicama njegove bližnje soseske pred vrati rojstne domačije v Sovri. Po novi maši ga je pot vodila v frančiškanski samostan v Dubrovnik, kasneje na polotok Pelješac v samostan na

Novomašnik Don Kosto Jernej Seljak, Abrahtov (1893 – 1968) na dan svoje nove maše, 27. maj 1917.

Kuni in kot župnika v kraj Janjina. Nemiren, kot je bil, ni bil samo duhovnik, ampak tudi glasbenik, skladatelj, pevec, saj mu je glasba pomenila prvo ljubezen. Druga so bili jeziki. Bil je človek številnih talentov. Zadnja leta svojega življenja je preživel kot spovednik bliže

domu, na Brezjah, kjer je tudi pokopan. O njem in njegovih delih je muzikolog Franc Križnar pred leti napisal obsežnejši članek v Loških razgledih (Vir: Križnar, F.: Župnik in glasbenik Don Kosto (Jer/nej/ko) Sel/j/ak. Loški razgledi 51, MD Škofja Loka, 2004). •

IZJEMNE GENERACIJE MATURANTOV

Karmen Vidmar,

ravnateljica Gimnazije Jurija Vege Idrija

Mesec maj daje življenju naše šole poseben utrip. Zaključujejo se ocene, vrstijo se spraševanja, pisni preizkusi, in ob vsem tem nemiru, ki preveva dijaška in tudi učiteljska srca, se od šolskih klopi poslavlja še ena generacija maturantov.

Tudi letošnja je bila izjemna v vseh pogledih! V generaciji, ki jo čaka še zadnji preizkus zrelosti, so dijaki, ki so s svojim delovanjem pustili neizbrisen pečat v vsakdanjiku šole. Vsako leto se v šoli želimo s priznanjem šole oddolžiti najzaslužnejšim dijakom. Tistemu dijaku, ki je s svojim delom še posebej izstopal, šola sofinancira nagradni izlet na Dansko. Letos sta to nagrado prejela kar dva maturanta, oba izjemna, vsak na svojem področju, in oba prihajata iz Žirov. To sta Karmen Strel in Matic Erznožnik.

Karmen Strel je s svojo osebnostjo in profesionalnim pristopom pomagala oblikovati skoraj sleherno prireditev, šolsko ali izvenšolsko. Ni bilo pomembno, kdaj, niti za koga, vedno smo vedeli, da se lahko zanesemo nanjo kot popolnoma samostojno in suvereno voditeljico. Vsakdo, ki je z njo sodeloval ali bil deležen njenega spretnega vodenja skozi dogodke, je bil

Karmen Strel. (S) Jošt Rovtar

očaran nad njeno zrelostjo in profesionalnim odnosom, s katerim je predstavljala tudi šolo in ji bila v ponos.

Matic Erznožnik je dijak, ki ga zanimata matematika in fizika. Vsa leta je, čeprav je šolski avtobus kmalu po 14. uri odpeljal iz Idrije proti Žirem, čakal na popoldanske dodatne ure iz fizike in matematike. Veselje do teh dveh predmetov je kronal z zlatimi priznanji na državnih tekmovanjih, kjer se je redno uvrščal v sam vrh svoje kategorije. S svojimi dosežki je pripomogel k prepoznavnosti naše šole, ki se tudi s pomočjo njegovih uspehov uvršča v krog najboljših šol.

Rada bi poudarila, da so vsa leta na našo šolo iz Žirov prihajali čudoviti dijaki, ki so s svojim delom tako ali drugače zaznamovali šolski

Matic Erznožnik. (S) Jošt Rovtar

utrip. Da je to res, dokazujejo tudi številni zlati maturanti, na katere smo še posej ponosni. V letih od 1994 dalje, ko so v Idrijo začeli prihajati vedno številnejši žirovski dijaki, so se zlati med njimi zvrstili v naslednjem vrstnem redu: 2003 Borut Kavčič, 2004 Tjaša Oblak, 2005 Tina Oblak, Nejc Grošelj, 2008 Lena Šorli (z vsemi 34 točkami), 2009 Teja Možina, 2013 Anja Vehar in 2016 Maja Šubic.

Uspeh žirovski dijakov gre pripisati tudi odličnemu delu učiteljev v Osnovni šoli Žiri, zato želimo, da veste, kako dobro so nadgradili vašo odlično popotnico znanja. Prepričana sem, da se bodo zgoraj naštetim dijakom tudi letos in v prihodnosti pridružila nova imena uspešnih maturantov Gimnazije Jurija Vege Idrija, ki imajo svoje korenine v Žireh. •

MOJ KONJIČEK – JEZIKANJE

Mojca Klug

V času od 30. novembra 2016 do 8. maja 2017 je skupina Žirovcev in okoličanov obiskovala tečaj nemščine. Po končani prvi stopnji in prejemu potrdila, ki je nosil ime Prvi koraki v svet tujega jezika – nemščina, se nas je večina odločila za nadaljevanje na drugi stopnji: Tuji jeziki – moje okno v svet – nemščina.

Srečevali smo se dvakrat tedensko po tri šolske ure. V stotih urah smo se naučili osnovnega sporazumevanja v nemščini. Znamo se predstaviti, šteti, povedati čas, naročiti hrano in pijačo v lokalni, kupovati in prodajati, vprašati za smer in opisati pot do nekega cilja, najeti stanovanje ali hišo, iskati službo in še kaj.

Tečaj nemščine je potekal je v okviru projekta Znanje nas aktivira (ZNA), ki ga sofinancirata Evropski socialni sklad ter Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (<http://www.lu-skofjaloka.si/splosno-izobrazevanje/znanje-nas-aktivira-zna/>). Projekt Znanje nas aktivira izvaja konzorcij, v katerem sodelujejo Ljudska univerza Škofja Loka (vodja konzorcija) ter Ljudska univerza Radovljica, Ljudska univerza Trzin in Šolski center Škofja Loka. Namen projekta je povečati vključenost odraslih v vseživljenjsko učenje ter izboljšati temeljne in poklicne kompetence zaposlenih. Tečaj je vodila mlada, simpatična in zagnana Nina Šifrar.

VSI MOJI JEZIKI

Na nemščino sem se vpisala zato, ker me učenje tujih jezikov veseli in zanima. To sem spoznala že v osnovni šoli. Ko se je moja dve leti starejša sestra v petem razredu začela učiti angleščino, sem bila vedno zraven, ko se je učila novih besed. Vztrajno sem z njo ponavljala imena sadežev: a plum (sliva), an apple (jabolko) ... Ko se je angleščina znašla tudi na mojem urniku, je bila moj najljubši predmet v celem času šolanja. Morda tudi zato, ker se mi besed in slovničnih pravil ni bilo potrebno nikoli zares učiti, saj so moje male sive celice kar same od sebe srkale znanje. Priložnosti, da bi se v osnovni šoli učila še drugi tuji jezik, takrat še ni bilo. Ko sem se vpisala v zdravstveno šolo, se je angleščini pridružila še latinščina. Večinoma je bila latinščina prepletena skozi celoten program srednje šole. V tem jeziku smo predvsem poimenovali

imena delov človeškega telesa ter bolezni in stanja. Znanje, ki mi je ostalo iz tistega časa, mi še zdaj pride prav, ko je potrebno prebrati kakšen zdravniški izvid. Latinščino smo imeli le eno leto, in ker je to tako imenovani mrtvi jezik in ga nobeno ljudstvo na svetu ne govori več, se mi učenje nikoli ni zdelo zanimivo. Danes znam samo še poved Chamomilla plan-ta est (Kamilica je rastlina). Spomnim pa se predvsem neskončnega ponavljanja sklanjanja samostalnikov: rosa, rosae, rosam, rosa, rosa (vrtnica, vrtnice, vrtnici, vrtnico) ... in spre-ganja glagola biti: sum, es, est, sumus, estis, sunt (sem, si, je, smo, ste, so). Če povem po pravici, se mi zdi latinščina dolgočasen jezik. Mi pa poznavanje latinskih besed koristi pri prepoznavanju besed v različnih tujih jezikih, saj so se romanski jeziki, italijanščina, francoščina, španščina, portugalsščina, romunščina in nekateri drugi, razvili iz latinščine.

Naslednji jezik, ki sem ga imela priložnost spoznati, je bila francoščina. Eno leto sem obiskovala tečaj za študente in priznati moram, da se mi zdi francoščina težka. Zanimivo se mi zdi poimenovanje nekaterih števil, saj moraš ponekod obvladati tudi nekaj matematike. Število 80 se na primer imenuje quatre-vingts, kar bi pomenilo štiri dvajsetice. Število 70 je recimo poimenovano soixante-dix (kar bi dobesedno pomenilo šestdeset deset). Še več matematičnih spretnosti pa zahteva poimenovanje števila 90, quatre-vingt-dix, štiri dvajset deset. V letu učenja francoščine sem spoznala, da je francoščina res romantičen jezik. Marsikoga spominja na strastno poljubljanje dveh ljubimcem z romantičnim sončnim zahodom nad reko Seno in mogočnim Eifflovim stolpom v ozadju. Vendar pa učenje francoščine ni tako romantično, saj je treba kar trdo delati.

Ko sem dve poletni sezoni vodila turiste po Grčiji, sem se naučila tudi nekaj grščine. Največja težava pri učenju grščine je seveda grška abeceda. Večina nas pozna le prve štiri črke njihove abecede (alfa, beta, gama in delta) zahvaljujoč geometriji, pri kateri smo s temi štirimi črkami poimenovali kote. Ko sem se cele grške abecede navadila s pomočjo miselne igrice z youtube (<https://www.youtube.com/watch?v=N0gUfuWoHJA>) in začela dovolj tekoče prebirati grške zapise na obvestilnih tablah, se je pojavil še en zaplet. Že res, da ima vsaka grška črka svoje ime, toda nekatere kombinacije črk, se berejo drugače, kot so poimenovane posamezno. Na primer beseda pivo se v grščini zapiše μπύρα s črkami mi in pi na začetku, toda ti dve črki skupaj, se bereta »b« in na koncu se beseda

izgovori »bira«. Zanimiv je tudi grški jutranji pozdrav: καλημέρα (kalimera), ki sem si ga z lahkoto zapomnila zaradi risanke o tistem malem črnem piščančku z lupinico na glavi. Grščino sem se kot samouk po malem učila še naprej. Odkar poletij ne preživljam več v Grčiji in nimam možnosti jezika uporabljati v praksi, opažam, da se moje znanje počasi izgublja. Še vedno pa lahko delček grščine uporabim tudi pri delu z otroki. Kadar se mi kdo od njih upre z: »Ne!«, lahko hitro preženem njegovo trmo s pripovedjo: »Ali veš, da si pravkar rekel »ja«? Jaz namreč razumem grško in v grščini »ne« pomeni »ja«, zato te bom tako tudi razumela.« Tako otroka malo zamotim, da neha kuhati trmo. Pa da ne boste mislili, da je to izmišljeno. Grki »ja« dejansko izrazijo z besedico vai (ne) in prav smešno je, ko kakšnemu mlademu Grku pozvoni telefon, on pa se oglasi z: »Ne«!

Še kakšno anekdoto v zvezi z grškim »ne«-jem bi lahko povedala, pa moramo pohiteti še k španščini. Španščine sem se učila le kratek čas, da bi osvojila vsaj osnovne besede pred odhodom na Camino, pešpot od Pirenejev do Santiaga de Compostella dolgo približno osemsto kilometrov. Kaj bi lahko zanimivega povedala o španščini? To, da se »v« izgovarja kot »b«, tako da je Vida, ki me je učila tega jezika, po špansko pravzaprav Bida. Morda je treba omeniti še dva glagola biti. Če bomo v slovenščini rekli: »Mojca je učiteljica« ali »Mojca je vesela«, bomo v obeh primerih uporabili obliko glagola biti »je«, medtem ko v španščini (enako je tudi v portugalsščini) uporabljajo dva različna glagola biti, in ni vseeno, ali govorimo o nečem trajnem ali nečem, kar je zgolj začasno. Vsakega od obeh glagolov je treba tudi ustrezno spregati. Sicer pa v Španiji ne govorijo le španščine oziroma kastiljščine (el castellano), ki je uradni jezik Španije. Obstajajo še regionalni jeziki, kot so katalonščina, baskovščina in galicijsščina, ki so v nekaterih predelih države tudi uradno priznan jeziki.

V šolskem letu 2016/17 sem se poleg nemščine učila tudi portugalsščino. Portugalsščina je precej podobna španščini, še posebej, kadar jo vidiš zapisano. Ker pa je izgovorjava drugačna, ima človek kar nekaj težav, da razume govorjeno portugalsščino. Še posebej, ker Portugalci govorijo hitro in včasih kakšno besedo ali glas kar »požrejo«. Ali ste vedeli, da portugalsščina, ki jo govorijo Portugalci, ni enaka tisti, ki jo govorijo v Braziliji? Lani sem na portugalskem Caminu spoznala dva mladeniča. Eden je bil Portugalec, drugi Braziliec. Povedala sta mi, da sta potrebovala dva dneva, da sta ►

razumela drug drugega in se začela brez težav pogovarjati.

Kaj pa nemščina? Nemščina je trd jezik. Če francoščino povezujemo z romantiko in poljubljanjem, bomo nemščino kaj hitro povezali z vojno in vojaškimi filmi. Če pogledamo, kako metulja poimenujejo angleži (butterfly) in francozi (papillon), nam bo hitro jasno, da se nemško poimenovanje tega ljubkega bitja (Schmetterling) ne sliši prav nič nežno. Pa da ne pozabim, v nemščini se vsi samostalniki pišejo z veliko začetnico. Ubogi otroci! Pri nas imajo nekateri precej »rdeče zvezke«, ker pozabljajo na veliko začetnico na začetku povedi ali zapisu lastnih imen. Kaj bi šele bilo, če bi se šolali v Nemčiji? Nemci so poleg tega znani tudi po sestavljanju krajših besed v neskončne zloženke. Malo sem pobrskala po spletu in našla podatek, da je beseda Rindfleischetikettierungsüberwachungsaufgabenübertragungsgesetz (63 črk) dejansko uporabljana beseda, ki je v letu 1999 dobila celo posebno priznanje za najdaljšo besedo. Googlov prevajalnik je ni znal prevesti v eni besedi, ampak navaja naslednje besede: zakon, delegacija, spremljanje, označevanje, govejega mesa ...

Kaj natančno ta dolga veriga črk pomeni, prepuščam vaši domišljiji.

Ker sem »otrok« Jugoslavije, se moram dotakniti še svoje hrvaščine. No, ne ravno hrvaščine, pač pa neke kombinacije hrvaškega in srbskega jezika, saj ne vem natančno, katere besede spadajo h kateremu jeziku. Na neki mednarodni konferenci, kjer je imel svoj prispevek tudi kolega s Kosova, sem prvič slišala za jezik BSH, kot je on poimenoval jezik, v katerem je predstavil svoj prispevek. Tudi sama bi tako opredelila znanje svoje mešanice jezikov nekdanjih »jugobratov«. Zdi pa se mi, da velja, da če je beseda bolj podobna slovenščini, je zagotovo hrvaška, če je drugačna, pa je najverjetneje srbska. Tako lahko na Hrvaškem kupimo »žarulju«, v Srbiji pa »sijalicu«. Morda se namesto nakupa žarnice odločimo za letovanje na kakšnem »otoku«, kot bi rekli Hrvati, ali »ostrvu«, če bi otok poimenovali po srbsko. Še dobro, da bo »voda« okrog otoka za osvežitev enako poimenovana v obeh jezikih. Mene vseeno malo bolj vleče k srbsčini, saj sem kot mladostnica prebrala veliko »ljubavnih romanov« v srbsčini, tistih s srčkom na prvi strani.

UČENJE TUJIH JEZIKOV JE KORISTNO

Učenje tujih jezikov zelo koristi našim možganom. Ugodno naj bi vplivalo na: možgansko

rast, preprečevanje demence, krepitev spomina, boljšo pozornost, boljše znanje materinščine, boljšo sposobnost večopravnosti. Poleg tega skupaj z jezikom spoznavamo tudi navade ljudi, ki govorijo ta jezik, njihovo kulturo in zgodovino. Verjamem, da znanje jezikov dobro vpliva tudi na samozavest.

Pogosto srečujem ljudi, ki mi pripovedujejo, kako radi bi potovali, pa si ne upajo, ker ne znajo jezikov in jih skrbi, kako se bodo sporazumevali v deželi, ker ne znajo njihove materinščine.

Edina resnična ovira, da ne storimo nečesa, kar bi radi naredili, je strah. Ko ga premagamo, tudi izgovori izginejo. Nepoznavanje jezika ne bi smelo biti razlog, da ne gremo raziskovat sveta, če si to resnično želimo. Na svetu poleg vseh govoric obstaja še ena, ki je do sedaj nisem omenila. Sestavljena je iz mahanja z rokami, kazanja s kazalcem, nasmeha in iskrenega pogleda sogovorniku v oči. Tako govorimo in to razumemo vsi dobri ljudje tega širnega sveta.

Vsem, ki vas bo moje pisanje spodbudilo k učenju tujega jezika, želim veliko uspeha. Tistim, ki se boste z novim znanjem kdaj odpravili v svet, pa: Bon voyage. Srečno pot! •

Jejmo zdravo — borovnice iz naših gozdov! Jožica Kacin

PREPREČEVATI ALI ZDRAVITI?

Vilma Šifrar Eniko,
dr. dent. med.

»Malčku sem morala odstraniti vse zobe. Čas

je za vojno napoved sladkorju!« je naslov članka, ki ga je aprila letos objavila Clarie Stevens, Pediatrična klinika, Manchester.

Tistega dne je izpulila več kot sto zob osmim pacientom. Najmlajšemu, dve leti staremu, celo vseh dvajset mlečnih zob. Redno videva starše, ki jih premagujejo čustva in občutek krivde,

ko vidijo svoje otroke uspravane ali zmedene in zbegane, ko se prebujajo iz narkoze. Vsako leto porabijo petintrideset milijonov funtov za te operacije, ki se jih da s preventivo skoraj vedno preprečiti.

Škotska vlada je pred desetimi leti izdelala program, po katerem je vsakemu otroku dnevno na voljo brezplačno učenje čiščenja zob. Manj spretni imajo še dodatno pomoč. Prej so za puljenje karioznih zob pod narkozo letno porabili na milijone funtov, sedaj le še sedemnajst na osebo.

Clarie Stevens končuje z mislijo, da je nujno potrebna reforma, s katero bi znižali količino sladkorja v prehrani in napovedati vojno trženju izdelkov z veliko vsebnostjo sladkorja, katerih tarča so otroci.

Zaradi kariesa v Avstraliji celo mlajšim od enega leta v splošni narkozi že odstranjujejo mlečne zobe. Vzrok za gnilobo: sladka hrana in pijača, pomakanje dude v med, nezadostno čiščenje. V številnih državah je glavni razlog, da otroci dobijo splošno narkozo, prav puljenje gnilih zob.

Avstrija je daleč, Anglija še bolj. Kako daleč pa je Stomatološka klinika Ljubljana, kjer tudi »pod narkozo« pulijo zobe? Tudi zelo daleč. Smola je le v tem, da otroke tja pripeljejo tudi iz naše neposredne bližine. Razlog pa spet ►

isti. Zaradi sladke hrane in sladkih pijač ter nezadostnega čiščenja so zobje tako uničeni, da bolečine niso več združljive z življenjem! Če delaš kot zobozdravnik (ali zobozdravnik) za odrasle, se s takimi primeri lahko srečaš v dežurni ambulanti. Ko pripeljejo še predšolskega otroka, ki je prej od bolečin prejel že cele tedne, bi se najraje zjokal tudi sam. Nad kom? Nad usodo tega nesrečnega in prestrašenega otroka, ki še dobro živeti ni začel, pa se vse njegove misli cele dneve in noči vrtijo samo okrog bolečin, nad staršem, ki čepi pri stolu in mu dopoveduje neresnico, kako ga ne bo nič bolelo, nad sistemom ali nad samim sabo, ker ...?

Naša pacientka, ki se je preselila na Norveško, zdaj tam dela kot vodja socialne službe. Če ima otrok dve ali tri »luknje«, ni še nič hujšega. Če jih ima več, se takoj vključi socialna služba v smislu izobraževanja staršev, dokler ne razumejo, da se sladkarij otrokom ne

daje kot solate in da je treba zobe redno in pravilno čistiti. Če bi se zgodilo, da kdo od staršev prinese sladkarijo v vrtec, so drugi straši že tako osveščeni, da sami takoj skličejo krizni sestanek. Da pa bi kdo od osebja delil sladkarije – to je nekaj, kar ne obstoja!

Mlajši par iz Poljanske doline se je preselil v Luksemburg. Zajtrk in malico otroci v šolo prinesejo sami. Starši so že takoj prvi dan dobili navodila, kakšno hrano lahko prinesejo. In česa ne smejo: čokolade v nobeni obliki, nobenih čokoladnih namazov v kruhu, ne bombonov, ne mastnih in ocvrtih jedi. Nekoč je deklica od doma prinesla krof. Kdo ugane, kaj se je zgodilo? Nič? Pravilen odgovor: ni ga smela pojesti. Ker so dogovorjeni, da nezdrava hrana ne sodi v njihovo šolo.

Vrtec Krško: Otroci pijejo vodo in nesladkan čaj že več kot trideset let! Surovo zelenjavo pa hrustajo kot za šalo, redno jim jo servirajo v majhnih grizljajčkih. Rojstne dneve praznujejo

ob tortah iz kartona in sadju. Sladkarije pa v ta vrtec že davno ne sodijo.

Vrtec pri OŠ Žiri: Stalno in pogosto izobraževanje vseh zaposlenih zagotavlja delo na visoki ravni. Že dobrih pet let se trudijo delati podobno kot v Krškem. Konec letošnjega šolskega leta bodo proslavili s pohodom, postregli s sadjem in nesladkanim čajem ter vodo.

Osnovna šola Pirniče pa je razred zase. Z vključitvijo v program Voda zmaga pred petimi leti je zdrav življenjski slog začela uvajati ne samo v svoji šoli, pač pa posredno tudi v družine, iz katerih prihajajo učenci.

Napačne prehranjevalne navade in premalo gibanja so breme, ki nam ne dela sivih las samo pri zobeh, ampak še kje drugje. Kaj je zdaj ceneje in enostavneje: preprečevati ali zdraviti? To ve že vsak. Izobraževanje, izobraževanje – pa ne samo otrok! Tudi staršev, starih staršev in vseh, ki skrbijo in se ukvarjajo z varstvom, vzgojo, učenjem in prehranjevanjem otrok. •

VODA ZMAGA

Martina Kutnar,
ravnateljica OŠ Pirniče

O prehrani razpravljamo z oblikovalci šolske prehrane vsako šolsko leto, k temu nas zavezujejo smernice za zdravo prehrano. Zavedamo se odgovornosti, ki jo imamo kot vzgojno-izobraževalni zavod do mladostnikov tudi pri zdravi prehrani.

O debelosti in čezmerni telesni teži pri otrocih in mladostnikih smo lahko brali v strokovni literaturi in poslušali v javnosti, o tem razpravljamo v šoli. Prav tako smo z vodjem prehrane in kuharjem govorili o vsebnosti dodanih sladkorjev v pijačah in možnostih zmanjševanja.

Že v letih pred izpeljavo omenjenega projekta smo zmanjševali sladkor v pijačah tako, da smo sokove občutno redčili z vodo, čaj smo rahlo sladkali le z medom. Učencem smo pri obrokih ponudili več zelenjave in sadja.

V projekt nas je za šolsko leto 2012/13 povabila doc. dr. Nataša Fidler Mis. Naslov projekta je obetal veliko: Zmanjšanje pitja pijač z dodanim sladkorjem pri otrocih, mladostnikih in ogroženih odraslih, krajše – Voda zmaga. Prav tako je projektu obetala uspešnost podpora Ministrstva za zdravje Republike Slovenije v sodelovanju z Univerzitetnim kliničnim centrom Ljubljana, odobrila ga je tudi Komisija

Republike Slovenije za medicinsko etiko. Na odločitev je vplivala tudi strokovna ugotovitev, da je pitje pijač z dodanim sladkorjem povezano s tveganjem za debelost, diabetesom tipa 2, boleznimi srca in ožilja ...

Prav radovedni smo bili, kako bomo projekt izpeljali. Nemalo so bili presenečeni starši pa tudi strokovni delavci, da bomo v celoti izločili dodani sladkor v vseh pijačah. Osebo mi ta način ni bil tuj, saj vodo in nesladkan čaj že dolga leta pijemo tudi doma.

Veseli me, da smo bili izpostavljeni dvema intervencijama, komunikacijski in vodni. Le na ta način smo:

1. obvestili zaposlene, starše in učence, koliko sladkorja je v različnih pijačah,
2. razložili cilj projekta,
3. učencem za pitje ponudili vodo in nesladkan čaj ter
4. občutno povečali ponudbo sadja in zelenjave.

V raziskavo so bili vključeni učenci od 6. do 9. razreda, v šolski projekt Voda zmaga pa vsi učenci šole. Osebo menim, da bi se dobri rezultati odražali še bolje pri mlajših otrocih, ki so smernicam lažje sledili. Nekateri starši so namreč povedali, da se tudi doma otroci odžejaajo samo z vodo.

Projekt je odmeval pri zaposlenih, učencih in starših, tudi pri kolegi ravnateljih.

Po uspešno izpeljanem projektu Voda zmaga smo želeli oblikovati tudi strokovno uravno-

težene jedilnike in posledično kuhati zdravo prehrano, torej pravilno sestavljene obroke z ustreznimi priporočili za energijski vnos glede na telesno dejavnost učencev.

S sodelovanjem vodje prehrane, kuharja in nutricionistov so danes naši jedilniki ustrezno strokovno oblikovani.

Kljub uspehu teorije nas vendarle skrbi praksa. Učenci pogrešajo nezdravo hrano, več sladice, več slanega peciva, sladek čaj in sladke pijače. Večina otrok se doma še vedno ne prehranjuje v skladu s prehranskimi priporočili, in sicer zaradi drage zdrave prehrane. Posledično pa v šoli pridelamo več odpadkov. Naša skrb in naloga v bodoče bosta predvsem izobraževanje in vzgajanje učencev in staršev o zdravem prehranjevanju. •

POLETNI DELOVNI ČAS NA KRAJEVNEM URADU ŽIRI

Upravna enota Škofja Loka obvešča, da bo julija in avgusta 2017 poslovala po spremenjenem delovnem času, in sicer **vsak ponedeljek od 8. do 15. ure**.

Od 1. septembra 2017 dalje bo delo potekalo po ustaljenem urniku. Vse storitve lahko občani opravijo tudi na sedežu upravne enote, Poljanska cesta 2, Škofja Loka. •

ŽIRI ŽIVIM ZELENO: NAJ BO PLASTIČNA VODA NEZAŽELENA!

Marko Šubic

... skupaj z njo pa tudi njeni bolj ali manj osladni bratranci in sestrične, bi še dodal. Čeprav naslov/uvod zvenita mogoče malo neresno, pa je moj namen povsem resen: da se zmanjša uporaba/potrošnja vode v plastenkah na minimum.

Vem, da s tem ne bomo rešili sveta, čeprav bomo zmanjšali konkretno onesnaževanje, predvsem je pomembno, da se na splošno zavemo, kaj pravzaprav počnemo. Plastična voda tam, kjer je na voljo dovolj pitne vode (zastoj iz vodovoda) namreč simbolično predstavlja višek perversije in nesmisla sodobne civilizacije. To je tako, kot bi nam na domačem vrtu uspevala bio jabolka, ki nam bi jih nekdo celo serviral na mizo, mi pa bi hodili v trgovino po škropljena in slabšega okusa.

V Žireh sicer ni veliko takih, ki bi kupovali plastično vodo, je pa je toleranca do nje prevelika: ko je priložnost, da jo dobimo zastoj, oziroma ko se pojavi navidezna potreba, da jo kupimo – npr. na izletih, v gostilnah, na športnih, zabavnih in celo kulturnih (!) prireditvah jo, ne zavedajoč se, kaj počnemo, navadno brez kančka slabe vesti vzamemo, čeprav jo imamo prav tako na voljo iz vodovoda oziroma bi jo lahko prinesli s sabo. To tudi ni čudno, saj nam vse govori, da s tem ne naredimo nič slabega.

In spremembi tega ravnanja je namenjeno tole pisanje: da se v takih priložnostih zbudimo in rečemo: »Plastična voda – ne, hvala!« Naj nas ne bo v gostilni sram naročiti vodo iz pipe, da ne bi izpadli škrti ... Če je že to problem, lahko gostilničarju še vedno plačamo ceno plastične vode!

Skratka, največ lahko naredimo uporabniki sami, pomemben korak pa se lahko naredi tudi na »strani ponudbe«. Seveda je nesmiselno pričakovati, da jo bodo trgovci nehali ponujati, dokler bo še kaj povpraševanja. Lahko pa to storijo društva in druge organizacije, kadar plastenke delijo zastoj celo brez negativnih finančnih posledic. Zato jih pozivam oziroma prosim, da to sčasoma uvedejo. Da uporabniki/gostje ne bi ostali brez vode, se lahko na športnih in zabavnih prireditvah, kjer v bližini ni vodovoda, uporabi plastični kanister s pipico, namenjen živilski uporabi, v katerega natočimo pitno vodo ... in se jo od tam lahko tudi natoči v trajne skodelice. Če lahko delimo čaj v skodelicah, lahko tudi samo vodo, ali pa

jo gostje/uporabniki natočijo v svoje posode/bidone. Druge pijače na prireditvah pa naj se prodajajo v vračljivih kozarcih. Na kulturnih dogodkih se vodo iz vodovoda gostom lahko ponudi v steklenih vrčih/kozarcih.

Na potezi pa je tudi občina. Predlagam, da sprejme ustrezno priporočilo ali poziv društvom, ki jih sofinancira, da se na prireditvah, ki jih organizirajo, ne ponuja/daje/prodaja voda v plastenkah. Ker se na občinski upravi, vsaj kolikor vem, pije samo vodovodno vodo in je župan izrazit zagovornik njene uporabe, računam, da s tem ne bo težav.

Kot sem napisal že uvodoma, bi bilo dobro, če se zmanjša tudi uporaba drugih, bolj ali manj sladkanih in gaziranih pijač v plastenkah. Te imajo seveda poleg ekološkega tudi negativen vpliv na zdravje, predvsem na zobe. Na ta problem pri otrocih zadnje čase opozarja predvsem zobozdravnica Vilma Šifrar Eniko. V tem primeru torej ubijemo vsaj dve muhi na en mah: naredimo hkrati nekaj dobrega za svoje zdravje in okolje.

Za konec pa še primer dobre prakse: Ljubljana oziroma konkretnije letošnji Tek trojk:

Udeleženci so bili že med prijavi obveščeni, da so na trasi pitniki z vodo, in pozvani, da jih uporabljajo, prav tako je bil tek organiziran kot prireditev brez odpadkov (Zero Waste). Na voljo so bile posode za ločeno odlaganje odpadkov, udeleženci pa pozvani, naj omejijo odpadke, tiste, ki pa že nastanejo, pa odložijo ločeno. Toda tudi na teku trojk ni vse tako zeleno, kot so zeleni v medijih: na okrepčevalnicah je še vedno tisoče plastičnih kozarcev, na cilju pa ni bilo videti kekega pitnika/pipe, hkrati pa so bile na voljo cele palete plastične vode.

Je bilo pa tudi v tem nekaj razveseljivega, saj je bilo proti koncu prireditve nekaj palet še vedno polnih.

Lepo je torej videti, da tudi drugi delajo na tem

področju, po drugi strani pa se mi zdi malo »zamalo«, da nas Žirovce »fini meščani« učijo, kako se živi in ravna z naravo! Naredimo torej, da Žirovci na tem področju ne bomo zadnji, kot je zadnja začetna črka našega kraja, temveč prvi, kot je prva črka abecede A, ki je v naši govorici na prvem mestu po uporabi in kot smo Žirovci prvi že na številnih drugih področjih. Torej naj velja: In zadnji bomo prvi! •

POHOD PO RAPALSKI MEJI

Rok Klemenčič

Nekdaj nas je ločevala, naj nas danes združi, naj bo kraj srečanja.

Letos mineva 70 let vrnitve Primorske k matični domovini Sloveniji, zato člani turističnih društev Žiri in Sovodenj v sodelovanju s planinskimi društvi Žiri, Idrija, Sovodenj in Cerkno **17. septembra 2017** pripravljamo jubilejni pohod ob rapalski meji.

Udeleženci se bodo lahko na pohod podali iz različnih smeri (Žiri, Idrija, Sovodenj, Ledine), a z istim ciljem: srečati se pred planinsko kočjo na Mrzl'k, streljaj od glavnega mejnika 38. Pred kočjo bomo s kulturno prireditvijo obeležili 70. obletnico vrnitve Primorske k matični domovini in odpravo nekdanje krivične rapalske meje. Po uradnem delu bo sledilo druženje. Vabimo, da se nam pridružite na pohodu ob nekdanji meji ali na sklepnih prireditvah pred planinsko kočjo. Povabite še koga, veselo bo! •

Tanja Milinar

ODPADKI SODIJO NA SMETIŠČE

Jožica Kacin

Občani Plastuhove grape in mimoidoči so nas opozorili na smeti, ki jih je nekdo odložil na poti proti Žirovskemu Vrh. V njihovem imenu in v imenu vseh, ki bi radi imeli čisto in urejeno okolico, prosimo občane, da odpadke odlagajo na za to določene mesta oziroma jih oddajo na deponijo v Osojnici. •

Tanja Milinar

OHRANJAJMO NARAVO, HVALEŽNA NAM BO

Jožica Kacin

Zakaj je morala pasti tale bodenika ali bodeničje, kot mu pravimo v Žirih? Je bil to nujen poseg, potreba po njegovih vejah ali le nepremišljeno dejanje objestneža? To se sprašujejo tudi občani, ki so opazili posekan, sicer pa pri nas zaradi redkosti in ogroženosti zakonsko zaščiten grm. Bodika je grmičevje, redkeje drevo, ki lahko po nekaterih podatkih živi tudi do tristo let. Les je trd, z veliko gostoto, zato ga uporabljajo v rezbarstvu, predvsem pa je rastlina zanimiva zaradi temnozelenih povoščenih listov in rdečih jagod ter je zato cenjena tudi kot okrasni grm. Pravijo, da je to moško drevo, zato so njegovo vejico včasih nosili s seboj za srečo. Včasih so jo sadili v bližino domov, ker so verjeli, da odganja zle duhove. Bodika na sliki ni mogla odgnati tistega, ki je končal njeno rast. Ohranjajmo naravo in njene darove! Ona je del nas in nam radodarno vrača našo pozornost in skrb. •

POGREBNE STORITVE
hipnos d.o.o.
 051/ 620-699

Ob izgubi Vaših najdražjih
 Vam priskočimo na pomoč
 in Vam v celoti opravimo
 kompletno pogrebno
 storitev.

+

POGREBNE STORITVE, HIPNOS d.o.o., Iztokova 8,
 1215 Medvode, P.E. Barletova cesta Preska - Medvode
 telefon: 01/ 361 35 89, fax: 01/ 361 65 06, www.hipnos.si

www.hipnos.si
Dežurni telefon 24h: 051 620 699
hipnos@hipnos.si

AKRIS d.o.o.

**Prevozi v
in iz tujine**

**Dežurstvo
24 ur na dan!**
Tel.: 031 / 742 011

Mišače 1, Kamna Gorica
tel.: 04/533-33-65,
fax: 04/530-8-530
e-mail: akris@akris.si

GSM: 041 / 756 - 173
www.akris.si

**Ko ugasne
življenje**

JEZIKOVNE ZANIMIVOSTI KNJIŽNI JEZIK RAZKRIVA, KAJ SEM PO NARODNOSTI

Milka Bokal

Jezik kot najpopolnejše sredstvo sporazumevanja ni enovit pojav. Ni potrebno velikega jezikovnega znanja, da razpoznamo njegove različne plasti. Knjižni jezik, pogovorni jezik in narečje so najbolj opazne plasti jezika v njegovi navpični razslojenosti, ki ima za podlago socialno merilo. Jezikovna teorija pa je posebno vlogo namenila še eni plasti – interesnim govoricam, ki jih sestavljajo žargon, sleng in argo. Žargon je strokovni jezik poklicnih skupin. Po slikovitem izražanju ga zlahka prepoznamo. Za primer navedimo nekaj besednih zvez iz zdravniškega žargona. Zdravniki bodo rekli: **šel se bo rezati**, kar pomeni – šel bo na operacijo; **ušel nam je** – umrl je. Nekatere take besedne zveze se umestijo celo v uradno izrazoslovje, kot na primer **učinek bele halje** – znamenje stresa ob prisotnosti zdravnika. Tudi besed iz slenga ni težko prepoznati. Taki izrazi na neobičajen, presenetljiv način izražajo povedano, s

čimer želijo doseči čustven odziv, opaznost, strokovno rečeno ekspresivnost. Primeri: **lenoritis** – lenoba, **od šuba narediti** – takoj. K taki opaznosti pripomorejo tudi spremembe v znanih rekih: **milo za žajfo** – milo za drago in ponovitve izrazov: **pengi-pengi** – denar. Spomnimo na izraze **ful, kul**, ki se slišijo ne samo pri mladi, ampak prav tako pri starejši generaciji. Argo pa je jezik zaprtih, obrobni družbenih skupin, kriminalcev, potepuhov. S stališča narodove prepoznavnosti ima nalpomembnejšo vlogo knjižni jezik, to je jezik sredstev javnega sporočanja, časopisa, knjig. Uresničuje se v okoliščinah, ki človeka razkrivajo kot skupnostno bitje in ne toliko kot posameznika, kot zgoraj omenjeno narečje in pogovorni jezik.

Dve nalogi ga bistveno določata. Najprej je to njegova vloga, ki ga opredeljuje navzven, do drugega jezika. S tem mu daje mesto v množici jezikov, ki so si po tej svoji temeljni identifikacijski nalogi enakovredni. Konkretno bi se to pokazalo v odgovoru na vprašanje, kaj sem. Odgovor bi bil: Slovenec. Ali se zavedamo, da se v odgovoru skriva opredelitev predvsem po knjižnem jeziku in da to razkriva pripadnost svojemu narodu?

Niso pa si vsi jeziki enakovredni po svoji civilizacijski, gospodarski in politični moči. Tu je

izvir prelivanja besed iz enega jezika v drugega, strokovno rečeno prevzemanje. Ne gre drugače, kot da omenimo angleščino, ki se uveljavlja v tako rekoč vseh priložnostih jezikovne rabe, še posebej v strokovnih jezikih. V računalniškem izrazju so pogosti angleški izrazi v dobesednem prevzemu, ki jim v jezikoslovju rečemo citati, ali pa v prilagojeni obliki. A slovenščina je prav kmalu angleški **compjuter** ali **kompjuter** izločila in sprejela računalnik, po nekoliko daljšem času pa **hard disk** in **soft disk** podomčila v **trdi disk** in **mehki disk**. Pa ne samo sprejela, tudi dala je v rabo drugim jezikom. Taka beseda je strokovni izraz **kras**, ki ga uporablja mednarodna geografska terminologija in označuje enega od tipov naše pokrajine.

Druga pomembna sociološka značilnost knjižnega jezika je njegova povezovalna vloga, ki se je potrdila že v zgodovinskem razvoju slovenskega jezika. V 17., še posebej pa v 18. stoletju, ko so prevladovali pokrajinski jeziki, zlasti prekmurski in koroški, je knjižni jezik ohranjal tradicijo slovenskega jezika. A povezovalnost knjižnega jezika je pomembna tudi za današnji čas. Knjižni jezik združuje narodno skupnost, ki se zaradi zemljepisne pestrosti izkazuje v narečjih. Tako ima vsaka plast jezika svojo nenadomestljivo vlogo v osebnem in družbenem prepoznavanju. •

KAKO ZAČETI NAČRTOVATI VRT

Matic Sever

Ker je dobra pripravljenost pred začetkom urejanja vrta ključna za dober rezultat, se splača temu delu dobro posvetiti. Ne le, da si bomo s tem v naprej pripravili približno sliko tistega, kar bi radi dosegli, pač pa si olajšamo delo z vidika organizacije in zmanjšamo tveganje kasnejšega popravljanja morebitnih napak.

Preden v roke vzamemo list papirja in pisalo, se je dobro vprašati, kaj sploh hočemo. V veliki meri namreč samo uporabo vrta narekuje naš življenjski slog. Če zapišem drugače, vprašati se moramo, zakaj sploh hočemo vrt. Zanimalo nas bo verjetno tudi, kdo ga bo uporabljal. Si želimo družabnih srečanj ob večerjeh, mirne zelene oaze za branje knjig, vrt za pridelovanje zelenjave in sadja, morda samo nekaj zelišč za popestritev jedi, imamo otroke, ki potrebujejo dovolj prostora za igro ...? Pomembno vodilo pri oblikovanju ciljev je zagotovo tudi, koliko časa nameravamo posvetiti urejanju vrta. Bistvena je analiza prostora. Imeti moramo natančne podatke o velikosti in poziciji parcele,

nagnjenosti terena, tipu tal, položaju senc, ki jih mečejo objekti ali večje rastline. Pomembno je poznavanje klimatskih razmer, da bomo dobro vedeli, kaj si lahko privoščimo in česa ne. Tu imam v mislih tako rastline kot določene motive oziroma funkcionalne prostore. V hladnih alpskih dolinah si npr. sedišča za počitek ali obedovanje ne bomo postavili v senco za hišo in še pod kakšno drevo povrhu, na zelo vetrovnih območjih ne bomo postavljali klopi na najbolj izpostavljene dele parcele itd. Del načrtovanja je tudi ugotavljanje naših sposobnosti in veščin. Kaj hitro se znajdemo pred zahtevnejšo nalogo, ki ji nismo kos. Zakaj bi se spuščali v načrtovanje in izdelavo vrtnih elementov, stopnic, tlakov, podrobnih zasaditev, če za to nimamo dovolj znanja? Čeprav se številnim na prvi pogled zdi predrago

določene naloge prepuščati strokovnjakom, se to na koncu pogosto izkaže za najugodnejšo rešitev. Zakaj ne bi vsak opravil tistega, za kar je ker najboljše usposobljen?

Če bomo imeli pred sabo vsaj grob načrt in v glavi izdelane cilje, bo izvedba potekala bolj gladko, z manj nepredvidljivimi dodatnimi posegi in stroški, končno pa bo tudi vzdrževanje mnogo enostavnejše ali pa vsaj predvideno in povsem sprejemljivo, celo v užitek. Četudi podrobnosti pustimo ob kraju in se jim posvetimo kasneje, ko ob procesu nastajanja spontano dobimo še kakšno idejo, ki bo v končnem izdelku pustila individualni pečat, še toliko bolje. Nas bo dober načrt res pripeljal do povsem končnega, izdelanega vrta? Odgovor je: ne. Vrt je živ, vpel v dinamiko žive in nežive narave ter končno tudi nas samih. •

NPZ-JI OBVEZNO TUDI V 3. RAZRED: VEČJA KAKOVOST UČENJA IN POUČEVANJA?

dr. Apolonija Klančar

»Mami, a veš da bo Trump odstopil?« Tako je moj najstnik, ki ve, da že deset let nimam televizije, lani preverjal, koliko sem za luno. Ko mi je letos rekel, da bodo NPZ-ji (nacionalna preverjanja znanja) tudi v tretjem razredu, sem mislila, da spet preverja mojo lahkovernost. Pa je na žalost ni.

Ministrica Makovec Brenčič in Državna komisija za NPZ pravita, da z NPZ-ji dobimo 'povratno informacijo o znanju in napredku otrok', na osnovi katere 'izboljšujemo kakovost učenja in poučevanja'. Moja desetletna izkušnja poučevanja v osnovni šoli tega ne potrjuje. Tudi jaz sem opazila, da se zaključne ocene mojih šestošolcev večinoma niso ujemale z dosežki na NPZ-jih. So bili moji testi zanič in niso preverjali napredka in znanja? So NPZ-ji preverjali napredek in znanje? V vseh teh letih kot učiteljica s strani uradnega sistema nisem bila deležna nobenega praktičnega znanja o tem, **zakaj** in **kako** naj izboljšam **svoje poučevanje**, da ga bodo zaznali tudi NPZ-ji. Naj na tem mestu nanizam nekaj svojih misli

samo o uvedbi NPZ-jev v 3. razred. Sodeč po Komisiji za NPZ smo se v mednarodnih raziskavah pri bralni pismenosti slabo odrezali. To je bilo še posebno očitno pri reševanju besedilnih nalog pri fiziki in matematiki. NPZ-ji v 3. razredu naj bi po mnenju Komisije to težavo 'dovolj zgodaj odpravili.' Prosim? Že leta ugotavljamo strmo porast bralno-napisovalnih težav in zdaj bomo vložili še par sto tisoč evrov, da bomo tudi na NPZ-jih v 3. razredu ugotovili, da ima velik del osnovnošolcev **občutne** bralne težave, ki **opazno** vplivajo ne samo na njihov učni uspeh, ampak tudi na tistega na NPZ-jih? Vprašajmo učitelje prve triade, nam bodo to povedali iz svoje prakse in dali podatke za svoj razred – zastoj! Poglejmo statistike: koliko otrok do 4. razreda ima odločbo; koliko jih še čaka nanjo; koliko jih bi jo moralo imeti po mnenju učiteljev, pa niso dali vloge; koliko otrokom je odložen vpis v prvi razred in koliko se jih v prvi triadi prešola na posebne šole. Je kdo naredil te statistike? Vse to je po mojih izkušnjah namreč del iste zgodbe o slabi pozornosti (vidni, slušni in še kakšni drugi) in neustreznem prijemu pisala. Pretežni del testiranj pri NPZ-jih (in tudi v šoli) zahteva **branje** navodil in **pisni** odgovor. Kako naj bodo otroci na njih uspešni, če jih ima toliko težave z branjem in pisanjem? Verjetno bi bili rezultati še slabši, če bi iz NPZ-jev umaknili **vse** naloge izbirnega tipa in sorodne z razvrščanji in povezovanjem, ki jih otrok lahko rešuje tudi na slepo. NPZ-ji so takih nalog polni, ker jih je tako najlažje masovno in hitro popraviti. Recimo, da po nekaj letih NPZ-jev v 3.

razredu znanstveno ugotovimo, da je veliko naših otrok slabo bralno pismenih in da je njihova pisava okorna, nečitljiva in polna pravopisnih napak. Jim bomo potem pomagali kako drugače kot do zdaj? Bodo množice teh otrok še vedno hodile na mesečne ali dvomesečne pogovore in testiranja k psihologom, socialnim in specialnim pedagogom ter pedopsihiatrom? Od kod bodo ti strokovnjaki dobili znanja, da bodo lahko tem otrokom dali to, kar potrebujejo, da bi bili uspešni? Kdo bo **oči** teh otrok **naučil** gladko slediti vrstici, hitro prepoznavati črke, jih povezovati v besede, fokusirati vid na različnih oddaljenostih, ustaviti gibanje plešočih črk in razumeti prebrano? Kdo bo njihove **prste naučil** ustreznega prijema, da jih pri pisanju ne bodo bolele roke in bodo lahko brez napora pisali hitro in čitljivo? Kdo jih bo **naučil biti pozorni s sluhom** dovolj časa, da bodo slišali vsa navodila in potem še zbrano poslušali celo govorjeno besedilo? Skratka, kdo jih bo naučil, kako 'odpraviti te težave'? Res verjamemo, da se jih da odpraviti s prigovarjanjem, prijaznostjo, nagradami, siljenjem ali celo s tabletami? Mar izkušnje ne kažejo, da je taka pomoč neučinkovita in sili starše, ki imajo še kaj energije, denarja in želje pomagati, da iščejo pomoč izven uradnega sistema?

Med 'novostmi' NPZ-jev naj bi bila tudi 'večja avtonomija učitelja.' V čem je ta avtonomija? Ker bo poleg dodatnih sestankov in izobraževanj glede NPZ-jev moral sam popraviti še vse testne pole, pregledno urediti rezultate, jih poslati na Komisijo in bo za to delo plačan šele, ko bo spet zagrozil z bojkotom izvajanja NPZ-jev? •

JUNIA NOV JAVNI RAZPIS ZA KREDITIRANJE MALEGA GOSPODARSTVA IN DOPOLNILNIH DEJAVNOSTI NA ŠKOFJELOŠKEM

Obveščamo vas, da smo v okviru Kreditne sheme, v katero svoja finančna sredstva združujejo občine Škofja Loka, Gorenja vas - Poljane, Železniki in Žiri ter Območna obrtno-podjetniška zbornica Škofja Loka odprli nov javni razpis za dolgoročne in kratkoročne kredite, ki se dodeljujejo podjetjem in dopolnilnim dejavnostim na kmetijah iz omenjenih občin.

Dolgoročni krediti se v okviru novega javnega razpisa dodeljujejo za obdobje do deset let, po obrestni meri 6-mesečni EURIBOR + 2,30 %.

Pridobite jih lahko za:

- nakup stavbnega zemljišča in njegovo komunalno opremo,
- nakup, graditev in adaptacijo poslovnih prostorov ter
- nakup opreme in kmetijske mehanizacije.

Posamezni prosilec lahko v koledarskem letu po novem pridobi največ 100.000 evrov dolgoročnega kredita.

Prav tako so v okviru Kreditne sheme na voljo sredstva za kratkoročne kredite. Kratkoročni krediti so namenjeni financiranju tekočega poslovanja. Po novem jih lahko do vrednosti 50.000 evrov za obdobje do enega leta pridobite po obrestni meri 1,8 %, nominalno.

Iz preteklih let so za nekatere občine na voljo še sredstva za dolgoročne kredite. Omenjene kredite lahko do vrednosti 50.000,00 evrov prejmete po obrestni meri 6-mesečni EURIBOR + 1,95 % p.a.

Za podrobnejše informacije se obrnite na Razvojno agencijo Sora, Poljanska c. 2, Škofja Loka, tel. št. 04 50 60 220 (Jana Šifrar). •

Jure Makovec KJER SO ORLI DOMA

Jure Makovec sodi med prodornejše slovenske fotografe, uveljavlja pa se tudi v tujini. Mladost je preživel na Gregorčičevi ulici v Žireh, zdaj pa živi v Ljubljani. »Ni lepšega, kot delati, pa niti ne veš, da delaš, ker tako uživaš, ker popolnoma padeš noter,« je napisal na blogu. Fotografira na različnih dogodkih doma in po svetu. Najraje ima športno akcijo – od dirk Formule 1 (Madžarska, Avstrija) do alpskega smučanja v Kitzbühelu, Pokala Vitranc, Zlate lisice in njemu najljubših poletov v Planici. Njegova strast so tudi koncerti. Fotografiral je skupine: HIM, Skunk Anansie, Slasha, Mando Diao. Leta 2013 je zmagal na natečaju Slovenia Press Photo v kategoriji športna fotografija, s fotografijo plesnega prvenstva Nemčije v Stuttgartu. • Jožica Kacin

Marija Stanonik JAZ SEM DROBEN, DROBEN LIST

*Vsako jesen pretreseno doživljam
odpadanje listja v draveljskem drevoredu.*

*Ko se začnejo krajšati dnevi in daljšati sence,
pride čas, ko le še tu in tam vrši v vetru samotni list,
drugače pa štrlijo v nebo le gole veje.*

*A iz njih bodo naslednjo pomlad
spet pognali sočni zeleni listi.
Zimi v poraz.*

*Tiho, neopazno umirajo posamezne slovenske besede.
Odhajajo iz našega življenja brez slovesa in časti.
Kakor list za listom odpadajo z drevesa slovenskega jezika.*

*In se mi v utvari razkošne pomladi
in opojnosti visokega poletja
kdo posmehuje, da sem malenkostna,
ko žalujem za njimi.*

A pogledajte, ljudje božji, ta gola drevesa.

*Toda ta bodo po zakonih narave
čez čas spet polna življenja.*

Kaj pa bo z našim jezikom!?

Marija Stanonik JAZ SEM DROBEN, DROBEN LIST

Marijo Stanonik poznamo kot znanstvenico in raziskovalko, leta 1997 pa nas je presenčila s pesniško zbirko Raztrgane korenine. V njej je devetindvajset osebnoizpovednih in refleksivnih pesmi, medtem ko je Jaz sem droben, droben list angažirana. Marija še vedno kaj napiše, vendar pravi, da literarnemu ustvarjanju ne posveča toliko časa, kot bi si želela. • Jožica Kacin

- 1 **BOLJ POČAS** - glasbena skupina na Večeru slovenskih viž v narečju s svojo skladbo Pozim pa poljit na Škofjeloškem gradu, 9. junij 2017. Tanja Mlinar
- 2 **VALETA** - učenci 9. razredov Osnovne šole Žiri z razredničarkama Andrejo Bogataj in Barbaro Peternel, 14. junij 2017. Matej Rant
- 3 **GONI PONY** - ekipa Žirovcev po vzponu iz Kranjske Gore na Vršič, 3. junij 2017. Gregor Mlinar
- 4 **POLETNA MUZEJSKA NOČ** - niaвке, gozdne vile, 17. junij 2017. Tanja Mlinar
- 5 **POMLADNI KONTRAST** - pogled z Bedriha proti Mrzlemu Vrh, 18. april 2017. Darjan Kacin
- 6 **SLON IN SADEŽ** - koncert Pihalnega orkestra Alpina Žiri, 16. junij 2017. Darjan Kacin